

ala yekêti

Hejmar: 24 Tirmeh - Tebax 1991 Biha: 4 DM

Sayı:24 Temmuz - Ağustos 1991

BAĞIMSIZ BİRLEŞİK DEMOKRATİK KÜRDİSTAN VE SOSYALİZM İÇİN

KÜRDİSTAN'DA ŞİDDET VE PASİFİKASYON EL-ELE

Sürekli yoğunluk kazanarak gelişen olaylar, Kürdistan'da her şeyin "bıçak sırtında" olduğunu göstermektedir. Bir yanda ardı arkası kesilmeyen ve durulmak bilmeyen kitle eylemleri -bu eylemler ki bütün muhtevasında politik içerik taşımakta, özgürlük ve bağımsızlığı hedeflemektedir- öte yanda eskimiş, çürüyerek kokuşmuş sömürgeci sistemi

ayakta tutmak için eşine ender rastlanan tipte yoğun karşı-devrimci terörü günlük yaşamda uygulayan Türk devleti. Amaç, son günlerde olduğu gibi Kuzey Kürdistan'da sistemli devlet terörü uygula yarak kitle hareketini kırmak, öne çıkmış kesimleri sindirmeye çalışmaktır. Hukuki tedbirler ve iki yüzlü siyasi girişimlerle kitlelerin devrimci karşı çıkışlarını engellemeyen sömürgeci faşist rejim devlet terörünü arttırarak sonuç almayı ummaktadır. Özgürlük ve bağımsızlık ateşinin Kürdistan'ın her bir yanını kasıp kavurduğu, devrimden çıkarılan bütün sınıf ve tabakaların ayağa kalktığı bir ortamda devlet büyük bir acizlik içinde dizginsizce halkımıza saldırmaktadır.

kişilere ait 10 yer bombalanmıştır. Görüldüğü gibi, ayaklarının altındaki toprakların kaydığını gördükçe Türk devleti, azgınlaşmakta ve saldırganlaşmaktadır. TC. kendi baskıcı sömürgeci politikasının tutsağı olmuştur.

Kitlesele bir konuma ulaşan ulusal kurtuluş mücadelemiz olgusu göstermektedir ki; Kürdistan sorunu Türk devletinin "yumuşak karnı" nı oluşturmaktadır. Bu gerçeği bildiği için o, ikili bir politika izlemektedir, şiddet yoluyla tam bir sindirme ve buna paralel olarak sahte, ayakları yere basmayan "yumuşama" politikası. "Tarihten süzülüp gelen bilgelik"leri bile Kürdistan gerçekliği karşısında çaresiz kalmaktadır. Türk sömürgecileri, bağımsızlık isteğimizin artık "sağduyu ve aklın potasında eriyemeyeceğini" çok iyi görmekteirler. Bu yüzden devletin en yetkili ağızları sözbirliği ederek Diyarbakır olaylarından halkımızı sorumlu tutarak tehdit üzerine tehdit savurmuşlardır.

Devamı Sf. 4 de

TÜRKİYE İLE IRAK KÜRDİSTAN'IN KUZEYİ VE GÜNEYİ

Kuzey Batı Kürdistan'daki sömürgeci egemenlikle yetinmeyen, Türk Devleti Güney Kürdistan'da "sınır ötesi" (!) 5-10 Km lik bir şeridi işgal etti. Bu işgali gerçekleştirmek amacıyla, Güney Kürdistan'da bulunduğunu iddia ettiği gerilla kamplarına, karadan ve havadan yoğun bir saldırıya geçti. Büyük hesap ve planların yanısıra büyük umutlarla başlattıkları "yıldırım savaşı" askeri ve siyasal anlamda ve kelimenin gerçek anlamıyla fiyaskoyla neticelendi. Neden? TC, basın yayın kuruluşları aracılığıya bu savaşı, uzun süreden bu yana, yine uzun istihbarat çalışmaları ve hazırlığı neticesi olarak başlattığını; bu savaştan beklentilerinin çok olduğunu; PKK'nin "işinin bitirileceğini" duyurdular. Bütün bunların hiç birisi gerçekleşmediğinden TC'nin köhneleşmiş çağdışı sömürgeci yöneticileri açıklamada zorluklarını gizliyemediler.

Diğer taraftan, bu saldırı askeri düzeyde, Güney Kürdistan'da sivil halka yönelik bir katliam düzeyinde kaldı. Türk ordusuna bağlı uçaklar Kürdistan köylerini bombaladılar. Yüzlerce ölü ve yaralı, yine bu katliamın sonucu. Türk sömürge

Devamı Sf. 2 de

Devlet terörünün en son halkası, "Halkın Emek Partisi" Diyarbakır İl Başkanı Vedat AYDIN'ın MİT, Kontrgerilla ekiplerince kaçırılarak işkence edildikten sonra kurşuna dizilmesi olmuştur. Vedat AYDIN'ın cesedi bulunduğu yer olan Maden'de toprağa verilmiştir. Ne varki, halk şehit naaş'ını Kürdistan bayrağına sararak Diyarbakır'a getirmiş ve burada kabına sığmayan bir cenaze töreniyle toprağa verilmiştir. Çevre il ve ilçelerden gelen binlerce yurtsever, olayı protesto eden Diyarbakır halkıyla birleşerek sayısı yüzbini aşan bir kitle gösterisi düzenlemiştir. Önceden hazırlıklı olan sömürgeci güçler provakasyon çıkararak kitlelere saldırmıştır. Bu saldırı sonucu 16 kişi yaşamını yitirerek şehit düşmüş, 500 kişi yaralanmış, binlerce kişi ise tutuklanarak işkenceden geçirilmiştir. Gerçek anlamda bir katliam olayı gerçekleştirilmiştir.

Bu olay, Haziran ayından beri yoğunlaştırılan Kürdistan'a yönelik "özel savaş" terörünün bir parçasıdır. İki hafta da 18 kişi evinden alınarak kurşunlanmış, demokratik kuruluşlara ya da yurtsever

İÇİNDEKİLER

* Arnavutluk'ta Kapitalizmin Restorasyonu	Sf. 6
* Bir Kitap	Sf. 11
* Asur Keldani Demeği Başkanı ile Söyleşi	Sf. 13
* Diyarbakır Katliamı	Sf. 16
* Ali BİÇER ile söyleşi	Sf. 22
* KAWA Komutanı ile Röportaj	Sf. 26
* Kürt Kızı Kajin	Sf. 29
* Dihok Röportajı	Sf. 32
* Basın Duyurusu	Sf. 39

ciliğinin barbarlığa abone olan vahşeti!

TC'nin "yıldırım savaşı" ve işgal eylemi; kamuoyu için yeni değil. Bu saldırılar bir kaç kez geçmiş senelerde de gerçekleştirilmişti. Ancak son saldırıyı diğerlerinden ayıran, yine de bazı özellikler bulunmaktadır. Bunları iyi görmek gerekmektedir. Aksi halde devrimci hareket adına yalnız sonuçlar çıkarmak, buradan hareketle yanlış politik taktikler belirlemek durumu doğacaktır.

TC'nin Ortadoğu'daki ve Kürdistan'daki son gelişmelere bağlı olarak kendisine yeniden bir çeki düzen ve yön verme gibi bir sorunu canalıcı bir şekilde gündemde bulunmaktadır. Körfez krizinden bu yana Rejimin başı Özal'ın, özel gayretleri(!) bu noktada bilinmektedir. Dünya ölçütünde "soğuk savaş" döneminin yerini "barış ve uzlaşma"(!) dönemine terketmesinden sonra; dünya hegemonyasında ipleri tek başına ele alma yolunda olan ABD emperyalizminin, "yeni dünya düzeni"ni kendisinin başını çektiği emperyalist sisteme ve bütün dünyaya dayatma durumu sözkonusudur. TC; bu "yeni dünya düzeni"ne entegre olma yolunda büyük gayretler sarfetmekte, bu entegrasyon çerçevesinde de çağdışı klasik ve terörcü sömürgecilğine yeni boyutlar kazandırmak suretiyle, kendisine Ortadoğu düzleminde ileri karakol rolünü biçmektedir. Bu nedenle, "Çekiç Güç" diye adlandırılan emperyalist birlikler, "Kürtleri koruma"(!?) maskesi altında ülkemizde konuşlandırılarak, TC'nin "ev sahipliğine"(!) terkedildi. Ancak Çekiç Güc'ün Ulusal Kurtuluş Mücadelemize karşı olarak emperyalistlerin çizdiği sınırların idamesi için bölgede bulundurulduğu gün geçtikçe daha bariz bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Nitekim, Çekiç Güc'ün yanıbaşında ve onun onayı alınarak, Türk Ordusu G.Kürdistan'a saldırıya geçti. Yine onun yanıbaşında; MİT ve Kontr-gerillanın ölüm mangaları Kuzeybatı Kürdistan'da komplo ve katliamlar gerçekleştirerek terör estirdiler. Halkımız milyonların katılımı ile Diyarbakır merkez olmak üzere tüm şehirlerde Serhildan'lar yaratarak, bu çağdışı teröre cevap verdi. Bütün bunlar Ulusal Kurtuluş Mücadelemizin Temmuz ve Ağustos ayında bilinen boyutları.....

Bunların yanısıra, TC'nin sömürgeci emellerine bağlı olarak hesap ve planlarını görmek gerekmektedir. Türk Devletinin Kerkük ve Musul sorunundaki, şovenist-işgalci hesapları bilindiğinden dolayı; son gerçekleştirilen işgalin sa-

dece gerilla kamplarını vurmakla sınırlandırılmayacağı rahatlıkla anlaşılacaktır. Geleceğe yönelik, Kürdistan'ın Güney'ini işgale yönelik bu faşist hesapların ABD başta olmak üzere Nato ve Batı'nın desteğinde yürütüldüğü de unutulmamalıdır.

Bu saldırı ve işgalde, Ulusal Kurtuluş davamız açısından en büyük kaygı; Güney ve Kuzey Kürdistan parçalarının birbirine karşı kullanılması ve kışkırtılması durumudur. TC ve Irak sömürgeci iktidarlarının, Kürdistan halkının bu azgın ve yeminli iki düşmanının, uzun süredir kendi faşist sömürgeci çıkarları için, böyle bir amaç için, çaba sarfettikleri bilinmektedir. Sadece bu iki düşman güç değil, tüm sömürgeci devletlerin, Kürdistan halkına karşı, aralarındaki tüm düşmanlık ve çelişkilere rağmen birleştiklerini ve Kürdistan'lı siyasal güçleri, "parçaları", bu temelde kullanmaya çalıştıkları defalarca tarihimizden biliyoruz. Biz, bu nedenle, Kürdistanlı yurtsever siyasal güçlerin, düşmanın bu iğrenç ve tehlikeli oyunlarına alet olmamaları noktasında uyarılarımızı değişik vesilelerle yapmıştık. Bu noktada Güney ve Doğu Kürdistan'da otonomist hareketin hiç de olumlu bir tarih ve geleceğe sahip olmadığı da bilinmektedir. Son yıllarda bu olumsuz geleceğe karşı olumlu bir kritiğin bilince çıkarılışına aynı zamanda, ülkemizin bu bölgelerinde tanık olduk. Bu olumlu bir gelişmeydi. Ne yazık ki; sorunun temellerine inilmediğinden dolayı, çözüm için köklü önlemler alma yoluna girilmediği gibi eski pratikten vazgeçilmedi. Bu pratik dört parçaya da yaydırılarak oldukça olumsuz bir tablo ortaya çıkarıldı. Ulusal Kurtuluşçuluk, yurtsever-demokratik adına, Kürt halkının amansız düşmanlarının başkentlerinin sunduğu olanaklara dayanarak siyaset yapılmaya çalışıldı. Bunun sonu, defalarca vurguladığımız gibi hüsrandır, hüsrana olacaktır. Bu hüsranın boyutları bazen ideolojik, politik örgütsel, askeri alanda, toplumsal alanda kaçınılmaz olarak büyük yıkım düzeyine ulaşacaktır.

Bu akibetten kurtulmanın tek yolu, Kürdistan halkının ve devriminin düşmanlarının doğru bir şekilde görüp değerlendirmek, sömürgeci düşmanları Kürdistan halkının baş düşmanları hanesine yerleştirmek; onların olanaklarına değil, halkımızın bitmez tükenmez devrimci potansiyelini barındıran ÖZGÜCÜNE dayanarak, otonomi ve reformlar için değil, bağımsızlık için, bir tek parça perspektifini aşarak, ülke devrimi-

nin bütünü perspektifine ulaşarak Ulusal Kurtuluş Savaşının devrimci çizgisine ulaşmakla mümkündür.

Son işgal eyleminde, açık bir şekilde görülmektedirki, Kürdistan halkını bölme ve birbirine karşı kullandırma oyun ve tuzağı ciddi kaygılar verici şekilde gündemdedir. G. Kürdistan'lı siyasal güçlerin ve temsilcilerinin son Türkiye ziyaretlerinde verdikleri demeçler, bu noktada sorunu kaygının boyutlarının ötesine vardırılmış bulunmaktadır.

Biz, Kürdistan bağımsızlık mücadelesinin uzun dönemi boyunca, ara aşama ve adımların, düşmanla geçici anlaşmaların olabileceğini, bunun da mücadeledeki güçler dengesine, güçlerin savaşma güç ve yeteneklerine, savaş yönetme kabiliyetlerine ve manevra ustalıklarına bağlı olduğunu vurgulamıştık. Düşmanla ilişkilerin, gerektiğinde kurulabileceğini belirtmiştik. Önemli olan bu ilişkilerin, Kürdistan halkının bir bütün olarak çıkarlarına hizmet edip etmediği sorunudur. Bağımsızlık ve Özgürlük davamızı geliştirip geliştirmediği sorundur. İşte bu açıdan, son ziyaretler yargılandığında, Güney'li siyasal güçlerin gerederek olumsuz bir yere vardıklarını görmekteyiz.

Güney Kürdistan'daki yurtsever siyasal güçler değişik fırsatlarda -kendileriyle yaptığımız görüşmelerde de_ bir parçayı egemenliği altında bulunduran düşman devletle görüştüklerinde ve ilişki kurduklarında; o parçadaki halkımıza kesinlikle zarar vermemesi gerektiğini; devrimci yurtsever siyasal güçlere kesinlikle zarar vermemesi gerektiğini ifade etmişlerdi. Ama bugün, Kuzey Batı Kürdistan'da halkımızın nezdinde; çok tehlikeli bir şekilde, TC ve bilimum basın da özel çabasıyla bu güçler TC ile "Kuzey Kürtlerine veya onun siyasal örgütlerine" karşı 'belli işbirliğine gidebiliyorlar' imajı yaratılıyorsa bu oldukça vahimdir, tehlikelidir, Kürdistan davasına kesinlikle zarar verir. Kürdistan'lı bir siyasal güç olarak düşman tarafından kullanılma durumuna düşmek-istiyerek yada istemiyerek- Kürdistan devriminin karşısına geçmekle eş anlamlıdır. Bununda tarihi sorumluluğu ve yükümlülüğü oldukça ağırdır.

Devrim hareketlerinin savaşın değişik aşamalarında yürüttükleri diplomatik ilişkilerde, "açıklık" siyasetine sahip olmalarının ilkesel düzeyde olduğunu da daha önceki yayınlarımızda açıklamıştık. Bu nedenle G. Kürdistan'lı siyasal güçlerinde bu ilişkileri açık bir şekilde devrimci kamuoyuna ulaştırma-

ları gerekmektedir. Eğer genel Kürdistan Bağımsızlık davasına bağlı kalınmak isteniyorsa, en azından ona hizmette bulunmak isteniyorsa bu yapılmak zorundadır.

Sonra, şu anda Kürdistan Cephinin denetimi ve kontrolünde olan "özerk bölge" işgal ediliyor; fakat aynı güçlerce buna gösterilen tepki ve protestonun cılız olması ötesinde, bu tepki yalvarıcılık ve çekingenlik üzerine oturtulmuştur. İster olaya diplomatik açıdan bakılsın, isterse 'devletler arası ilişkiler' açısından bakılsın, bir bölgenin, yani bir devletin egemenliğine saldırılmıştır. Olaya, böyle, burjuva hukuku açısından dahi bakılsa, tepki yüksek olacaktır, olmalıdır. Kaldı ki, işgal altındaki ülkemize işgalci bir saldırı söz konusu. Buna karşı bir tek doğru tavır vardır: Protesto ve mücadele.

Kürdistan ülkesi ve toprağı tüm milliyet ve azınlıklarıyla bütün Kürdistan halkının malıdır. Hic bir güç Kürdistan halkının şu yada bu devrimci, komünist, yurtsever-demokrat gücünü kovamaz, çalışmalarını engelliyemez. Bu gelenek mutlaka Kürdistan'da kökleşmelidir. Ülkemizin şu yada bu bölgesi, şu yada bu alanı, ülke devriminin diğer bir alanındaki kesimine cephe gerisi, lojistik destek alanı görevini görmek dahil her türlü desteği sunabilmelidir. Bu gerçekteki doğallık açık ve barizdir. Biz diplomatik gerçeklerle bazı açıklamaları anlyabiliriz. Ancak bununda sınırı ve çerçevesi vardır. Bu çerçeve, Kürdistan Bağımsızlık Mücadelesinin genel çıkarlarıdır. Bu çerçeve aşılmamalıdır, buna bağlı kalınmalıdır.

Kürdistan'lı siyasal hareketlerin birbirlerini değerlendirmeleri, birbirlerine karşı eleştirilerinin oluşu oldukça doğaldır. Bu eleştiriler devrimci kamuoyu önünde ve açıkça yapılmalıdır. Yoksa düşmanın yanında oturarak bunlar yapılamaz. Güney Kürdistan'lı temsilciler bu konuda olumsuz bir örnekler sergilediler.

Burada sorun, bu ilişkileri yaratan mantıkta düğümlenmektedir. Ne adına olursa olsun, Kürt halkının iki azınlı düşmanı, Irak ve Türkiye (İlkesel olarak Suriye ve İran da bundan ayrı tutulamaz.) ile girilen işbirliği ilişkileri asla kabul edilemez. Bu, Ulusal Kurtuluşçulukla, ve yurtseverlikle bağdaşmaz, ona düşmanlığı gerektirir. Bu durumdan bahsetmek dahi Bağımsızlık Davamız adına utandırıcıdır. Biz, eleştirel-devrimci tavrımızı, başından itibaren olduğu gibi, devam ettiriyoruz. Amaç, şu yada bu gücü hain ilan etmek (Bu da gerekli olduğu durumda yapılır.) değildir. Bu oldukça basittir de. Burada sorun, bir ulusal kurtuluşçu sorumluluğuyla, Kürdistan devrimine gelen tehlike ve zararlara işaret etmek ve bunun önüne geçebilmektir. Bugün, miyadını doldurmuş bir çağdışı sömürgecilik, kendisine karşı savaşan Kürdistan'lı ulusal kurtuluş hareketlerini karşı karşıya getirme tezgahını örüyor, bu oldukça ciddi bir tehlikedir. Kürdistan'lılık adına, Kürdistan halkının birliğini zedelemeye fonksiyon sahibi olmak, tarihi suç omuzlamak anlamına gelir. Hele bunu yaparken, sömürgeci devletlerin oyununa geliniyorsa, o zaman, bu suçun boyutu daha da ciddileşir. Bunu, hangi parçadan güç yaparsa yapsın, sonuç değişmeyecektir.

Sömürgecilerin, bu oyunlarını bozmak için Bağımsızlık bayrağına sahip olmak gerekiyor. Ulusal Kurtuluş hedefi temelinde, Ulusal Kongre ve Ulusal Kurtuluş Cephesi platformunu esas alan birlik bayrağını yükseltmek gerekiyor. Düşmanın oyunlarını bozmanın yolu budur. Bunu becerecek alternatif, ideolojik, politik, örgütsel alanda M-L'dir, onun yol göstericiliğinde gelişen Ulusal Kurtuluş Hareketidir.

TÜRK DEVLETİNİN BARBARLIĞI KURAL VE SINIR TANIMYOR!

*Kürdistan halkı uluslararası emperyalist-sömürgeci bir komplo ile karşı karşıya bulunmaktadır.

Faşist sömürgeci Türk Devleti, 5 Ağustos 1991'den itibaren, Güney Kürdistan'ın Bahdinan bölgesine havadan ve karadan saldırıya geçti. Faşist TC yetkilileri, bu saldırının "PKK gerilla kamplarına" yönelik olduğunu "aynılıkçılar", "bölücüler" "kökünden kazamak"(!!) amacıyla başlatıldığını duyurdular.

Şunu peşinen cevaplamak gerek: Kürdistan'da gerillaların kökünün kazındığı her defasında söylenir. Ancak her defasında da Kürdistan Ulusal Bağımsızlık ve Özgürlük Savaşını daha da ileri adımlar atar, daha da güçlü konumlara ulaşır. Peşmerge(gerilla) güçleri her defasında daha büyük askeri başarılar elde ederler. TC yetkililerinin bu histenik-nörotik çağları da artık oldukça gülünç karşılanmaktadır. Bizzatlı değişik meslektaşları, zaman zaman demeçlerde bulunarak bu durumu teslim etmektedirler. Bu anlamda, TC'nin yeni yetme, görece yeni ve acemi Başbakanının duyurduklarının bir anlamı olmayacaktır. Çünkü Bağımsızlık ve özgürlüğe susmuş Kürdistan halkı, gerilla yaratan bir derya, bir kaynaktır.

Türk Ordusu kötü ünlü barbarlık rekorunu egale edercesine, bölgede tüm yerleşim birimlerine yönelik saldırıya geçmiş bulunmaktadır, gelen haberler korkunçtur. Bu saldırıda hiç bir kural ve sınır yoktur. Bütün bu çağdışı saldırı, kısmen ve ayrıntıları dünya kamuoyundan gizlenmeye çalışılmasına rağmen, dünyanın gözleri önünde cereyan etmektedir! Bu barbar saldırı kendisine "Müttefik Güçler" adını yakıştıran batılı emperyalist devletlerin, Güney Kürdistan'da oluşturdukları "Güvenlik Bölgesinde" (!) cereyan etmektedir! Kürdistan halkı olarak, bu saldırı karşısında, şunları haykırarak bir kez daha soruyoruz:

Nerede kaldı, insan hakları? Nerede kaldı, uluslar arası hukuk ve savaş kuralı? Nerede diktatörlüğe karşı (!) "özgürlük ve demokrasi" için savaşınız? Nerede insan haklarını koruyan BM? Nerede UKTH savunucuları (!) Kuveyt krizi döneminde Ortadoğu'da yürüttüğünüz haksız ve emperyalist savaşı, boyutları büyük yıkımcı ve mal-yolaçan savaşı, bu maskelerle yürütüyor, halkları aldatmaya çalışıyordunuz. Ancak bu saldırı da olduğu gibi, hergün yeniden, bütün bu yaldızlı güzel sözlerin, ağızınızda koskocaman birer yalan olduğu açığa çıkmış bulunmaktadır.

Hani, Güney Kürdistan'da 36. paralelin kuzeyinde "Kürtler için" (!) "Güvenlik bölgesi" oluşturmuştunuz. Hani, "Çekiç Güç" denilen "hızlı saldırı kuvvetleri" kürtleri korumak için orada bulunuyordu. Şimdi söylediklerinizin bu noktada da büyük bir yalan olduğu ortaya çıkmış bulunmaktadır. Bu kuvvetler Kürdistan'ı işgal edip, Türk devletinin saldırısı için orada bulduklarını; emperyalizmin çıkarlarını korumak için bölgede bulduklarını ortaya çıkarmış bulunmaktadır.

Bu sonuç açık ve net değildir? TC ordusu, Müttefik orduların izni ve güvenesi dahilinde saldırıya geçmektedir. Kürdistan halkı, uluslararası emperyalist ve sömürgeci bir tertip ve komplonun planı çerçevesinde saldırıya ve katliama uğramaktadır. Emperyalizm ve sömürgecilik, Bağımsızlık ve Özgürlüğe yürüyen Kürdistan halkına, otonomi planını dayatmaktadır. Bu amacına ulaşmak içinde, her yolu mübah görmektedir. Bu soykırım da olsa! Bu iğrenç, korkunç ve çağımız ve insanlık adına utanç verici planın parçalarını, içinde bulunduğumuz yolda cereyan eden Kürt halkı jenositlerinde gördük, yaşadık.

Kürdistan halkına, on yıllardır, dayatılan emperyalist-sömürgeci politika, hangi yolu denerse denesin, artık tutmamaktadır. Kürdistan'da Ulusal Kurtuluş, Bağımsızlık, Özgürlüğe duyulan özlem, inanç yüzbunleri, milyonları harekete geçirmektedir. Bunun bir tek anlamı var: Kürdistan halkı kendi ülkesinde bağımsız ve özgür yaşamak istiyor. Bunu, halkın ezici çoğunluğunun iradesi olarak, gerek peşmerge savaşında, gerek jenosit korkusuyla doğan halk göçünde, gerekse Serfularlarında açık ve kararlılıkla dile getiriyor.

Tüm dünya halkları, ilerici insanlık, demokrasi güçleri; insan haklarını savunduklarını iddia eden tüm güçler Bağımsızlığımıza, Özgürlüğümüze bu kadar yakınlaşmış, bu uğurda olmadık fedakarlıklar gösteren, Kürdistan halkına aktif destek vermemelidirler. Tarihin üeriye olan akışını durdurmak isteyen sömürgeci devletlerin, Kürdistan halkına yönelik katliamları "dur" demelidirler. Dünya halkları, güçlü ve aktif bir dayanışma örneği sergileyerek bunu Kürdistan halkı ve devrimi ile birlikte başarabilirler.

*Kürdistan halkı sömürgeci saldırı ve katliamları boşa çıkarmasını bilecektir!

*Yaşamın Bağımsız, Birleşik, Demokratik Kürdistan ve Sosyalizmi!

KAWA-MK (8.8.1991)

KÜRDİSTAN'DA ŞİDDET VE PASİFİKASYON EL-ELE

Baştarafı Sf. 1 de

Sorun açıktır: Öne çıkmış kitle önderlerini tek tek barbarca katletmek, kitleleri sindirmek ve bunu devletin siyasi tutumuyla pekiştirmektir. Devlet panik içinde terörü kitle katliamlarıyla Kürdistan kırlarından şehirlere taşımıştır. Halkımız Türk devletinin tarihsel ve bilinen terörünün "insafıyla" karşı-karşıyadır. T.C. Başbakanı Mesut YILMAZ, aşağılık bir tarzda dışlerini göstererek ırkçı-faşist tehditlerde bulundu; "...aklıselimin hakim olacağını" ve halkımızın katliam ".. sonuçlarına katlanmak zorunda" olduğunu açıkladı. Aynı tehdidi halkımızın "hamisi" kesilen T.C.nin başı Turgut ÖZAL' da savurmuştur. Burada devletin sindirme ve kitle hareketini kırma politikası savunulmuştur. Öte yandan ise, T.C.nin akıl hocaları kalemşörlere, sömürgecilerin Kürdistan'da kan'a doymadıkları bir ortamda, çok yönlü bir "kirli savaş" yürüttükleri bir koşulda halkımızı "demokrasinin uzlaşma erdemi" yoluyla bu barbar devlet sistemiyle uzlaşmaya çağurmaktadır. Kürdistan'da bütün vuku bulanlara rağmen halkımızın direnişindeki kararlılığı karşısında secdeye gelerek adeta yerlerde sürünen zavallı ideologlar, bu uzlaşmanın, sömürgeci boyundurukla asla kabul edilmeyen uzlaşma olduğunu akıllarına bile "getirmemektetirler". Özgürlük ve bağımsızlık yolunu seçen, kaderini ellerine alan halkımızı işin zorluğundan dolayı ikna etmeye çalışmaktadırlar. Halk olarak varlığımızı bile en kaba yöntemlerle, katliam ve jenosidlerle inkar edenler şimdi Kürtleri "tarihsel bilinci zayıf" olmakla suçlamaktadırlar. Kutsal ve haklı davamıza ilişkin zavallılaştıran bu ideologlar, Türk devletinin, tarihsel düşüncesi ve mantığının meşru mücadelemiz karşısında gerilemekte olduğunu çok iyi görmektedirler. Fakat, onlar, tıpkı yalanla doğrunun beraber yürüyemeyeceği gibi, şiddet ve düşünce-nin de beraber yürüyemeyeceğini unutmaktadırlar. Burada söz konusunu olan "nasihat"ın tehdide eşlik etmesidir, onu bir başka açıdan tamamlamasıdır. Şiddet ve pasifikasyon, tehdit ve nasihat aynı düzeyde aynı ikili politikanın devamıdır.

Bu ikili politika, dünya ölçüsünde gelişme gösteren ve "soğuk savaş" sonrası ortamda devrimle karşı-devrim'i, silahlı gerilla hareketiyle mevcut politik sistemleri uzlaştırma siyasetinden

gelmektedir. Olay, bir anlamıyla uluslararası bir özellik taşımaktadır. Bu uluslararası "uzlaşma" politikasını, ilk önceleri emperyalist sosyal-demokrat güçler, niteliklerine ve oynadıkları role uygun olarak uygulamaya sokmuşlardır. Daha sonraları büyük emperyalist devletler bu işe el attılar. 80'li yılların ilk yarısıyla birlikte, Gorbaçov'ın karşı-devrimci "Perestroyka"ısıyla birleşen bu politika, silahlı gerilla hareketini "mat" etmenin yolu olarak değişik ülke zeminlerinde bir süreç halinde başlatıldı. Latin-Amerika'da iktidarda bulunan sosyal-demokrat hükümetler vasıtasıyla Amerika emperyalizminin çıkarlarına denk düşen "barış" ve "sosyal adalet" sloganlarıyla "CONTADORA" grubunu oluşturdular. "CONTADORA", Latin-Amerika'da gerilla mücadelisinin güçlü olduğu ülkelerde yoğun faaliyet göstererek kısmi başarılar elde etti. El Salvador'da "Farabundo Marti Ulusal Kurtuluş Cephesi"ni faşist iktidarla uzlaşmaya iten bu grup, Colombia'da gerilla güçlerini bölmeyi başararak M-19 ve diğer bazı silahlı örgütlerin silahsızlandırılıp bazı legal şartlar pahasına iktidarla uzlaşması sağlandı. Filipinlerde, aynı şey yürürlüğe sokulmak istendi. Kamboçya'da mevcut iktidar Polpot'çular ve Sihanuk'çularla iktidar paylaşımı için uzlaştırıldı. Daha Mengüştü'nün DERG'i Etopya'da iktidardayken Eritre Halk Cephesi ve Tigre Ulusal Kurtuluş Cephesi gerici iktidarla eski ABD başkanı J.CARTER'in arabuluculuğuyla uzlaştırılmaya çalışıldı. Sonunda, bu uzlaşmaya gerek kalmaksızın Etopya'da devrimci güçler devrimi başarıya ulaştırarak zafer sağladılar ve iktidar oldular. Bundan başka Mozambik'te iktidar karşı-devrimci "RENAMO" güçleriyle uzlaşmaya zorlanıyor, Angola da ise ABD'nin kuklası "UNİTA" iktidara ortak oldu. Nikaragua'da, durum bilindiği gibi içler acısı, iktidar Sandinistlerden "alınarak" sağcı-gerici koalisyon güçlerine verildi ve devrimin kazançları bir bir peşi sıra terk edildi. Namibya'da SWAPO, önemli tavizler vererek, devrimi "yumuşatarak" iktidar oldu. Güney-Afrika'da azınlık ırkçı-faşist iktidarla "ANC" uzlaştırılarak silahlı devrim yapması engellendi. Azanya halkı böylece reformlara mahkum edilmeye çalışılmaktadır. Filistin devrimi ise çürüyerek çoktan rayından çıkarılmış ve sorunun "çözümü" FKÖ'nün eliyle bölge gericiliği ve em-

peryalist devletlerin insafına terkedilmiştir.

Görüldüğü üzere, halkların ulusal ve sosyal devrim savaşlarını, anti-emperyalist halkçı mücadelelerini pasifikasyona zorlama dünya ölçüsünde bir gelişmedir. Silahlı Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi emperyalistlerin ve bölge sömürgeci devletlerin dikkatlerinden kaçacak düzeyde ehemmiyetsiz bir oldu olmadığına göre militan savaşımın pasifikasyonu da çok yönlü bir tarzda Kürdistan devrimine yönelik işlerliğe sokulacaktı. İçinden geçmekte olduğumuz uluslararası süreç eğer, mümkünse bütün yönleriyle bilinmeli ve gözönünde tutulmalıdır. Bölgemiz, Ortadoğu'da cereyan eden olaylar ve ortaya çıkan gelişmeler, kendine özgül biçimlere ve özgül durumlara sahip olmasına rağmen uluslararası koşullara ve sonuçlarına doğrudan bağlıdır. Bu sözkonusu bağlar sadece teorimizde değil, ama -daha önemlisi- pratiğimizde mutlaka hesaba katılmalıdır. Eğer dar mantık kalıplarıyla, Kürdistan sınırlarının ötesini görmeyen ufku dar bakış açısıyla soruna yaklaşırsa açıktır ki uluslararası boyutları hesaba katılmamış olan anti-emperyalist, anti-sömürgeci halkçı silahlı mücadelenin pasifikasyona uğratılması olayı bütünlüklü kavranamaz. Kürdistan devrimine dayatılmak istenen reformcu "çözüm"ler uluslararası planda tezahür eden bütün bir gelişmelerin parçasıdır. Dolayısıyla, Kürdistan bu sürecin bir halkası haline getirilmek istenmektedir. Sözkonusu uluslararası sürecin Kürdistan'da alacağı biçimler devrim ve karşı-devrim arasındaki güçler dengesine, devrimimizin örgütleniş biçimine, öncü güçlerin kabiliyet ve kararlılıklarına -ve daha birçok etkene- bağlıdır. Ama, her halükarda ulusal ve sosyal kurtuluş devrimlerinin içinden geçmekte oldukları uluslararası koşullar gözönüne alınmadıkça, sonuçlar devrimci tarzda bilince çıkarılmadıkça Ortadoğu gibi belirsiz ve kaygan, dünyanın mikrokosmu durumunda bulunan bir bölgede devrimi sürdürmek oldukça zor olacaktır. Tek tek ülkelerdeki devrim mücadelesine olumlu yönde etkide bulunacak güçte ne bir anti-emperyalist hareket ne de enternasyonalist bir sosyalist hareket mevcuttur. Bu güçler, oldukça dağınıktırlar ve belli bir uluslararası merkezden yoksundurlar; denilebilir ki sosyalist ve anti-emperyalist hareket ulusal sınırlara hapsolmüştür. Hiç şüphesiz bu durum Kürdistan devrimi için büyük bir dezavantajdır, öyle ki Kürdistan'a hükmeden, onu sömürgeleştiren

ülkelerde de henüz maalesef ciddi siyasal devrimci-demokratik bir çıkış söz konusu değildir. Deyim yerindeyse, Kürdistan ulusal kurtuluş hareketi hemen bütün parçalarda "cavalier seul"(yalnız süvari) rolünü oynamaktadır. Böylesi bir durumda o, daha ihtiyatlı ve sabırlı olmak zorundadır. Birleşebileceği bütün sosyalist hareketlerle birleşmeli, dayanışabileceği bütün anti-emperyalist, ilerici güçlerle dayanışma içinde olmalıdır.

Nevar ki; uluslararası planda başarılı olmanın şartlarından biri de ulusal "iç birliği" kurmaktan geçer. Unutmamak lazım ki, "iç birliği"ni kuramamış olan halklar ulusal devrimlerini başarıya ulaştıramazlar. Kürdistan'da bu birliğe her zamankinden daha çok ihtiyaç vardır. Sorunun yakıcılığı kendisini dayatmaktadır. Ülkemizde birliği ön plana çıkarmak, bütün devrimci politik güçlere dayatmak ertelenmez bir görevdir. Ancak, birlik espirisine sahip olmayan sektör yapılanmalar birliği kösteklemeye devam etmektedirler. Oysa anti-sömürgeci mücadelede devrimden çıkarı olan bütün sınıf ve tabakalar birlik ruhuyla hareket etmekte, alanlara dökülmektedir. Buna rağmen politik formasyonlar hala bir araya gelme ve asgari düzeyde bir ittifak yaratma espirisinden henüz uzaktırlar. Herkes bilmektedir ki, sömürgeci Türk devletini her yönden sıkıştırmanın, ona karşı caydırıcı topyekün bir taarruz hareketi başlatmanın yolu bu şiddetle arzulan birlikten geçer. Eğer, bu yol seçilmezse bugünden yarına Kürdistan'da ihanetin önüne barikatlar kurulamaz. Ulusal ve uluslararası zemin zaten reformist pasifikasyoncu "çözüm"lere oldukça açıktır. Savaşımızda yükselen ve yoğunlaşan kitle eyleminin yarattığı bu ortamda, politik güçlerin birliğinin kurulamadığı bu şartlarda bir zayıflık ve "yumuşama" yolunun seçmek başlanmaz bir hata olacaktır. Düşmanın acizlik içinde sindirme hareketine giriştiği, kitle eylemini kırma uğraşı içinde olduğu bir zamanda direnmek belirleyici olacaktır. Düşmanın üzerine üzerine gitmek sonuç alıcı bir ortam yaratabilir.

Fakat, kitlelere doğru bir şekilde yaklaşılmazsa, onun içinden geçmekte olduğu süreç te psikolojisi iyi hesaba katılmazsa muhtemel bir sindirme olayı gerçekleşebilir. Bu soruna son derece dikkat edilmelidir. Kitlelerin enerjisinin ve coşkusunun kırılmasına, yıpratılmasına izin vermemek lazımdır. Geçici de olsa sindirilmiş kitleler, Türk sömürgecilerine militan savaşımı pasifikasyona uğratma

imkanını verebilir. Gerçi Kürdistan gibi bir ülkede, özellikle de ulusal devrimci bilincin ve savaşımın ulaştığı seviye kitle hareketinin sindirilmesi ihtimalini zayıflatmıştır, ama yine de bu noktayı gözden kaçırmamak gerekiyor. Ayrıca ülkemizdeki vahşi sömürü ve baskılar yaşamı bıçak yüzü ile sertleştirmektedir. Bu yaşam içinden yeni mücadeleciler bir kuşak doğmuştur. Sömürgecilerle doğrudan mücadele içinden doğan bu kuşak köylü, işçi ve öğrenci gençlik bileşkeninden oluşmaktadır. Ama, politize olmuş bu kitlelerin yeterli düzeyde bir örgütlülükten yoksun oluşları ve siyasal olarak henüz Türk devletinin plan ve hesaplarına karşı hazır olmamaları bir geriye çekilişe zemin hazırlayabilir. Militan radikal örgütlerin bu mücadeleciler kitlelere derinlemesine nüfuz edememeleri bu geriye çekilişe önemli bir engel oluşturmamaktadır. Nitekim Diyarbakır'da yaşanan büyük tedirginlik ve bekleyişte örgütsel ve siyasal plandaki yetersizlik rol oynamaktadır. İşte bu durum pasifikasyon planlarına işlerlik kazandırabilir. Bunu engellemenin tek yolu hızlı ve derinlemesine bir şekilde örgütlenmekten, hareket halindeki kitleleri sistemli şekilde eylem içinde tutmak, ona gittikçe büyüyen devleşen sarmal bir gelişme kazandırmaktan geçer. Hiç şüphesiz bu da yetmez, şehirlerdeki kitle hareketi yeni biçimlerine kavuşturulmuş, askeri ve siyasi hedefleri belirlenmiş, sistemli bir gerilla eylemliliğiyle desteklenmeli, ikisi arasındaki diyalektik bağ kurulmalıdır. Bu bağı ise ancak ne yaptığını bilen, teorisinde ve eyleminde belirsizlikler göstermeyen, bütün muhtevasında devrimci olan bir örgüt kurup geliştirebilir. Militan savaşım içinde bu misyona aday olan örgütümüzü sabırla hazırlamak bizim için esas olmalıdır.

Kürdistan'da ulusal kurtuluş hareketinin gelişme seyri, yaygın ve yoğun kitle hareketinin ulaştığı politik seviye Türk devletinin dizginsiz saldırı ve terörüne rağmen yükseliş gösteren eylemlerdeki kararlılık ve bütün olup bitenler bu alternatifin kurulmasını zorunlu ve olanaklı kılmaktadır.

Ayrıca, Diyarbakır olayları birbirine ideolojik ve programsal düzeyde siyasal yakınlığı olanların ciddi ve samimi örgütsel birliklere girişmelerini de hatırlatmaktadır. Herkes kendi bayrağı altında saf tutmalıdır. Örneğin; geçmişin "sosyalist sistemi"nin çöküp gitmesi karşısında marksizm-leninizmi savunan değişik politik çevre ve örgütler arasında ki bazı ideolojik sorunların eski biçimle-

riyle ortadan kalkması onları birbirine yakınlıştırmıştır. Revizyonizme karşı yönelttiğimiz devrimci eleştiriler ve açtığımız mücadelenin doğruluğu daha da net olarak ortaya çıkıyor. Marksizm-leninizmin teori ve pratiğine, devrim ve sosyalizmin sorunlarına ilişkin bir çok ana meseleler kendisini sözcüğün geniş anlamıyla birçokları için aynı düzeyde ortaya koymaktadır. Bu durum, Kürdistan'da M-L'i savunmakta ısrar eden kişi, çevre ve örgütleri birbirine yakınlıştırmış, örgütsel birlik oluşturmanın açık zeminini yaratmıştır. Hiç bir şey Kürdistan devriminin ve sosyalizm davasının üstünde olmayacağına göre aynı olanların ayrı durması anlamsız ve saçma değildir? Birlik sorununu partileşme sürecine bağlı ele almak gerekir diye düşünüyoruz. O halde tarihi iddialarımız halkımıza ve ülkemize ilişkin sorumluluklarımız gereği bu soruna da el etmeyi gerektiriyor.

Görüldüğü gibi ulusal devrimci mücadele işçi sınıfını olumlu yönde etkilemekte ve hareketlendirmektedir. Haziran ayı ortalarında Diyarbakır'da yapılan işçi eylemi ulusal kurtuluş devriminin geleceğine hükmedecek olan Kürdistan işçi sınıfının politik çıkışını ifade etmektedir. "İşçi-Botan elele", "Demokrasi karé me" sloganlarını formüle eden bu işçi eylemi politikleşmiş sınıf hareketini sembolize etmiştir. Kürdistan devriminin karakterini değiştirecek olan bu tür işçi eylemleriyle birleşmek, onu yaygınlaştırmak ulusal kurtuluş devrimimizin bileşkenlerini de olumlu yönde etkileyeceği muhakkaktır. Hem ulusal kurtuluş hareketinin politik seviyesi, hem de işçi sınıfının eylemi Kürdistan'da mücadelenin Türkiye devrimci-demokratik hareketinin çok önüne geçtiğini tekrar tekrar göstermektedir. Kürdistan'da artık bütün kitle talepler politik isteklere dönüşüyor ve "Kahrolsun Türk Devleti" sloganıyla başlayıp "Yaşasın Bağımsız Kürdistan" sloganlarıyla bitmektedir. Diyarbakır olaylarının ardından hem devleti protesto etmek için hem de Diyarbakırda dayanışmak için aynı günlerde Silvan, Kızıltepe, Cizre, Silopi, Batman, Bismil, Nusaybin, Hani, Kulp, Midyat ve Lice'de halk kepenk kapatarak greve gitmiştir. Diyarbakır ve Van'da görüldüğü gibi Kürdistan işçi sınıfı, olayı protesto etmek için siyasal görevler yapmıştır. Ulusal ve sınıfsal dayanışmanın politik yaygın düzeyi ulusal ve sosyal kurtuluş devrimine olan özlemi dile getirmektedir. Oysa Türkiye'de kitleler-başta işçi sınıfı olmak üzere- herhangi bir dayanışma hareketi

ARNAVUTLUK'TA KAPİTALİZMİN RESTORASYONU VE SOSYALİZMİN TASFİYESİ ÜZERİNE NOTLAR

içine girmemişlerdir. Zonguldak'ta Atatürk'ün resmi ve Türk bayrağıyla yürüyen reformist sloganlar atan maden işçisinin eylemi politik güçler tarafından oldukça abartılmıştı. İşçi sınıfının ekonomik eylemine öznelci yaklaşan, ona sahip olmadığı misyonları yükleyen sol politik güçler, Kürdistan'daki bütünüyle siyasi olan ve iktidarı hedefleyen yoğun kitle eylemleri karşısında iddialarıyla bir çelişki içinde tam bir suskunluk içindedirler. İşçi eylemini olduğu gibi değil, istediği gibi gören sözkonusu güçler pratik eylemlilik içinde ulusal kurtuluş mücadelemizle birleşme doğrultusunda ciddi hiç bir girişimde bulunmamaktadırlar.

Oysa ki; Kürdistan'da bunca katliam ve vahşetlerin yaşandığı bir ortamda emekçi-işçi kitlelerle dayanışmaktan geri kalmak, ulusal kurtuluş devrimi savaşımıyla birleşmek Kürdistan'daki mücadeleyi yalnız bırakmak devrim davasına büyük zararlar verecektir. Türk halkı, başta işçi sınıfı olmak üzere sesini yükseltmeli, Kürdistan'da olup bitene seyirci kalmamalıdır. Biz Türkiye işçi sınıfının siyasi yetmezliğini, eylemine hakim olan ekonomist-reformist içeriği biliyor ve görüyoruz. Ne varki, bu böyle devam edemez, bu yüzden eleştirimizin esası Türkiye devrimci hareketi ve onun iddia sahibi olan örgütlerine yöneliktir. Kürdistan'da olup biteni birer bildiriyle protesto etmek yetmez. Bu da lazımdır, elbette, ama sokağa dökülmeli, ne gerekiyorsa o yapılmalı ki, Kürdistan yalnız olmadığını hissetmeli ve görmelidir. Türkiye'de toprak militan siyasi mücadeleye müsaittir, yeterli örgütler gözüpük olsunlar, yetmezliklerini görüp aşmaya çalışsınlar. Türkiye'deki siyasi mücadelenin Kürdistan'daki kitlesel siyasi mücadeleye yetişmesi şarttır. Bu her iki ülke devriminde mutlak çıkarınadır.

İktidar için mücadeleyi eyleminin merkezine koymuş olan Türkiye'deki devrimci örgütler öncelikle önceki görüşlerinden vazgeçmelidirler. 12 Eylül 1980 Faşist Generaller Cuntası öncesi sekte ve sosyal-şoven tutumlar kısmen devam ettirilmektedir. PKK'nın yurtsever militan askeri eylemliliğinin yarattığı olumlu gelişmeler karşısında sonuçta Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin meşruluğu kabul edildi ve aktif enternasyonalist bir biçimde olmasa da destek verilmeye başlandı. Ne varki, hala "birlikte örgütlenme"de diretilmektedir. Bu genelde Türk Sol Hareketinin patolojik inadadır. Ulusal kurtuluş hareketinin ulaştığı muazzam seviyeye ve yoğun kitlesel eylemliliğe rağmen "birlikte örgütlenme"yi dayatmak, Kürdistan'da devrimci mücadeleyi örgütsüzleştirmektir. Kürdistan'ın somut şartlarına uymayan soyut formülasyonların "köleleri" haline gelmiş olan devrimci örgütlerin bu olumsuz tutumu ve davranışları, Kürdistan ve Türkiye devrimleri, militan örgütler ve faaliyetleri arasında gerçek, doğru enternasyonalist ilişki ve bağların kurulup geliştirilmesini köstekleyip engellemektedir. Bu olumsuz durumun böylesine devam etmesine müsaade edilecektir? Sömürgeci faşist Türk devletinin tarihsel temellerini attığı ve bugün de açıkça görüldüğü gibi geliştirip yaygınlaştırmak istediği iki halk arasındaki güvensizliklerin derinleşmesine göz yumulacak mıdır? İran ve Irak'ta olduğu gibi merkezi otoriteye karşı savaşan Kürt halkını yalnız bırakma tarihsel hatasının Türkiye'de de tekrarlanmasına fırsat verilecektir? Hayır, devrimi düşünen, halkların çıkarlarını temel alan ve bunun için çarpışan aklı başında militan örgütler bütün bunlara izin veremez. Bu konuda herşeye rağmen iyimserliğimizi korumaya devam edeceğiz.

Ala Yekiti Temmuz 1991

Arnavutluk, uzun süredir baskı altındaydı ve doğrudan ciddi bir şekilde burjuva-revizyonist sistemlerin kuşatması altında bulunuyordu. Buna rağmen o, son dönemlere kadar sadece ideolojik düzeyde değil, politik alanda da saygı uyandıran bir kararlılık gösterdi. Onun bu kararlılığı "Stalinizmin son kalesi" olarak bütün gerçek komünistler tarafından savunuldu.

Ne varki, Gorbaçev'in "Perestroyka"sının rüzgarları doğu Avrupa'nın sözde sosyalist ülkeleri üzerinde estikçe ve birbiri peşisıra bütün çürümüşlükleriyle burjuva kapitalist dünyanın ayakları dibine yığıldıkça Arnavutluk'ta da AEP yavaş yavaş teslimiyetin teorisini yapmaya ve devrimci eleştiriyi terk edip anti-eyperyalist özelliğini bile yitirerek Doğu-Avrupa ve Sovyetler Birliğinin içinden geçmekte oldukları sürece girdi. Sovyetler Birliğinin ve Doğu-Avrupa ülkelerindeki son hızlı değişimler bir çokları açısından şaşırıcı olmasına rağmen anti-revizyonist kesimler açısından doğrusu beklenilmeyen bir gelişme değildi. Ancak, 1956'lardan bu yana bu ülkelerdeki revizyonist değişime, kapitalist burjuva restorasyona ciddi devrimci eleştiriler yönelen, marksizm-leninizmi, devrim ve sosyalizm davasını savunan -hem de küçük ve yoksul yapısıyla çok ciddi zorluklarla karşı karşıya kalma pahasına- AEP ve Arnavutluk'un beklenilmeyen bir hızla aynı sürece girmesi ilginçtir. Çünkü sonuçları itibarıyla, yıllardır doğru eleştiriler yönelttiği sözde sosyalist ülkelerin geçtiği yola saptı ve aşağı yukarı aynı olayları yaşadı, aynı olguları ortaya çıkardı. Hiç şüphesiz bunun üzerinde durulmalı ve derin bir analiz yapılmalıdır. Sovyet modern-revizyonizmine aldığı doğru, bilimsel ve cesaretli tavrıyla, bu tutumunu sonuna kadar sürdürmesiyle bu eleştirilere uygun sosyalist inşasında onlardan farklı iktisadi ve kültürel bir yapının ortaya çıkması kaçınılmazdı. Dolayısıyla Arnavutluk'ta aynı gelişmeler ve aynı sonuçlar ortaya çıkmaması gerekirdi. Ama, şimdi sonuçları itibarıyla değerlendirildiğinde Arnavutluk'taki sosyalist inşanın aynı yolu izlediği kaygıları ve soruları ortaya çıkıyor. Bu çok ciddi bir çelişki ortaya çıkarmaktadır. Yapılan doğru ideolojik, teorik eleştirilere tezat teşkil eden bir sonuç ortaya çıkmıştır. Bunun mutlaka bilimsel analizlerle açığa çıkarılması lazımdır. Fakat, bizim açımızdan şurası çok açıktır, bu sürece öyle birdenbire, küçük Arnavutluk'un yetmezliklerinden dolayı, doğu-Avrupa'daki gelişmelerin rüzgarlarının AEP'i ve Arnavutluk'u etkileri sonucu, dahası AEP yöneticilerinin dönkleşmesiyle girilmedi. Bütün bunların etkileri vardır ve olmuştur elbette. İçine yuvarlanan süreçlerin, ortaya çıkan sonuçların tarihsel, sosyo-ekonomik ve siyasi nedenleri vardır.

Ve asıl mesele doğruluğuna inandığımız bu yaklaşımla sorunun özüne inmek, cevabı orada aramak ve bulmaktır. Aksi takdirde, sovyet modern-revizyonizmine karşı mücadelede, istisnasız bütün Kuzey Kürdistan soluyla olan yol ayrımında savunduğumuz, birçok kereler sığılğa kaçan, meselenin merkezine inmeyen, dolayısıyla derinlemesine kavrayışı engelleyen yüzeysel metodlarımızın tekrarı "yanlışına" düşeriz. Krüşçev ve bir bütün olarak modern-revizyonist sisteme tavır almamız, marksizm-leninizmi savunmamız doğrudur elbette, ama Sovyetlerde ortaya çıkan revizyonizmin, geriye dönüşün, kapitalizmin restorasyonun tarihsel, sosyal ve toplumsal nedenleri ortaya konulmalıydı. Haklı bir temelde giriştiğimiz ideolojik mücadeleyi sürdürmemiz yetersiz kaldı ve daha çok işin ideolojik yanı ve Sovyet-

ler Birliğinin devrime ve sosyalizme karşı olan pratiklerinin mahkum edilmesiyle sınırlı kaldı.

Bu yüzden de bürokratismi ve revizyonizmi ortaya çıkaran toplumsal nedenler yeterince kavranamadı. Bu durum birçok ideolojik ve örgütsel kargaşalıklara neden oldu. Dolayısıyla aynı metod ve yaklaşımlarla AEP ve Arnavutluk sorununu bilimsel temelleriyle çözmek mümkün olmayacaktır. Görülen odur ki Türk solunun belli yelpazede yer alan "AEP"çi cehannın soruna yaklaşımı eski yüzeysel metodları kapsamaktadır. Aynı yüzeyselliği, hala bir bocalama içinde bulunan pro-sovyetik Kürdistanlı politik örgüt ve gruplar, doğu-Avrupa'nın ve Sovyetler Birliğinin bilinen yıkımının nedenlerinin "açığa çıkarılması" faaliyetinde görmek mümkündür. Tarihsel köklerine kadar inmemiş bir "eleştiri" köklü devrimci kopuşu gerçekleştiremez. Oysa sorunun global bir çözümü zorunlu kaldığı bugünkü koşullarda söz konusu metod ve yaklaşımla sosyalizme ait sorunların çözümüne varılmaz diye düşünüyoruz.

Biz, örgüt olarak, AEP'i ve Arnavutluk'u savunduk. Sovyet modern-revizyonizmine aldığı M-L tavır ve bu sorunda sürdürdüğü mücadele, Çin revizyonizmine ve Euro-Komünizmine yaptığı eleştiriler (bir dizi eksiklik ve hatalarına rağmen) esas itibarıyla doğrudur. AEP, hiç bir pragmatik amaç gütmeksizin devrimin, sosyalizmin ve marksizm-leninizm davasını savundu. Bu bağlamda AEP'le aynı ideolojik hat üzerinde yer aldık. Uluslararası Komünist Hareketin bir parçası olarak kendisini gören hareketimiz KAWA, ortak davamızın çıkarına anti-revizyonist hattın Kürdistan'da tek müdafaacısı oldu. Ancak, AEP'i, bazı örgütlerin yaptığı gibi körce bir takipçisi olmadık. 80'li yıllarda çeşitli vesilelerle AEP'i

eleştirdik, bu eleştirilerimizi son 88 Konferansımızda da resmi düzeye ulaştırdık.

Mart-Nisan 1988'de yapılan Birlik Konferansı'mızda AEP'e ve Uluslararası Komünist Harekete eleştirel yaklaşılması gerektiği kararına vararak "bağımsız" gelişmemiz için bunun önemli olduğu vurgulandı. AEP ve Arnavutluk, Konferans Duyurusu ve daha birçok belgemizde Kürdistan sorununa yaklaşımındaki hatalar ve Mustafa Kemal hareketini yanlış değerlendirip savunması doğru temelde eleştirildi ve mahkum edildi. Eleştirel yaklaşımımız sayesinde AEP sorununda, birçoklarının yazılı belgelerimizi gözönüne almaksızın iddia ettikleri gibi "şabloncu" bir siyaset izlemedik. İran devriminin değerlendirilmesi, Falkland adaları savaşı, Ortadoğu'ya ilişkin Enver Hoca'nın yanlış gördüğümüz görüşlerine, Mehmet Şehu olayına ilişkin eleştiriler yapılmıştır. Hareketimizi tanıyanların böyle olduğunu bilirler. Ancak bu eleştirilerimize rağmen AEP ve Arnavutluk savunuldu. Bugün de AEP'in geçmiş doğrularının ve Enver Hoca'nın devrimci mirasının savunulmasını doğru buluyoruz. Hiç şüphesiz yukarıdaki anlayış ve yaklaşımımıza uygun olarak AEP ve Arnavutluk'taki sosyalist pratik ve kuruluş en kapsamlı şekilde süzgeçten geçirilmektedir. Sonuçlarıyla birlikte analizlerimizi dergimizin gelecek sayılarında yayınlayacağız.

Arnavutluk'ta sosyalizmden, M-L'den kopuş, daha önce belirttiğimiz gibi kökleri ve nedenleri eskiye uzanmakla birlikte, esas olarak Eylül 1989'da AEP Merkez Komitesi 8. plenumunda açık belirtilerini ortaya koyarak, kendisini gösterdi. Ocak 1990'da yapılan 9. ve Nisan 1990'da yapılan 10. plenumlarda ise belirgin biçimiyle bu kopuş teorik temellerine oturtuldu. AEP yöneticileri geriye dönüşün,

karşı, devrimci sürecin başlatıcısı ve mimarı oldular. Sosyalist, marksist-leninist söylemlere bu kısa sürede son verildi. Bilindiği üzere AEP ve Sosyalist Arnavutluk'ta, Sovyetler Birliği ve Doğu-Avrupa ülkelerinin 30-40 yılda tamamladıkları süreci aylara sığdırılarak son verildi. Revizyonist ülkelerde yaşanan bütün olaylar ve değişiklikler büyük bir benzerlikle Arnavutluk'ta gerçekleşti. İhanetin ve dönekliğin böylesine herhalde az rastlanmıştır.

Ala Yekiti'nin 21. sayısında, geçen sene Arnavutluk'ta yaşanan olaylara ilişkin bazı hatalı ve yanlış anlaşılmalara neden olan görüşlere, "91'e Girerken" adlı makalede yer verilmiştir. Arnavutluk'taki olayları ve görüşlerimizi bazı yanlarıyla doğru yansıtmayan, yorumların yayınlanması yanlıştır. Soruna yaklaşımımız ana hatlarıyla bu makalede verilmeye çalışılmıştır. Sosyalist sistemin en son duruşta taşınma düşmesiyle hareketimiz birçok M-L örgüt ve Parti gibi çözülmesi gereken ciddi teorik ve ideolojik sorunlarla karşı karşı kalmıştır. Sorun uluslararasıdır ve uluslararası bir çözümü beklemektedir. Bu, bir dizi büyük bilimsel çalışmayı gerektiriyor. Üstümüze düşeni devrime ve sosyalizme olan inanç ve sorumluluklarımız gereği Kürdistan düzleminde yerine getireceğimizden kimsenin şüphesi olmasın. Dağınık Uluslararası Komünist Hareket, geçmişin mirası üzerinde yükselcek bir ç ıkışı beklemektedir. Bu bir süreç sorundur -yapılacak iş gerçekten büyük ve zordur- bilinçle soruna yaklaşılmak zorunluluğu vardır. Hiç bir karamsarlığa düşmeksizin Kürdistan Komünist Hareketi, Uluslararası Komünist Hareketinin bir bileşkeni, onun tamamlayıcı halkası haline getirilmelidir.

V.i.S.d.P. S. Haidarı

Grossenbergener Str. 48

4971 HÜLLHORST-DEUTSCHLAND

Yazışma Adresi: Postlagerkarte

Nr. 166 238 E,

5000 Köln 1

Banka Hesabı: Stadtparkasse Köln,

Konto Nr. 942 231 79 BLZ: 370 501 98

Almanya: 4 DM

Fransa: 14 FF

Belçika: 90 BF

Hollanda: 5 HF

Danimarka: 14 DKRN

İsveç: 14 KRN

Avusturya: 35 ÖŞ

İsviçre: 4 SFR

BURJUVA DÜŞÜN YAŞAMININ OSMANLI İMPARATORLUĞUNU SARSTIĞI DÖNEMDE 'ÖRS DEĞİL ÇEKİÇ OLMAK' İSTEĞİ YA DA, AT GÖVDESİNDE KARINCA KAFASI TAŞIMAK

Şeref AZAD

Bilindiği gibi, ülke, bir ulusun -ve değişik uluslardan azınlıkların da- üzerinde yaşadığı toprak parçasıdır. Bu toprak parçasının üzerinde yaşayan ve dolayısıyla sahiplerinin, yaşamlarını üretme, yeniden üretme uğraşında, iç-dış ilişki ve çelişkilerin toplamının ifadesi olan toplumsal, kültürel ve siyasal bir çerçeve olarak önümüzde duran; ülke-yönetim ilişkisi bağlamında siyasal kurum ve kurumlaşmanın irdelenmesi gerekir.

Bu anlamda, sözkonusu ülkenin, yurdun ve ora halklarının durumunu daha belirgin bir biçimde kavramak için toplumsal, kültürel ve siyasal vb. çerçevenin dışavurumu olan parti, örgüt ve bunların varoluş koşullarını/nedenlerini anlamak, anlamaya çalışmak, atılacak ilk adım olmalıdır. Parti, en genel anlamıyla, bir siyasal düşünce çevresinde birleşenlerin ve ülkelerini -devletin egemenliği altında tuttuğu toprakları ve o topraklar üzerinde yaşayanları- bu düşünceye göre yönetmek isteyenlerin oluşturduğu topluluk siyasası ve o siyasallığın kurumlaşmasıdır. Daha özlü bir biçimde söylersek, sınıflı toplumlarda, düşman sınıflar arasındaki savaşımın gelişmesinin belli bir aşaması ve siyasal bir durumda, sınıfların siyasal savaşımının en anlamlı, en geniş ve açık (1) biçimde dile getirilişidir.

Bir siyasal düşünce çevresinde birleşenlerin, kendileriyle sınırlı kalmayacak, kalmaması gereken düşüncelerinin iktidara geçirilmesi olayında parti, halk yığınlarıyla yakından bağ kuran, onlara temsilcisi olduğu sınıfın bilinç ve değerlerini taşıyan ve onları, örgütlü düşünceleri doğrultusunda savaşıma katmak için uyandırıp, hazırlayan sınıf(lar)ın birliğidir.(2) Parti; sınıflı toplumlarda, bir sınıfı ve o sınıfın çıkarlarını temsil eder. Zaman zaman ve geçici olarak değişik sınıf ve tabakaların temsilcisi olabilirler. Ancak bu, geçicidir. Aslolan, tek sınıf temsilciliği ve o sınıfın çıkarlarını savunmakta somutlaşan kimliği sahiplenıştır. Ama bu, işçi sınıfı dışındaki sınıfların, sınıf çıkarlarını ve o sınıfı temsil etmede, birinin dışında, diğer partilerin, o sınıfın temsilcisi olamayacağı anlamına gelmez. Gelmez çünkü, yaşanan dünya ve yaşamın kendisi, bunun böyle ol-

madığının kanıtıdır. Daha da ötesi, sömürgeci TC partilerinin kimlikleri ve temsilcisi oldukları sınıfın aynılığı -nitans farklılıklar dışındaki aynılıktır, sözkonusu edilen-tartışmasız ortadır. Bu sav, kanıtlanması için, özel bir araştırma gerektirmeyecek kadar açıktır.

Örgütlü siyasallık/ülke ilişkisinde, diğer bütün toplumlarda olduğu gibi, bizim toplumumuz da, siyasal örgütlenme ve mücadele, toplumsal sınıf ve tabakaların çıkarlarının ideolojik ifadesi olarak, sınıfsal yapı değişikliklerinin sonucunda doğmuştur. Ancak önemli bir farkla. O da, Osmanlı, daha sonra TC'ne miras kalan bir sömürge oluşu nedeniyle, bazı kısa tarihsel kesitler dışında, günümüze kadar, kendi iç dinamiklerinin doğal gelişimine uygun değil, sömürgeci devletlerdeki siyasal değişimlere uygunluk göstermiştir.

Eşdeyişle, Osmanlı/TC-Kürdistan bağlamında, ülkemizin toplumsal gerçekliğine damgasını vurmuş, burjuva, ya da başka sınıfsal karakterde de olsa, ulusal-sınıfsal kimlik ve değerleri kendinde toplayıp sahiplenmiş, Kürdistan ülkesi ve siyasal yaşamın öz toprağından güç almış, onun havasıyla biçimlenmiş, sınıfsal ayrımlardan soyutlandığında bile, 'öz malımız' diyebileceğimiz, tarihsel yazınıma oturtabileceğimiz oranda süreklilik sağlamış bir siyasal kurumlaşma, siyasal örgütlülük oluşturulamamıştır. Özcesi; sömürgeci ülkece belirleniyor oluşumuz, siyasal yaşamımızın kısır döngü içinde dönüp durması gibi köreltici bir ruh ve bilinç yapısının egemen oluşunu getirmiştir.

Burada belirtilmesi gereken nokta; tarihsel bilinç oluşumunda, pek belirgin olmasa da, siyasal mücadelede, kilometre taşı sayılabilecek, topluma, o'nun biçimlenişine ve geleceğe yönelişine -kısa süreli de olsa- damgasını vuran bir partinin, örgütlü siyasallığın -özellikle Kuzey-Batı Kürdistan sözkonusudur- oluşturulamasının nedeni, Kürdistan halkının yetersizliği değildir. Başta parçalanmış bir sömürge olma ve sömürgecilerle aynı dinden oluş, sömürgeci devletlerin imhacı politikalarının sürekliliği vb. bir dizi etmenin biraradalığının getirdiği olumsuz

koşullardır. Buna, sömürgeci ülke 'sol'larının, kendi burjuvazisiyle çıkan sosyal-şoven politikasının etkilerinin, tarihsel bilinç oluşturmadaki olumsuz etkilerini de eklemek gerekir.

Siyasal iktidar olayı, ya da olgusu, dar burjuva hukukçu bakış açısıyla, yalnızca devlet biçiminde örgütlenme koşuluna indirgenmedikçe, siyasallık, ideolojik etkinlik/egemenlik vb. faaliyetlerin tümü, siyasal karar alma ve uygulama aşamasına ulaşmış, bunun meyveleri toplanabiliyorsa, bir siyasal iktidar çekirdeklenmesinin mayası (3) olduğunu, toplumun geleceğinin de bu çekirdeklenmenin üzerinde biçimleneceğini, bunun ise, siyasal örgütlülüğün egemenliği/iktidarı olayı olduğunu hiçbir kuşkuyla kapılmaksızın söyleyebiliriz. Bu, bizim ülkemiz açısından da böyledir. Ancak bu yazının amacı, ülkemizdeki siyasal iktidar çekirdeklenmesinin herbir yapı taşı, ya da hücrelerini incelemek olmadığı için, konunun başlığına sadık kalarak, sömürgeci ideolojik hegemonyanın dokusunu incelemekle yetineceğim.

Bu belirlemeden sonra, konuya girerken, olaya, iktidar olmuş siyasal örgütlülük-Kürdistan ilişkisi düzleminde değil, Osmanlı karşıtlığı/muhalifliği kimliğini sahiplenmiş, bu temel ve tipte örgütlülüğü önüne koyan, özde ise Osmanlı'nın herbir olgusunu ideolojisine içermiş, zaman zaman başarısız kalmış, zaman zaman bir başka bileşeniyle bütünleşen, zaman zaman da tek başına örgütlenerek, siyasal iktidar olma düzeyine erişebilen, tüm siyasal, ideolojik kurum ve kuruluş ve bunların Kürdistan'a bakış açıları, getirdikleri, getirmeyi düşündükleri çözümler bağlamında ele alıp, irdelemeye çalışacağım. Çünkü esas olarak bu türden etkinlikler, yeni tipte siyasal iktidar karakteristiğinin kendini ifade edişi, toplumu, bu ifade edişe uygun olarak dönüştürmeye damga vurma savaşımındaki amacıyla doğrudan ilintilidir. Daha açık bir anlatımla, bir insanı, kendisi için ne düşündüğü ve ne söylediğiyle değil, o insanın aslında ne olduğu ve ne yaptığıyla, yapmaya çalıştığıyla ayırdederiz. Partileri de, adları, kendileri için söyledikleri ve göstermelik amaçlarıyla

değil, gerçek sınıfsal yapıları ve çıkarları-yla ayırdetmeyi(4) akıldan çıkarmamak gerektiğine inanıyorum. Temel çıkış noktasını böylece belirledikten sonra, siyasal örgütlülük kazanmış yapıların, Kürdistan ilişkilerini de bu bağlam ve doğrultuda ele alacağım.

-OSMANLI SÖMÜRGEÇİ YASAL SİYASALLIĞI VE KÜRDİSTAN-

Türkler, Osmanlı imparatorluğundaki belirleyiciliklerini, 18.yy'ın başlarına kadar engelsiz bir biçimde sürdürmüşlerdir. Fakat bu yy.ın başlarında boyun eğdirici bir güç, ilk önemli dış engellerle karşılaşmaya (5) başlamış ve kapitalizmin, imparatorluğun bünyesine yerleşmesiyle, kavram düzeyiyle sınırlı da kalsa, burjuva devlet yönetimini, bu yönetimi savunan sınıfları da tarih sahnesine çıkarmıştır.(6)

Avrupai değişim savunucularının, Osmanlı imparatorluğu bünyesinde, aynı şeyleri gerçekleştirmek istemelerinin, ama, başarısız olmalarının kaynağı, değişim isteminin kendi iç dinamikleri ve kendi yasal kaçınılmazlığının sonucu olarak uygulama alanına sokulmasına rağmen başarılı olamayışları değil, taklitçi bir yaklaşımla, feodal toplumun ekonomik karakterini belirleyen toprak politikalarının ve buradan, ürünün kullanım biçiminin özünü anlamadan, bunun koşullarını yaratmayı düşünmeden, toplumsal-ekonomik ve siyasal mekanizmalarının yolunun açılmasını hükümet emirleriyle gerçekleştirilecek şeyler olarak almak, Osmanlı devlet egemenlerinin olduğu gibi, Osmanlı aydınının da en büyük ve önemli açmazıydı. (7) Dıştan gelen baskılar sonucu, topluma yeni bir biçim vermek adına, ekonomik-toplumsal-siyasal ve kültürel nitelikleri bulunmayan bir takım sıkı düzenlemelerle yetinmek, bir süre sonra 'özel teşebbüs yoluyla ekonomik kalkınmanın' üstten düzenlemelerin çıkardığı egellemeler sonucu iflas edışı 19.yy'ın 40'lı yıllarından başlayarak, 'devlet eliyle ekonomik kalkınma politikası'(8) yeni, (aynı zamanda, toplumsal tabanını bulamadığından), kısır bir döngüyü yaşamının ötesine geçmiyordu. Kısacası, istenilen, Abdülhamit'in sürdürdüğü rejimin, bir-iki ufak makyajla, özünü değiştirmeden, sürdürme olanaklarının arayışıdır.(9)

Bu nedenle, Tanzimatvari batıl-ılaştırmanın öncülüğünü üstlenen merkezi despotik bürokrasi, ulema ve azınlıklardan (Rum, Ermeni vb.) tüccarlar, Osmanlı devletini bir ulus (10) -Amerikanvari bir

hevesle daha o zamandan B.ECEVİT'in bugün savunduğu düşüncelerinin teorik-ideolojik tohumlarını atarak- temeli olmayan ortaçağ teknolojisinde ve toplum düzeninde tutmakla birlikte, egemenliği altındaki sömürgeler dışında, politik ve mali nedenlerle, merkezi varlığı Batı devletlerinin desteklemesine bağlı kalan bir devlet haline geldi. Bu durum, islam-dışı azınlıkların, kendilerini ulusal olarak ifade etmesinin koşullarını doğururken, islamı uluslar-azınlıklar açısından pek birşey değiştirmedeği gibi, Osmanlı kimliğinin sahiplenişini daha bir güçlendirmenin ortamını yaratmıştır. (11)

Ters orantılı bu gelişmenin nedeni, değişimin, toplumun yaşamında önemli bir yeri olan sınıfların ve genel olarak halk yığınlarının değişikliği istemesi, ona itilim vermesi, değişimi yürütme işi duruma getirmesi bağlamında destek bulamamış olmasıdır. Böylesine tersten bir gelişme olduğu için de, Osmanlı devlet aygıtı ve aydınının değişim istekleri, tüm çekiciliğine karşın, toplumu ileriye ve iyi olana, değil, daha kötüye götürmüştür.

Tanzimat döneminden başlayarak, ideolojik ve yaşam biçimi olarak batıya yönelik yenileşme hareketleri, geleneksel Osmanlı sisteminin çözülmesiyle beliren yeni mülkiyet ilişkileri ve yeni toplumsal saflaşmaları da birlikte getirmiştir. Kır'da köylülüğün borçlandırılması, mülksüzleştirilmesi, kentlerde ise, akın akın gelen batı teknolojisinin ürünleriyle rekabet edemeyen yerli zanaatkar ve esnafın giderek yoksullaşmasını ve bu sınıfların batılığa karşı tepkisinin temelini yaratmıştır. Böyle olduğu içinde, değişim boyunca, bu sınıf ve tabakalar, gerici bir özellik gösteren direnmelerini, üstten gelen yenileşme hareketlerine karşı sürekli ayakta tutmuştur.(12) Osmanlı aydını da batı düşüncesiyle Osmanlı kimliğini sahiplenişin toprağını burada bulduğu için, siyasal tohumlarını, bu yanlış toprağa serpmekten öteye geçememiştir. (13)

Osmanlı aydını burjuva-liberal dönüşümü benimseyenlerin inançlı bir biçimde benimsedikleri düşüncenin yanlış toprağı, batının üstünlüğünün nesnel yapı farklılığından değil, ayrı bir gelişme aşamasının ideolojik ifadesinde aramalarıdır. Bu yanlış, onların Fransız devriminden etkilenmelerinin ve devrimin sonuçlarını Osmanlı ülkesinde devşiremelerinin önündeki engelin mutlakiyet olduğu ve bununla sınırlı da olsa, meşruiyet'e geçilmesiyle herşeyin olup biteceği inancıdır.(14) Buna karşın, Osmanlı

egemenliği altındaki hıristiyan azınlıklar, batı ile olan ilişkileri nedeniyle, düşünsel-liği, ilk örgütlü siyasallığa dönüştürenler olmuşlardır. (15) İslami temelli ilk örgütlülük de, buna tepki olarak doğan 'Fedayiler Cemiyeti'dir. Bu örgüt şeriat kurallarına bağlı, suikastçı bir çerçeveyi aşmamıştır. (16) Ama bu örgüt, yeni yeni örgütlüklerin oluşmasının çığır açıcısı görevini yapmıştır, denebilir. Osmanlı kimlikli bu örgüt, 'Yeni Osmanlılar Cemiyeti' adlı kuruluş izlemiştir. Bu örgütün siyasallığının sınırı da monarşidir. Diğerinden farklı olarak içinde hıristiyan azınlıkların temsilcilerinin bulunması nedeniyle, yerli ticaret burjuvazisi ve batı sermayesi tarafından desteklenmesidir. (17)

Osmanlı sömürgeci bürokrasisinin yeni Osmanlılık politikasında çıkarlarının somutlaştığını gören ve bununla bağlantılı bir biçimde gittikçe yoğunlaşan dış baskıların kuşatması altında kalan Abdülhamit'in bir şeyler yapması kaçınılmazdı. Kaçınılmazlık, Abdülhamit'e 'Kanun-i Esasi'yi yayınlamayı getirmiştir. Ancak 1876 anayasası, merkezi devlet despotizmine karşı olmuş bir gelişme olmadığı gibi, Osmanlı imparatorluğunun daha büyük çıkmazlara girmemesi için, hıristiyanlara ve onları destekleyen batılı devletlere ödünler veren Tanzimat Fermanı'nın (18) bir yenisidir. Bu anlamıyla da 1876 anayasası; 1- Türk -doğrusu islam olmayan- azınlıkları devlete bağlamak, 2- İslam-dışı azınlıkların, burjuva hak ve özgürlüklerini güvenceli kılmak, 3- Burjuvalaşmış Türklerin de bu haklardan yararlanmasını (19) sağlamakla sınırlıdır.

Türk siyasal düşün ve örgütlü siyasallık bağlamında, aynı zamanda önemli bir dönemecin en az zararlarla atlatılmasında, 'Yeni Osmanlılar'ın rolü büyüktür. Onların rolünün büyüklüğü, ve ilerilikleri, bir yanıyla komün ve doğal hukukun savunuculuğunu üstlenmeyi getirirken, öte yanıyla da anayasacı-merkeziyetçi bir düzen(20) olan 1876 anayasasının mimarı olmak gibi bir ikilemi (21) sahiplenmekle sınırlı ve çatışmalıdır. Çatışmayı, temel ideolojik gıdaları olan Osmanlılık (22) çözmektedir. (????!!) Böyle olmak durumundaydı. Çünkü, 1876 anayasası, gerek despotik sömürgeci devletin, gerekse Osmanlı aydınının, aralarındaki çelişkileri rafa kaldırmaktı.(23) Hatta, Osmanlı aydınlarının yaltaklanmalarının asıl nedeni, burjuva siyasal düşüncesinin doğal uzlaşmacı karakterinin evrimsel sonucu değil, batılı devletlerin bu dönemde İstanbul'da yapmayı düşündükleri konferansın

(24) getireceği yıkımların altından kalkamama korkusudur.

Buradan hareketle, 1876 anayasasının, yazıp/çizenlerin bahsettikleri tüm ilericiliğine karşın, Osmanlı devlet yapısını koruma amaçlı olduğu gibi, ulusların ve azınlıkların öz dilleriyle kendilerini ifade etmelerinin önüne engel çıkarmayı yasallaştıracak (25) kadar gerici olduğu rahatsızlıkla söylenmelidir. İlk anayasa, islam dinini resmi din (26) ilan ederek, ilericiliklerine ve ilkelerine bir yenisini daha eklemekle, kimliğinin rengini de vermiş oluyordu. Anayasayla, hıristiyan azınlıkların haklarını arama yolları açılırken, müslüman halkların/ulusların yolu, eski biçimiyle, ama bu yasallaştırılarak, daha zorlu bir biçimde kilitleniyordu. Bunun yanı sıra, 'olağanüstü hal' daha o günlerden öngörülerek anayasaya yerleştiriliyor (27) ve bugünkü (1924-1960 anayasalarının da) ilham kaynağı olma şerefini elinde tutuyordu. Seçilme konusunda da bir baraj konmuştu. Devletin resmi dili Türkçeyi iyi bilmek, Türkiye'de az-çok toprak sahibi olmak (28) gibi. Bununla azınlık tüccarların, Türk yerli işbirlikçilerinin ve devlet bürokratlarıyla, aydınlar dışındakilerinin seçilme hakları gaspedilmiş oluyordu.

Anayasa gereği seçilmesi gereken 130 mebus, seçim sonucunda 68'i müslüman, 48'i de hıristiyan azınlıklar arasında (29) paylaştırılmış oluyordu. Meclis bir yıl sonra Abdülhamit tarafından kapatılınca, yasal muhalefet kanalları da tıkanmış oluyordu. Bu dönemde Yeni Osmanlılar'ın teorisiyle biçimlenmeye başlayan, çoğunluğu ve önderliği azınlıklardan ve Türk olmayan uluslardan oluşan Jön Türk örgütünün, ya da 'Osmanlı İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin temelleri de atılmış oluyordu.(30)

Bu arada anayasasının hıristiyan azınlıklara tanıdığı haklar, müslüman halkların tepkisini toplamış, Kürtler ulusal otonomiyle sınırlı da olsa hakları için hareketlenmiş, anayasasının Türk olanlara tanıdığı haklar da buna eklenince, başta Araplar olmak üzere rahatsızlık(31) kaynakları çoğalmıştır. Rahatsızlığın kaynağı ulusal bilince dayalı, bir tepkinin dile getirilişinden çok, dinsel bağnazlığın ve burada somutlaşan çıkarların zedelenmesinden kaynaklanıyordu. Bunu gören Abdülhamit, Kürt ulusal uyanışını önlemek ve işbirlikçi (32) sınıflar yaratmak amacıyla, Kürt ileri gelen ve aşiret ağalarının çocuklarını aşiret okullarına(33) toplamak vb. bir dizi maddi özendiricilerle ulusal uyanışı boğmak yoluna

başvuruyordu.

Abdülhamit'in baskı düzeni, doğal olarak, salt egemenliği altında tuttuğu halklara ve diğer uluslara karşı işlemiyordu. İçeride yönelik, ucunda da aynı acımasızlık aralıksız işletiliyordu. Bu baskılardan kurtulmak için Avrupa'ya sığınan, bu anlamıyla da halkından/toprağından kopuk olan Osmanlı aydını, yaşam ve ruh hallerine uygun olarak oluşturdukları grup örgütlülüklerinin parçalanmışlığını gidermek ve ne olacak bu memleketin hali, sorusuna yanıt bulabilmek amacıyla, Paris'te bir konferans düzenlediler. Bu konferansta, orduya dayanan, ancak, şiddeti benimsemeyen ve merkezi bürokratik yapının evrimci ideolojisini savunan, sonraları ise, müdahalenin ve zorun kaçınılmazlığına inanan (34) Ahmet Rıza grubuyla; Ermeni delegelerin önerisiyle, batı devletlerinden birinin desteğini almayı, yerinde yönetimi-ademi merkeziyetçiliği- ve liberal-burjuva sınıfın ideolojisini sahiplenen Prens Sabahattin grubu olarak ikiye bölünür.(35) Prens Sabahattin'in grubu, Osmanlı-TC tarihinde zaman zaman çıkışlar yapmasına karşın, genellikle ikinci planda kalmışken Ahmet Rıza grubu, hem o dönem hem de TC tarihinin genelinde egemen ideoloji /politika olarak kendisini idame ettirmiştir. Gıdası, Osmanlı Türkçülüğünden(36) Turan'a uzanan ve gerektiğinde islamiyeti de kucaklayan bir eklektizm çorbasıydı.

İttihat ve Terakki Cemiyeti, ya da Jön Türkler, tek bir düşünce çevresinde birleşenlerin oluşturduğu bir yapı değildi. Bir bloklar birliği olduğu içinde, Abdülhamit'e karşı mücadeleyi esas almakla birlikte, siyasallık ve bu yönlü amaçları bakımından 'Yeni Osmanlıları' aşığı söylenemez. İttihat ve Terakki'ye rengini veren siyasal yapılanmalar; Cemiyet-i İnkılabiye(37), A.Cevdet'in önderlik ettiği Osmanlı İttihat ve Terakki Cemiyeti(38) M.Kemal'in Vatan ve Hürriyet Cemiyeti(39) sonraları Osmanlı Demokrat Fırkasının çekirdeği olan ve önderliğini İbrahim Temo'nun yaptığı Selamameti Umumiye Klübü (40) İttihat ve Terakki ile ordu içinde önemli bir yeri olan Osmanlı Hürriyet Cemiyeti (41) ve Ermeni Taşnak-Sütyan (42) örgüt, cemiyet ve dernekleridir.

Herbir örgütün kendine özgül düşünceleri olmasına rağmen, tüm bu örgütler; 1. Abdülhamit'i tahttan çekilmeye zorlamak, 2. yürürlükteki istibdat rejiminin kökten değişmesi, 3. Danışma meclisi ve Meşrutiyet'in yerleştirilmesi(43) konularında birleşiyorlardı.

Görüldüğü gibi, evrimcilikten darbe karışımı müdahaleciliğe yönelişin boyutu, bunu getiren siyasal hareketlilik, müslüman ve hıristiyan ulus ve azınlıkların örgütlerince de sahiplenilen Osmanlı mülkü ve Osmanlı kimliğinin genel bunalımını dile getiren 'ne olacak bu memleketin hali?' sorusuna yanıt arayışın her bir anında karşılarına dikilen Abdülhamit'in kişiliğine duyulan tepkinin ve belli bazı reform isteklerinin ötesine geçmemiştir.

Yani gerek 1.Meşrutiyet öncesi ve sonrasında siyasal hareketliliği, gerekse 2.Meşrutiyet'e yol açan siyasal gelişmeler, hıristiyan azınlıkların haklarını tartışmak, çözüm aramak, onlara belli bazı ödünler vermek gibi gelişmeleri getirirken, müslüman ulus ve halkların, Kürdistan'ın konumunda hiçbir değişikliğe yol açmamış, aksine, merkezi-üniter devlet mekanizmasına olan bağları daha bir pekiştirmiştir.

Bu pekişme, Kürdistan'ı tek kişinin, -Halife/Sultan'ın- eşi olmaktan tümüyle değilsen bile, kısmi ölçüde çıkarmış, 'yedi kocalı Hüzmüz' misali, İttihat ve Terakki meclisinin çok kocalı eşi olma 'özgürlük' ve 'bahtiyarlığına' erdirmiştir. Bunun yanı sıra, 'ulusal' denilebilecek yerli burjuvazinin sömürgeci politikaları gereği, Kürdistan'da özellikle ekonomik faaliyetleri daha bir kısıtlanmış, vergilerin, sermaye birikimini eritmesi vb. politikalarla, feodal-burjuva önderliklerin, Kürdistan bağlamında (siyasal-toplumsal) tarih sahnesine çıkışının zeminini de yaratmıştır. Bir şeyi daha: Ulusal uyanışı, yeniden yeniden kana boğmayı da genel geçer politik kural haline getirmiştir.

İKİNCİ MEŞRUTİYETİN İLANI YA DA FEODAL MUTLAKİYETÇİLİĞİN YERİNE BURJUVA MEŞRUTİYETİNİN GEÇİRİLİŞİ

Jön Türklerin önderlik ettiği, dış koşulların da elvermesiyle 30 yıllık feodal mutlakiyetçi despotik baskı döneminin sona erışı, tahttan uzaklaştırılması birinci kural olarak belirlenen Abdülhamit tarafından 1876 anayasası yeniden yürürlüğe sokuluyordu. Ve böylece Abdülhamit eliyle, ama belirleyici olarak kendisini kabul ettirmesinin belgesi olarak 2.Meşrutiyet dönemi başlamış oldu. (44) Yeni anayasa, 1876 anayasasını esas alarak, ufak/tefek değişikliklerle Meşrutiyet yönetiminin yapısına uygun bir biçime sokuldu. Bununla saray ve muhaliflerinin uzlaşması sağlandı. Bu uzlaşmanın Osmanlı devletinin sınıfsal karakterinden herhangi

bir değişiklik yaratmadığı(45) da bilinmeli.

Bu rötuşların yapıldığı tarihsel dönemde, dünyayı paylaşma hesaplarının yapıldığı, emperyalistlerarası çelişki ve çatışmaların yarattığı boşluklar (46) sınırlı da olsa, örgütlü kalmış durumdaki İttihat ve Terakki'yi diğer cemiyet, dernek, fırka ve benzeri siyasal yapılardan farklı olarak öne çıkarmış, iktidara taşımıştır. Onu, 2.Meşrutiyet'in yükünü omuzlayan ve o dönemin belirleyeni olarak 2.Meşrutiyet'in özdeşi kılmıştır.(47)

2.Meşrutiyet'in ilanından sonra yapılan ilk seçimlerde, İttihat ve Terakki, adı olup, kendileri toplumsal-siyasal alanda bulunmayan siyasal örgütlülükler karşısında, müslüman ve hıristiyan halkların temsilcilerini de içinde barındırdığından, ezici bir üstünlük sağlayarak çıkmıştır. Bu güç ve hızla, 2.Meşrutiyet'in özdeşi, ilk beş yıllık(1908-1913) zaman dilimine tümüyle damgasını vurmuştur. Bu dönemde müslüman halklar ve ulusları Osmanlı-Türk kimliğinde birleştirmeyi amaç edinen(48) İttihat ve Terakki, öte yandan da gerek uluslararası alandaki baskılardan kurtulmak, gerek Ermeni sermayesinden ve onun uluslararası olanaklarından yararlanmak ve gerekse de, -ki en önemlisidir- şovenizmi, dinsel gericiliği besleyip, bilemeyi aralıksız sürdürmüştür. Ve bu politikasına haklı bir zemin hazırlamak için de okullarda Ermenice okutmayı(49) devlet politikası olarak yürürlüğe sokmaktan çekinmemiştir. Bununla hem Ermeni sermayesi ve onun uluslararasıdaki etkilerinden yararlanmakta, hem de müslümanları, Türkleri ve Kürtleri de, Ermenilere karşı kullanma kozunu elinde tutuyordu.

İttihat ve Terakki'nin programının özü, Anti-Ermeni olduğu gibi, anti-Kürttür. Bu bağlamda, burjuva-liberal düşünüşünün Osmanlı devletindeki yansıması, Kürdistan düzleminde, Kürdü-Kürde kırıdırma politikasının meşrulaştırılmasını getirmiştir. Bunun bir diğer anlamı, eskinin gediklerini kapama, cendereyi daha da sıkıştırma, müslümanlık kozuyla hıristiyanların mallarından pay verme biçimindeki özendiricilerle Ermeni vb. azınlıkların aleyhine kışkırtma, katliamlar düzenleme, yani hem ulusal haklarından mahrum bırakma, hem de suç ortağı yapmadır. Kısacası İttihat ve Terakki, o günün Türkiye'si ve sömürgelerindeki sınıfsal/siyasal konumuyla, Cumhuriyet Türkiye'sinin siyasal partileri olan CHP, DP, ve daha sonra da AP'nin bileşimidir. Anti-Abdülhamitçilik nasıl farklı siyasal

örgütlülükleri birleştirme rolü oynadıysa, anti-Kürt olmak da Osmanlı/Türk burjuva siyasal yaşamında aynı işlevi görmüştür. Bu dönemde kurulan tüm parti, fırka, dernek, cemiyet ve siyasal örgütlülüklerin programlarının özü, hilafet makamının Osmanlı topraklarının kalıcılığını/sürekliğini sağlamaya yöneliktir. İktidar partisi İttihat ve Terakki'nin yanısıra, tüm muhalefetin amacı budur. İttihat ve Terakki'nin Türkçü politikasının diğer ulus ve azınlıklarda ulusal duyguları kabartmasının, amaçlarına hizmet etmediğini gören burjuvazinin kanatlarından bazıları, Ahrar Fırkası, Osmanlı Demokrat Fırkası, İttihad-ı Muhammediye Fırkası, Mutedil Hüriyetperveran Fırkası, Islahata-I Esasiye-i Osmaniye Fırkası, Ahali Fırkası, Osmanlı Sosyalist Fırkası, Hüriyet ve İtilaf Fırkası vb. başlıcalarını saydığımız partilerin yanısıra, çeşitli dernek, cemiyet vb. siyasal oluşumlarla, bu gidişi engellemek için piyasaya çıktılar. Tüm bu siyasal örgütlülükler, programlarında ve söylemlerinde İttihat ve Terakki'yi eleştirirlerken, Osmanlı kimliğinin benimsenmesi ve bu yönlü gelişmeleri özendiren yanlara ağırlık verirken, sosyal yönden oldukça zayıf(50) kaldıklarından, ihtilalci öz kazanacak muhalefeti küllendirmekten başka bir iş yapmadıkları, yani İttihat ve Terakki'nin işini kolaylaştırmaktan başka işe yaramadıkları her geçen gün açığa çıkıyordu.

Bu partilerden Hüriyet ve İtilaf'ın Kürdistan konusunda hassas(!) oluşunun ve Kürdistan milletvekillerinin etkin roller üstlenmelerinin nedeni de (51), (52) yukarıdan beri anlatılagelinen Türkçü politikaların azınlıklara ve Türk ulusu dışındaki uluslara giydirilmek istenen Osmanlı kimliğinin yaralanmasını en azından Kürtler bağlamında sağlama bağlamak(53) amacının bir başka versiyonudur. Yani Kürdistanı davanın da Ermeni, Rum, Arap vb. gibi, bağımsızlığa yönelişinin önünü karartmaktır. Halifelik ve Osmanlı topraklarını koruma güdüsü, politik olarak tüm siyasal partilerce o denli benimsenmiştir ki, bu şiar onların 'olmazsa olmaz'ıdır. Azınlıkların özerklik istemleri de dahil, -bağımsızlık değil- benzeri gelişmeler, İttihat ve Terakki karşıtı tüm siyasal odaklar, 'Dengenin dengeleyicisi' (54) politikasını, tersten işleterek, iktidarla tek ses, tek vücut olmaları için yeterliydi.(55)

(DEVAM EDECEK)

Bir Kitap

YURTSEVER BİR KÜRT AYDININ HAYAT HİKAYESİ

(Musa ANTER/Hatıralarım, Doz Yayınları, 1.Baskı:Ekim 1990, İSTANBUL)

Kitabın arka kapakında şu satırları okuyoruz:

"Türkiye'nin ellibeş yıllık girdisinin çıktısının yeminli, canlı bir şahidiyim.

"Hem yalnız şahidi mi? Değil...

"Bu kitapta işte bunları bulacaksınız"

Musa ANTER

Kitapta neler okuyacağımızın yazarı tarafından en özlü bir şekilde ifade-si...

Bilinirki bir ülkenin, bir halkın tarihini veya tarihinin bir dönemini araştırmak sözkonusu olduğunda tarihsel süreci doğru tahlil etmek ve bütün zenginliği ile kavramak tek başına ele alınacak konu ve verilerle sağlanamaz. O tarihsel dönemin üretim ilişkilerini, iktisadını, siyasetini, edebiyatını, sanatını, dönemin olaylarını, kişilerin biyografilerini otobiyografilerini vb. incelenmesini gerektirir. Musa ANTER'in otobiyografisi bize başından geçen olaylarla, gördükleri ve yaşadıklarıyla o tarihsel dönemi tahlil edecek önemli veriler sunuyor. "...hatıralarımı, toplumu alakadar etmeyen aile hikayeleri ile doldurmaktan kaçındım. ...hakikatte Kürt ve Kürdistan'ın hatıralarını yazıyorum." derken de hak vermemek mümkün değil. TC. döneminin "canlı tanığı" olayların perde arkasını gösteren, perdeyi aralayan bir ustalıkla verişi öğretici. "Hatıralarım" sadece yurtsever bir aydının onurlu dramatik yaşantısı değil, yokedilmek istenen Kürdistan halkının trajik yaşantısının "gayri resmi" tarihinden de bir kesit.

Kimdir Musa Anter? Sadece "ellibeş yıllık" dönemin "canlı bir şahidi" mi? Sanığı, mahkumu davacısı mı? Yoksa Osmanlıdan günümüze Kürdistan Ulusal Kurtuluş hareketinin bir taşıyıcısı mı? Geçmişle bugünü birbirine bağlayan Kürt aydınları arasındaki bir köprü mü? Belki de karşımızda bütün bunların toplamı, Musa Anter..... İşte, bu "Hatıralarım" kitabı okunduğunda bunların hepsini bulacaksınız.

Musa Anter'i anlatmaya, tanıtmaya gerek yok. Sömürgecilerin mimlediği bir şahsiyeti Kürdistan halkı artık biliyor, tanıyor ve sahip çıkıyor. Ne bir paşazade, ne beyzade, ne devletin yüksek kademe-

lerinde yer almış sömürücü sınıfa hizmet ederken gizli kapaklı sır deşifre edecek durumundaki emekliye ayrılmış bürokratlardan biri, ne de sömürgecilerin hizmetinde, elleri mazlum halkların kanına bulaşmış bir misyoner. O zaman bu anıların önemi nerede? Kurtlar sofrasında parçalanmış yokedilmek istenen bir ülkenin ve onun üzerinde yaşayan bir halkın davasının ve kavgasının kendi bildiği yoldan dikbaşı bir yürütücüsü, o halktan bir yurtsever, bir aydın olarak, düşmanları tarafından yazılan bir halkın tarihinin çarpıtılmasına, daha doğrusu ortadan kaldırılışına karşılık, yaşadıklarıyla bir dönemi açığa çıkarırsa, hatıraların önemi için yeterli neden oluşur. Mardin ili, Nusaybin ilçesi, Stelile (Akarsu) Nahiyesi Zivingê (Eski mağara) nüfus kütüğünün 2 numaralı mağarasında doğan küçük bir ağanın oğlu. Çocukluktan başlayan "bahtı kara" bir yaşam. Adana'dan İstanbul'a süren o dönem her Kürt çocuğun elde edemediği okul serüveni. "Kürdistan'dan alınmış bir parça sayıyor" kendisini. "Üzerinde çalışma" ve "tecrübeler yapılıırken" çok sıkıntı çekmiş, dayaklar yemiş, aylarca mezar büyüklüğündeki hücrelerde bit, fare ve pislik içinde kalmış, hapis, sürgün vs... "Yazmakla zulmün hatıraları bitmez ki!" Ama böyle bir yaşantıyı sürdürmek bilinç, inanç ve inat ister, fedakarlık ister. Bu da Musa Anter de var. Bugün bakıldığında Kürdistan halkının esareti varlığını sürdürmekle birlikte Kürdistan ulusal kurtuluş hareketi de büyük çapta kendisini yeniden üretmiştir. Kitapta anlatılan çeşitli olay ve anılar Kürdistan U.K.H.nin geçmiş durumu hakkında da bilgiler sunuyor. Kürdistan U.K.H.nin dönemsel olarak zaafı, hataları, önderliklerin siyasal konumu ve bunun getirdiği açmazlara burada girmeyeceğiz. Dün Kürdistan'ın diğer parçalarında hareketin yüksek olduğu, Doğu'da Mahabad Kürt Cumhuriyeti'nin kurulduğu ve Güneyde silahlı mücadelenin sürdüğü bir dönemde Kuzey Kürdistan tarihinde "sessizlik yılları"(1940-1960) ve sonrasındaki dönemlere göre bugün hareketin niteliğinde bir sıçrama vardır. O dönemdeki aydın çabası ve görevlerini kavrama açısından bugünden bakıldığında eksiklikleri daha iyi görülebilir. Ama dönemin özellikleri, o halkın içinde yaşadığı tarihsel ve toplumsal koşulları gözönüne alınmalıdır. Soykırımların gerçekleştiği, isyanların bastırıldığı, imhadan kurtulan bir kısım aydınların ülke dışına çıktıkları, sömürge bir ülke Kürdistan'da baskıyla suskunluk

sağlanır. Ve artık sayılı birkaç unsur dışında aydınların kendi ulusuna yabancılaşmaları egemen ulus kültürüyle yoğunlaşarak kendi halkına tepeden baktıkları, hor gördükleri, "kabuğunu beğenmeyen böcek" misali "Kürt kimliğininin utancını"(!) taşıdıkları ülkesini ve halkını bir maaşa satan, sömürgecilerin hizmetkarları oldukları bir dönemde, Kürdistan halkının bir parçası olarak onun diline ve kültürüne sahip çıkarak onurluca yaşamın ağır bedelini belli sayıda aydın ödemeye hazır durumdadır. Hobbes'in dediği 'Politik fikirler keçe gibidir, vuruldukça sıklaşır, kıymetlenir.' sözünü sayılı bir kaç aydın ve Musa Anter'in kişiliğinde ve taşıdığı U.K.H. davasında görüyoruz. Sömürgecilerin baskıları ve zulmü karşısında "vuruldukça sıklaşıyor" fikirleri canlanıyor ve hayat buluyorsa bu tarihte davanın haklı ve ilerici olduğunun bir göstergesidir.

Evet, Musa Anter'in yaşamı kendi deyişimiyle bir "melodram"dır. Bilge bir kişinin olaylar örgüsü içinde kötülerin (sömürgecilerin) elinden çektiği acıları anlatan, erdem ve haklı çıkmanın zafiriyle sonu görülen bir duygusal dram. Ama kitabı okurken o mizahçı alaycı ve yergiye dayanan iğneleyici uslubuyla kah kimi trajik olaylar karşısında sizi üzüntüye boğarken, kah en olmadık yerde bunu komediye dönüştürerek kahkahalarla sizi güldürecekler. Trajik olan ile komik olan kendi dramatik örgüsü yapılarıyla tüm karşıtıklarıyla yanyanagelmışlerdir. Sanat yapıtlarında ilk bakışta karşıtımsız hatta birbirini dışalamış gibi görünen trajik ile komik aslında gerçek toplumsal yaşamda hiçte öyle değildir. Trajik ile komik, sevinç ile acı, gülme ile üzüntü, bayağı ile yüce yaşamda ve toplumsal olaylarda genellikle birbirine karşı ve birlikte birarada bulunur. Gerçek yaşam trajiğin komiğe olası dönüşümünü mantuki niteliğini ortaya koyar. Musa Anter anlatımında sömürgecilerin kötü niyetliliğini, amacını insanlığa ve Kürdistan halkına karşı tutumunu ortaya koymakla kalmıyor, gülünç yanlarını da göstererek onu maskaraya çeviriyor. Böylece okuyucunun ve halkın dikkatini yalnızca "yeni ve canlı atılımın dile geldiği olaylar" üzerine çekmekte yetinmiyor. Dönemin olup bitenin gerçek yanıyla gösterebildiğini, bunların belirgin özelliklerini kavrayabildiğini komik yanlarını sergilediğini görüyoruz. Tıpkı bir sanatçının sanat şaheserinde yaptığı gibi. Yargılamalarında mahkeme bir tiyatro salonudur. "Sanatçı" kişiliğiyle dikkafalı, alaycı bir uslu-

pla kimi zaman savcılarını hırpalar, kimi zaman düzeni aşağılayan bir tavır sergiler. "Hatıralarım"da yaşanan anılar ve toplumsal olaylarda sömürgeci düzen ve saf-sataları "hicvedilerek" alaya alınır. Mi-yadını doldurmuş, herkesçe bilinen bütün hakikatlerle çelişki içinde olan sömürgeci Türk rejimi politik çıkarlarını korumak için kendilerinin dahi inanmadıkları yanılsamalara halkı inandırmaya çalışıyorlar. Bir taraftan gerçeği gizleyerek aydınları ve uyanan halk kesimlerini imha ederek "Kökünü kazıyarak" kendi varlığını sürdürmek isterken, diğer taraftan iki yüzlülükte ve safsatada yürüten düzenin kurtuluşunu arıyorlar. Bu çaresizlik içinde onlar gülünç duruma düşüyor, son demlerini yaşadığının göstergesini sunuyorlar. Marx, bu duruma şu dahiyane tahliliyle işaret eder: "Tarih her şeyi kökünden çözer, eskimiş bir sosyal kuruluşun defterini dürecektir eğer, birçok evrelerden geçirir onu, dünya tarihinde vakitini doldurmuş bir sosyal kuruluşun son evresi de komedyadır."

'Hatıralarım', dönemi içinde birçok tarihsel olaya da değiniyor, onların anlaşılması için aydınlatıyor. Çeşitli dergiler, Sait Elçi ve Dr. Sait Kırmızıtoprak olayı DDKO vb. Burada iki anısına değinmeden geçemiyoruz.

Kürdistan U.K.H.nde kıpırdanmalar başlayınca eski politikanın bir devamı olarak DP dönemi TC devleti yöneticileri hemen bir katliam planı ortaya koyarlar. DP 1960 darbesiyle devrilince, bu olayda DP iktidarı döneminde düzenlendiğinden o dönem açığa vururlar. Kürt sorununu kökünden kazıyıp halletmeyi düşünmüşlerdi. Hazırlanan raporda: 1. Eğer Türkiye'de bin tane Kürt aydını yok edilirse Türkiye'deki Kürt sorunu en aşağı otuz yıl geriler.." Taratışmalar sonucu 50'şer kişilik gruplar halinde mahkeme kararı ile idam edilerek, böylece bin kişiyi imha kararı alınır. Emniyetin hazırladığı listeye göre ilk 50 kişi alınır. 1980 sonrası Diyarbakır cezaevindeki uygulamalara benzer bir muameleye tabi tutularak tek kişilik hücrelere kapatılırlar. Burada Hukuk Fakültesi 3.sınıf öğrencisi Emin Batu zor koşullar sonucu vefat eder(!) (Katledilir demek daha doğru). Sözü Musa Anter'e bırakalım. "Biz hücreden çıktık, Emin'in kan içindeki hücrelerine gittim. Ağzından gelen kan ile duvara şunları yazmıştı -"Esaret bahçesinde bir gül olmaksansa, hürriyet bahçesinde bir diken olmayı tercih ederim."

Daha sonra Milli Emniyet Emin'in mezarındaki kemikleri dahi ortadan kaldır-

caktır. Böyle trajik olayın hemen peşinden Musa Anter tutuklandığında uçakla İstanbul'a götürülürken başından geçen anısını anlatır. Aktarıyoruz:

"...Bir yüzbaşı yanıma geldi, 'Bak arkadaş sen tutuklusun ve ben seni İstanbul'a kadar götüreceğim, herhangi bir zecri önlem almama lüzum kalmam. Hiç kimse ile konuşma. Uçak biletimiz hazır, efendi efendi gideriz" dedi. Uçak zamanı gelince çıktım ki, askeri üstün sivil havayollarına kadar askerler merasim kıtası gibi dizilmiş ve başlarında da bir iki yüksek rütbeli subay var. Ben önde, yüzbaşı arkada uçak merdivenlerini çıktık. Karşıma bir hostes çıktı, "efendim, biletiniz" dedi, Konuşmayacaktım ama, bir tek kelime ile, "yaverimde" dedim. Kız aşağıdaki askeri merasimi görünce padişahlığıma inandı, telaşla yüzbaşından biletleri aldı. En öndeydik. Kemerimi bağladım, "Paşam, bir emrin var mı? diye sordu. Gururlu bir paşa edasıyla başımı salladım. Baktım ki, yüzbaşı da için için gülüyordu. Bana hususi servisler yapıldı. İstanbul'a kadar geldim. Ama İstanbul'a inişimle züğürtlülüğüm başladı, ve arkadaşarımla birlikte insanlığın az gördüğü feci bir hayata başladık."(s.153)

Musa Anter çeşitli olayların yanısıra dönemi içinde çok sayıda Kürt aydınının portresini de çiziyor. Böylece ellibeş yıllık dönemin olaylarını, tarihsel kişiliklerini çeşitli yönleri ve anılarıyla tanıtıyor. İngiliz tarihçisi Arnold Toynbee, "Bir Millet için en büyük felaket tarihinin düşmanları tarafından yazılmasıdır," der. Kürdistan'da bazı istisnalar hariç hep böyle oldu. Artık bu aşılmalıdır, aşıyor da. Dileğimiz Kürdistan aydınlarının kendi yaşadıklarını, deney ve tecrübelerini mücadelenin sürekliliği, nesiller arasındaki kopukluğu ortadan kaldırmak açısından yazmaları ve yeni nesillere aktarmalarıdır. Burada TC'nin resmi tarih palavrası dışında, Kürdistan tarihinin yakın geçmişine ışık tutan "Hatıralarım" kitabını tanıtmak istedik.

14 Ocak 1991

PARİS ASUR-KELDANI DERNEĞİ BAŞKANI KARATAY PİTRUS İLE SÖYLEŞİ

1955 Silopi doğumlu KARATAY Pitrus, 1980 yılından beri Fransa'da yaşıyor. Asur-Keldanilerin çeşitli sorunlarıyla ilgilenen ve özellikle iltica ve insan hakları konuları üzerine çalışan KARATAY Pitrus, 1983 yılından beri Asur-Keldanilerinde yukarıda söz konusu olan fonksiyonunu doldurmaktadır.

Son yıllarda yaşadıkları alanlardan göçe zorlanan Asurlular, halk arasında çoğunlukla Süryani olarak tanınmakta. Bu halkın bir çok yönü Türkiye ve Kürdistan'da tanınmamakta. Ala-Yekiti olarak, ülkemiz mozağının bir parçası olan bu milliyetin yaşamış olduğu trajediye dikkat çekmek istedik.

MART 1991

Ala Yekiti - Asur-Keldanilerin tarihine kısaca değinirmisiniz?

KARATAY - "Tarih Sümer'de başlar" der tarihçiler. Asur-Keldaniler, sırasıyla Sümerler, Akadlar, Keldaniler, Asurlar ve Babililerin torunları ve mirasçılarıdır. Bilinen tarihleri 5.000-6.000 yıla dayanmaktadır. Müzelerdeki tarihi eserlere göre eserlerinin 4.400 yıllık bir geçmişe sahip olduğunu görüyoruz. Hammurabi kodu (kanunları) yeryüzünün ilk kanunları sayılır. (M.Ö. 1750) Yine dünyanın ilk devlet teşkilatını kuran, Akad Kralı 2.SARGON'dur. Yıkılan ilk Keldani devletini takiben M.Ö.1000 yıllarında büyük Asur imparatorluğu kuruldu ve M.Ö. 612 yılına kadar devam etti. Bunun yıkılmasıyla arkasından, 2. Keldani imparatorluğu oluştu. M.Ö. 539 senesinde Medler ve Farslar tarafından bu imparatorluk da yok edildi. Daha sonra Bel-Şimanni Ağustos ayında, Şamaş-Eriba ise M.Ö. Eylül 482'de Babil kralı olmuşlarsa da Farslar tarafından kanlı bir şekilde yok edildiler. M.Ö. 539'dan M.Ö.331 yılına kadar Farsların hakimiyeti altında kalan Mezopotamya, M.Ö.331 yılında Büyük İskender'in kontrolü altına girdi. M.Ö.126 senesine kadar sürdü. Asur-Keldanilerin Mezopotamya, bundan sonra çeşitli ulusların elinde yer değiştirdi. Daha sonra Urfa'da M.S.132'den 244'e kadar süren bir krallık kurdular. Bu krallığın özelliği, dünyanın ilk hıristiyan yönetiminin olmasıdır. Asur-Keldaniler başka krallıklar da kurmuşlardır. Hedayab(Erbil), Mey-

san, Sincar....

431 yılında Efes konsilinde kilise bünyesinde meydana gelen bölünme ile Patrik Nestoriyus, kendine ayrı bir kilise kurdu. Süryaniler hariç tüm Asur-Keldaniler Nesturi oldular. Kiliseleri, Güney-Doğu ve Doğu -Anadolu'dan Hindistan'a, Çin'e ve Arabistan'a kadar yayıldı. Moğallar, Anadolu'ya girdikten sonra, 1388 yılından 1405'e kadar aralıksız olarak Asur-Keldanileri katliamlardan geçirdiler. Bu tarihe kadar ovalarda ve şehirlerde yaşayan Asur-Keldanilerin bir kısmı korunmak için dağlık bölgelere çekildiler. 1553 yılında Nesturi kilisesinin büyük bir kısmı Roma katolik kilisesine bağlandı.

1.Dünya savaşı sırasında -Mayıs 1915'te- Asur-Keldani halkı da bir vatan elde etmek amacı ile Rusların yanında savaşa girdi. Ekim 1917'de ki Devrim dolayısıyla Rusya'nın geriye çekilmesinden sonra, Temmuz 1918 yılına kadar İngilizler'le, Fransızlar'ın yanında savaşa devam ettiler. 1.Dünya savaşı için "sayılarına göre 1.Dünya savaşında en çok kayıp veren Asur-Keldani ulusudur" diyor tarihçi Bazil NİKİTİN.

Ermeni katliamı adı altında tanınan 1915 katliamında sayılarına göre Asur-Keldaniler en az Ermeniler kadar kayıp vermişlerdir. 250.000 kişinin katledildiği ciddi olarak ileri sürülmektedir.

Ala Yekiti - Son yıllarda Asur-Keldanilerin topraklarından göçleri veya kaçışları vardır, nedenleri?

KARATAY - Bu yeni bir olay değildir. Özellikle, siyasal, sosyal, ekonomik, dini nedenlerden dolayı, Asur-Keldaniler 1200'lerden beri -Mezopotamya dışına son yüzyıldaki ilk göç 1895'lerde Latin(Güney) Amerika'ya- olmuştur. Az çok etnik özellikleri muhafaza edebilen 90.000 Asur-Keldani vardır, oralarda. Özellikle 1915 katliamından sonra bu göç büyük boyutlara ulaşmıştır. Ortadoğu'daki istikrarsızlık, sürekli sürtüşmeler, siyasal baskılar, diktatorial, askeriye ve teokratik rejimler, gerici-dinci ile ağa-feodal grupların baskıları, Asur-Keldani halkının göçünü hızlandırmıştır. Ayrıca, Türkiye ile Irak, Kürt direncini kırmak için, Asur-Keldani halkını da beraberinde süpürmüştür. (Irak'ın kuzeyindeki

Kürtlerle beraber 180 civarında köy boşaltılmıştır. Irak, Kürtlere karşı kullandığı kimyevi gaz sonucu, Kürtlere beraber yüzlerce Asur-Keldani Türkiye'ye geçmiştir. Türkiye, PKK. direncini kırmak amacıyla birçok Keldani köyünü de boşaltmıştır.)

Ala Yekiti - Genel olarak hangi ülkelerde yaşarlar?

KARATAY - Asur-Keldanilerin en büyük cemaatını, Iraktakiler teşkil eder.(1 Milyon'a yakın) Sonra sırasıyla ABD, Sovyetler Birliği, Suriye, İran, Lübnan, Türkiye, Kanada, Avustralya ile hemen hemen bütün batı Avrupa ülkelerinde yaşarlar. Toplam sayıları ise 3 milyona yakındır.

Ala Yekiti - Sovyetler Birliğinde de Asur-Keldaniler yaşıyor. Bu konudaki düşünceleriniz ne?

KARATAY- 1917'nin Ekim'ine kadar bağımsızlıkları için Rusların yanında savaşa katılan Asur-Keldaniler, devrim nedeniyle geri çekilme kararı alan yeni Sovyet yönetimi ile birlikte çok sayıda Asur-Keldani gitmiştir. Maalesef, henüz gerektiği kadar irtibat kuramadık. Bunların Erivan, Gürcistan, Moskova ve Leningrad'da yaşadıklarını ve sayılarının 80 ile 100 bin civarında olduğunu biliyoruz. Gerekli bağları kurmak için çalışmalar yapılmaktadır.

Ala Yekiti - Geçmişten günümüze, özellikle 1970 sonrası Asur-Keldaniler ile Kürt halkı arasındaki ilişkilere değinebilir misiniz?

KARATAY - Asur-Keldanilerle Kürtler arasında çok sıkı ve ilginç ilişkiler olmuştur. Zaman zaman aynı kılıçtan geçen, aynı kaderin kurbanları, omuz omuza vererek mücadele eden bu iki halkın ilişkilerinde, özellikle Asur-Keldanilerin acı hatıraları vardır.

Asurlardan Keldanilerden bahsedildiği zaman "ben tanımıyorum, ilk defa duyuyorum" diyen Kürtlere, Asur-Keldaniler çok gücenirler. Hatırlarda olan ilk üzücü olay, 1842-1846 yıllarında CİZRE(BOHTAN) Emiri, aynı zamanda Osmanlıların bölge valisi Bedirhan ile Hakkari'li Nurullah Bey'in, Osmanlıların desteği ve teşviki ile, Hakkari'deki Asur-Keldanilere karşı yapılan katliamıdır. 1915'te Ermenilere ve Asur-Keldanilere karşı gerçekleştirilen katliamda da (Asur-Keldani halkı 250.000 şehit vermiştir.) Kürtler, Türkler tarafından maksimum derecede kullanılmışlardır. 1918'de, İran şahının gözüne girmek için, Kürt olan SİMKO ağa, Nesturi kilisesinin patriği Mar Simon'u yanına davet ederek

öldürtmüştür. Çıkan çatışmalarda iki taraf da büyük kayıplar verdi.

Lozan antlaşmasında, Ermenilerin ve Asur-Keldanilerin tüm gayretlerine rağmen, İsmet İnönü, istediği çizgide olan, yanında birkaç ağa getirerek, Kürtlerin Türklerle beraber olduğunun izlenimini bırakmıştır. Tarih acı da olsa budur. Onu saptırmaya hakkımız yoktur. Kürtlerin bütün mücadelelerinde, Asur-Keldanileri sahnede görmekteyiz. Hangi siyasi çizgide olursa olsun, nerede olursa olsun. Bu ortak bir mücadele olsun veya yalnız bir Kürt mücadelesi olsun, Asur-Keldaniler aktif olarak katılmışlardır. İlk Kürt gramerini, Keldani papazı Paul BEDARİ 1934 yılında yazmıştır. Kürtlerin kahraman saydıkları, Leyla Kasım olarak bilinen Margrit(Mergo)* (Leyla Kasımve Margrit'in aynı şahıslar olmadığını belirtmeliyiz.-A.Y)yine Keldani kızıdır. Bunlardan ve bunlar gibilerden Kürtler çok bahseder, fakat Keldani olduklarını bile bilmezler.

Irak Kürdistan Demokrat Partisi kademelerinde, Peşmergelerinden yöneticisine, danışmanından papazına kadar çok aktif bir şekilde Asur-Keldaniler görüyoruz. 1974 yılında Barzani'nin verdiği vadeleri inkar edene kadar, Keldaniler mücadeleye devam ettiler. Celal Talabani'nin mücadelesinde de Asur-Keldaniler kanlarını dökmüşlerdir. 1978'de Hakkari'de pusuya düşürülerek Jirki aşireti tarafından katledilen 80 civarındaki Talabani peşmergelerinin içinde Keldani olan Sulaka ve arkadaşları da vardı. PKK mücadelesinde de durum aynıdır. Hayatlarını kaybeden ve hala mücadele içinde olan Asur-Keldaniler vardır. Fakat Kürtlerin büyük çoğunluğu bunların farkında değiller. Kürtlerin en büyük desteği Asur-Keldaniler olmuştur, bu bilinmelidir.

Ala Yekiti - Asur-Keldanilerin özellikle şeyh ve ağalardan zulüm gördükleri bilinmektedir. Devrimci mücadelenin gelişimi ile ne gibi değişiklikler oldu?

KARATAY - Maalesef bir kaç yıl öncesine kadar, devrimci mücadele ve örgütsel durum güney-doğu Anadolu'da yok denecek kadar cılızdı. Türkiye'de faaliyet gösteren Kürt örgütlerinden genellikle memnundular. Fakat, PKK'nin silahlı mücadelesini yok etmek için, Türk ordusu, Asur-Keldani gençlerini köy koruculuğuna, ihbarcılığa zorlaması, baskıların artması, onları zorla köy ve topraklarından koparması, bugüne kadar yüzde seksenin Avrupa'ya göçmesine sebep olmuştur.

Ala Yekiti - Iraktaki son savaşla ilgili Keldaniler genelde ne düşünüyorlar?

KARATAY - Iraktaki 1.milyon olan Asur-Keldaniler, özellikle savaşın çıkması için, Irak içinde ve dışında çok çaba harcadılar. Bu amaçla, dini liderleri Patrik Rafael Bi-David, yanında bir heyet olduğu halde uluslararası bir tur yapmıştır. Asur-Keldaniler, Saddam'ın acımasız bir diktatör olup, insan haklarını korkunç bir şekilde çiğnediğini, azınlıkların bütün haklarını ellerinden aldığını, Kuzey'de bulunan Asur-Keldanileri ve Kürtleri imha ederek, güneye ve çöllere sürdüğünü her fırsatta söylediler. Şu anda Irak savaşından yenik çıkmış durumda, iç savaş devam ediyor. Rejim veya rejimler ne olursa olsun,(şii dahil) Asur-Keldani halkı bir azınlık olarak, demokrasi ve eşitlik içinde yaşamak, din özgürlüğü ve bütün etniksel(dil,kültür, tarih, örf ve adetleri vb.) haklarının güvence altına alınmasını istemektedirler.

Ala Yekiti - Fransa'ya gelen Patrik Rafael Bi-David'in Saddam'ı desteklediği söyleniyor, ne düşünüyorsunuz?

KARATAY - Fransa'ya gelen dini lider Patrik Bi-David, Saddam'ı desteklemek değil, daha ziyade, Batı'yı yani Hıristiyan dünyasını diyaloga çağırdı. Bu arada Saddam'ı kötülemesi söz konusu olamazdı. İstanbul'da bulunan Rum ve Ermeni patriklerinin Türk hükümetini hiç bir zaman suçlamadıkları gibi(!)

Ala Yekiti - Güney Kürdistan'daki Kurtuluş Mücadelesinin içinde yer alındı. Daha sonra kopuş var, niye?

KARATAY-Bilindiği gibi, Molla Mustafa Barzani, mücadelesinin saflarında, Asur-Keldani halkı, umulmuyana bir derecede yer almıştır. Genci ve yaşlılarıyla silahlı mücadeleye katıldı. Fakat bundan önemlisi, Asur-Keldani aydınlarından ve entellektüellerinden yararlandı. Çoğu Avrupa'da yüksek öğrenim görmüş papazlar büyük rol oynadılar. Tabii ki iki halkın çabasıyla kurulacak otonom bir Kürdistan'da, iki halk beraber, eşitlik, özgürlük ve kardeşlik içinde yaşayacaklar, iki halkın da etnik özellikleri eşit bir şekilde gözetlenecektir. Barzani, duruma biraz hakim olunca "hıristiyan Kürtlersiniz" deyip verdiği vadeleri inkar edip caydı. Bu durum karşısında aydınlar ve papazlar, mücadeleden çekildiler, bunları da halk takip etti. Bir yıl sonra Barzani'nin mücadelesi sonra erdi. Bundan sonra Asur-Keldaniler, top-yekün olarak bir Kürt mücadelesine katılmadılar. Bu arada Avrupa'da bile Asur-Keldani halkının varlığını kabul etmeyip "Hıristiyan

Kürtler" diye tanımlayan, ilerici geçinen bazı Kürtlerin kabalığını görmekteyiz. Tabii bu tip görüş ve açıklamaların Kürt halkına yaramadığı bilinmelidir.

Ala Yekiti - İran, Suriye, Türkiye rejimlerine yaklaşımınız?

KARATAY - İran'daki Molla Rejimi (teokratik) hakkında görüşlerimiz çok iç açıcı değil. Şah'ı devirip bir halk yönetimi kurulsun derken, devrim değil de çok acayip bir rejim ortaya çıktı. Hangi yanı olumlu ki, azınlıkların hakları mı? din özgürlüğü mü? insan hakları mı?!...

Suriye, bilindiği gibi, tek parti Baas, tek adam Esat, tek slogan Arap milliyetçiliği. Saddam rejiminden pek farklı değildir.

Türkiye, bu ülkelerin şimdiye kadar en cambazıdır. Çok parti havaları, demokrasi naraları, laiklik nutukları yanında önüne sürülen her uluslararası antlaşmaya da imzayı atıyor. Yine de bildiğini okumaktadır(!)...

Ala Yekiti - Kilisenin mücadeledeki yeri?

KARATAY - Kürt ve Asur-Keldani halklarının beraber verdikleri mücadelede kilisenin rolü çok büyük olmuştur. Özellikle din adamlarının, ileri görüşlü, bilgili ve insan haklarına saygılı olmaları, bu mücadelede oldukça etkin olmuşlardır.

Ala Yekiti - Fransa'daki sosyal ve siyasal faaliyetleriniz?

KARATAY - Fransa'da genellikle sosyal alanda büyük aşamalar yaptık. Kültürel çalışmalar, yardımlaşma ve dayanışma örnek olabilecek kadar düzgün olmuştur. Buna karşı büyük siyasi faaliyetlerimiz yoktur. Henüz kendimizi hazır görmüyoruz. Genellikle gözetleme safhasında olup, dünyadaki diğer örgütlerimizin çalışmalarını izliyoruz.

Ala Yekiti - Kürtlerin devlet kurmadaki başarısızlıklarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

KARATAY - Kürtlerin şimdiye kadar devlet olma yolundaki başarısızlıklarının birçok nedeni vardır. Özellikle Kürtler, bunu başkalarına maletmekle bir sonuca varamazlar. Bunun sebebini kendilerinde aramalıdır. Ortadoğunun istikrarsızlığı, bölgede doğal zenginliklerin bolluğu, bölgenin coğrafi ve strateji bakımından çok önem taşıması, Kürdistan'ın bir çok devletin sınırlarının dahilinde bulunması, siyasi kadroların eksikliği, dinin etkisinde kalan Kürt halkının önemli zamanlarda rahatça kandırılması akla gelen başlıca nedenlerdir.

Ala Yekiti - Topraklarına dönme düşüncesi varmı Asur-Keldanilerinde?

KARATAY - Topraklarına dönme düşüncesi ve özellikle özlemi vardır. Fakat, bunun pratikte ne derecede olabileceğini kestirmek zor. Yani, Ortadoğudaki durum ve imkanlara bağlıdır.

Ala Yekiti - Kürdistan'lı devrimcilerin Asur-Keldanilerini de içine alan azınlıklarla ilgili programları hakkında bilginiz varmı?

KARATAY - Bu konudaki programlar hakkında bilgim yok.

Ala Yekiti - İşgal altındaki topraklarda birlikte neler yapılabilir?

KARATAY - Asur-Keldani, Ermeni ve Kürt halklarının sorunları ve istekleri hatıta geçmişleri en çok birbirine benzeyen halklardır. Dolayısıyla, birbirleriyle işbirliği yapmalı, dayanışma içinde olmalılar. Karşılıklı menfaatler gözetlenmeli. Ben bu konuda uluslararası bir heyetin kurulmasına bile taraftarım. Bu konudaki Asur-Keldani halkının vereceği mücadele, elde edebileceği şeylere bağlıdır. Bunu da defalarca ispatlamışlardır.

Ala Yekiti - Katliamlar hakkında biraz bilgi verirmisiniz?

KARATAY - Katliamlar, Asur-Keldani ulusunun tarihinde önemli bir yer tutar. Moğal'lardan başlamak üzere Asur-Kel-

daniler, hıristiyanlığı kabul ettikten sonra sürekli olarak katliamlardan geçmişlerdir. Son katliamları şöyle sıralayabiliriz:

1842-1846 yılları arasında, Bohtan(Cizre) bölgesinin Osmanlı valisi Kürt olan Bedirhan ile Hakkari'li Nurullah Bey, Osmanlıların teşviki ve desteği ile çevrelerinin tüm Kürt aşiretlerini ayağa kaldırarak, Hakkari'deki Asur-Keldanileri 4 yıl boyunca katliamdan geçirdiler.

Abdülhamit döneminde 1895-1896'da Urfa ve Mardin'de askerler ve çevre halkı el-ele vererek bir katliam yaptılar. Yalnız Urfa'da 5.000 Keldani hayatını yitirmiştir.

1909'teki büyük katliam, Ermeni Katliamı adı altında tanınan bu katliam'da 250 bin Asur-Keldani ölmüştür. Bu katliamın nasıl cereyan ettiği herkes tarafından bilinmektedir.

Ağustos 1933 Peşabur(Irak-Suriye sınırı)'da Irak kuvvetleri tarafından yapılan katliam, ölü sayısı 3.000

1946'da Urmiya(İran)'da yapılan katliam.

Bu katliamlarda göze çarpan üç şey vardır.

a. Bütün bu katliamlarda din ögesi büyük rol oynadı.

b. Katliamların çoğunda Ermeniler de katledilmişlerdir.

c. Katliamların çoğunda da Kürtler yer almışlardır.

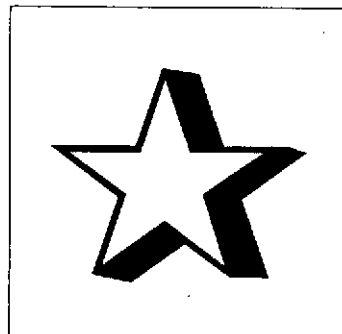
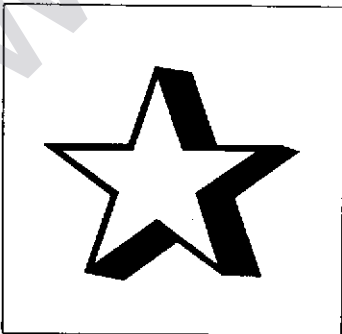
Biz bunları unutmaya çalışıyoruz. Halkımıza, yeni nesillerin, bunlarda suçlarının olmadığını ve yönetimlerin oyununa geldiklerini söylüyoruz. Umarız bir daha tekrarlanmayacaktır.

Bunların yanında, sayısız küçük çapta katliamlar yapılmıştır.

Ala Yekiti - İstekleriniz, talepleriniz nelerdir?

KARATAY - Demokrasi, eşitlik ve hürriyet çerçevesi içinde bütün etkin ve kültürel haklarımızın tanınmasıdır.

Devrim Şehitlerimiz Ulusal Bağımsızlık ve Sosyalizm Mücadelemizde Yaşıyor!

*Mahsun Aslan (1960-10.07. 1980)

* Ekrem Karaaslan(1962- 30.8.1980)

Diyarbakırda katledilen bağımsızlık ve özgürlük mücadelemizin yiğit neferleri, yoldaşlarımız Mahsun Aslan, Ekrem Karaaslan Ulusal Kurtuluş Mücadelemizde bir meşale olarak yaşıyorlar.

DIYARBAKIR KATLIAMI

8.07.1991 Pazartesi saat 24.00de kiraladığımız bir arabayla yola çıktık. Salı günü akşama doğru Diyarbakır'a yaklaştıkça inanmadığımız olayın doğru olduğunu, Maden girişinde bekleyen özel timleri görünce olayı kabullenmeye başladık.

Akşam saat 20.30 da Diyarbakır'a ulaşabildik. Hem beyin yorgunluğu, hem de yol yorgunluğu olmasına rağmen otelede yerimizi öğrenip fazlaca olan eşyamızı bıraktık. Cenaze töreni hakkında bilgi almak için gazeteciler lokaline gittik. Burası oldukça kalabalıktı. HEP yönetici ve milletvekillerinden tutunda 49 aydınlarına kadar herkes vardı.

Biz, Mehdi Zana'nın masasına oturduk, merhabalaştık. Olayın nasıl ve cenaze töreninin saat kaçta, nerede olacağını sorduk. Mehdi Zana, Vedat'ın kaçırılışından bir iki gün önce aynı şekilde akşam saat 24 sıralarında kapısının çalındığını, açıldığında 4 sivil polislin içeri girip "Kayınçonuzu arıyoruz, burada mıdır?" dediklerini, kendisinin cevaben "Burası benim evim, kayınçomun değil, olsa olsa kendi evinde olur, bu saatte" dediğini, bu defa pasaport işleminin ne olduğunu, "Avrupa'yı gideceğimi" sordular, dedi. Kendisi Avrupa'da bir iki dostunu görüp tekrar döneceğini söylediğinde, sivil polisler çok samimi bir şekilde "Bu Kürdistan ne olacak?" dediklerini, Kürdistan'ın parti işi olduğunu, kendisinin bir Kürt aydını olarak üzerine düşeni yapacağını, diğeri ise partilerin işidir, onlar bilir dediğini, bunun üzerine polislerin iyi akşamlar dileyip gittiğini, söyledi. Bir iki gün sonra Vedat'ı aldıklarını, şubeden sorduklarında, kesin cevap vermeyip sanki kendilerinde olduğunu ima yoluyla geçiştirdiklerini, ancak üç gün sonra Maden'de bir cesedin bulunduğunu, Vedat'ın olabileceğini duyduklarını, Cumhuriyet savcısıyla birlikte bir heyetin otopsi için gittiğini, Vedat'ın bu şekilde bulunduğunu, söyledi. Cumhuriyet savcısının bile bu kadar hunharca işkence yapıldıktan sonra cesede kurşun sıkılmasının insanlık dışı bir olay olduğunu söylediğini, ekledi.

Vakit epeyi ilerlemişti, cenazenin saat kaçta kalkacağını sorduk. Bir komite

kurulduğunu, HEP yöneticilerinden ve bağımsız kişilerden oluşturulup komitenin başına da Serhat Bucak'ın tayin edildiğini söyledi. Sabah saat 7.30 da Maden'e gidilip, oradan konvoy halinde cenazeyi alıp, istasyon meydanında cenaze töreni yapılacak, buradan da Mardinkapı mezarlığına kortej halinde kitle yürüyecekti. Bu arada bazı arkadaşlar; "Bu komite cenaze töreninde eksik kalır, daha iyi genişletilmiş bir komite olursa iyi olur, devlet provakasyon yaratmak için her şeyi yapacaktır, buna gelmemek için daha duyarlı ve daha geniş, Vedat Aydın'a yakışır bir tertiplemeye gitmek gerekir ve geniş bir görevli kadrosuyla cenaze törenini yapmak" önerisini getirdi. Mehdi Zana da bunun mümkün olmayacağını belirtip, biz sadece komiteye bağlı kalırız, dedi. Bunun üzerine dağıldık, Otele gelip yattık. Sabah 7.30 da uyandık. Arabalara binip konvoy halinde Madene doğru yola çıktık. Yol boyunca sevgi ve zafer işaretleriyle Ergani'yi şehir merkezinden geçince fazla bir kalabalık yotu, ama eski yapısı göz önüne alınırsa insanı içten içe sevinçten ağlatıyordu.

Ben bir takside gidiyordum Vedat Aydın'ın öldürülüp bırakıldığı yere kadar gittim Orada hala taşlar ve toprak kanlıydı. Bu kanlı taşları bazı arkadaşlar aldı. Birde iki poşet bira kutusu buldum. Kutular kurşunla delik deşik olmuşlardı. Buraya bir kunc yaptık. Bir sopaya taktığımız Kesk, Sor u Zer tülbentleri takıp kuncun ortasına diktik. Tabi bu arada cenaze geliyordu. Cenaze kitlenin önünden geçip konvoyun başına gidinceye kadar Ey Raqıp marşı okunarak saygı duruşunda bulunuldu. Bu olay tam dört saat sürdü. Dört saat boyunca dağda kaldık. Bu sürede yer yer sloganlar atılıp halaylar çekildi, ağıtlar yakıldı. Üzerimizden sürekli helikopterler geçiyordu. Konvoy tekrar hareket edip Ergani'ye vardığımızda konvoy düzenli harekete geçti. E5 karayolundaki yoğunluğunu kadınların oluşturduğu analarımızın, bacılarımızın zılgıtları ve zafer işaretleri beni ve herkesi etkilemişti. Burayı geçince taksi şöförümüzün aceleci davranışları sayesinde sürekli sollararak hareket ettik. Fakat bir türlü konvoyun başına

ulaşamadık.

Diyarbakır'a girişte, bir kalabalıkla karşılaşmadık. Yer yer kalabalıklar birikmişti ama dikkat çekecek bir kalabalık değildi. Garajları geçtikten sonra kavşakların ve anayolun özel tim ve panzerlerle kesildiğini gördük. Konvoya ofis yolundan güzergah verildiğini, buralarda belli noktalarda ve mahalle aralarında özel timin beklediğini gördüm. Hatta mahalle arasında bir minibüsün üstündeki çocukların "Biji Kurdistan" sloganını atması üzerine konvoya müdahale edip insanları tartaklamaya başladılar. İnsanlar arabalardan inerek yaya bir şekilde tören alanına yürümeye başladılar. Bu arada mahalle aralarından katılmak isteyen kitleye özel tim bırakmayıp müdahale ediyordu, kovalıyordu. Bu şekilde kitlenin katılımı polis tarafından engellendi.

Alana vadrığımızda Vedat Aydın'ın kardeşi konuşmaya başladı. Kürtçe olarak yaptığı konuşmada Vedat'ın Kürt halkının bir evladı ve yalnız kendisinin değil, hepimizin kardeşi olduğunu söyledi, baş sağlığı diledi. Daha sonra sanırım bir HEP il başkanı olan arkadaş Kürtçe şiir okudu. Şiirler oldukça coşkuluymdu, kitle de gittikçe kalabalıklaşıyordu. Daha sonra kürsüye Fehmi Işıklar çağrıldı. Işıklar konuşmaya başlamadan önce otobüs üzerinde bulunan basın ve HEP görevlilerinin hepsini aşağı indirdi, sadece yabacı bir görevliyi kitleye tanıttı. Bu ara Ahmet Türk, Fehmi Işıkların kulağına bir şey söyledi. Bunun üzerine ölen devrim şehitleri adına saygı duruşu anons edildi. Saygı duruşunda ezilip büzülüp durmak değil, zafer işareti yaparak durulması gerektiği anons edildi.

F. Işıklar konuşmasına "Ben buraya 92 Nevruzunda gelecektim, ama Vedatın ölümü beni bu gün getirdi" diye başladı. Vedatı öven bir konuşma yaparak ona sıkılan kurşunların mücadelemize sıkıldığını söyledi, ama alkış almadı. Bunun üzerine sıkılan kurşunların Kürt halkına sıkıldığını söyledi ve alkış aldı. Konuşması sık sık kesiliyordu. Çünkü ön tarafta bulunan bir gurup "Biji PKK" sloganlarını atıyorlardı. Bunun üzerine F. Işıklar "Cizrede, Botanda püskürttük onları, sıra Diyarbakırda" sözleri ona büyük

alkış getirdi. Ama kitleyi de tam enerjisiyle doldürmüştü. Işıkların yapacağı başka hiç bir şey yoktu. Çünkü öndeki kitle burada serok Fehmi değil, serok Apo diyordu. Ya töreni bırakıp gitmesi gerekirdi, yada kitleden sevgi alabilmesi için bunu söylemesi gerekiyordu. Oysa bir kitle partisi olarak herşeye rağmen kendi kitlesine hitap etmeliydi. Ve onları törene adapte etmeliydi. O ise tam tersini yaptı, kendi kitlesini soğutup kitlesi olmayı coşturdu. Diğer konuşmayı ise bu konuşmaya hak kazanmış biri yapmalıydı, ve kitleyi istediğinde kontrol altına alabilmeliydi. Düşman zaten bu kalabalık karşısında dehşete düşmüş, silahı geri tepmişti. Silahını tekrar Kürt halkına çevirmek ve kitleye gözdağı vermek için kendisine malzeme arıyordu. Bu ara gelen bir haber kitleyi tam anlamıyla taşırmıştı. "Belli noktalarda törene gelmek isteyen insanları polis bırakmıyor" şeklindeki bir haber. Bunun üzerine Işıklar bir anons yaparak cenazeye gelmek isteyen kardeşlerimizi bırakın, aksi takdirde onlar gelmeden biz buradan gitmeyiz dedi. Biraz aradan sonra insanların bırakılmayıp tartaklandığı haberi geldi. Bunun üzerine bir görevli, otobüsten anons yaparak "arkadaşlarımızı bırakın, bırakmazsanız biz oraya gelir, Diyarbakır başınıza ykarız" dedi..

Bu arada cenaze camiiden alınmış, cenaze arabasına konulmuştu. Cenaze arabası önde, kalabalık kitle onun arkasında, HEP otobüsü ve otobüsün arkasında biz yürüyorduk. TRT binasına vardığımızda binanın üstünde çekim yapıyordu. Bunu gören kitle binayı taşlamaya başladı, ama fazla bir hasar oluşmadı. Bu arada anonslar yapıyordu "arkadaşlar taş atmayalım" şeklinde. Orayı geçtikten sonra özel tim bir evde taşlanmaya başlandı. Burayı geçtikten sonra sur üzerine yerleştirilen özel tim kafa çıkarınca çok yüksek olan bu surlara taş atıldı. Bu arada özel timde kendisine atılan taşları sur üstünde tekrar atmaya başladı. Kitlede gittikçe kalabalıklaşıp devleşiyordu. Bir ara elektrik direğine çıktım. Katılım hakkında kesin bir rak-

kam vermek mümkün değildi. Mardin-kapı karakoluna yaklaştığımızda karakolun önünün panzerlerle korunduğunu, sur boyunca da özel tim tarafından makinalı silahlarla mevzilendiğini gördük. Bu arada kitleden bu manzaraya karşılık taş atılmalar oldu. Atanların çoğunluğunu çocuklar oluşturuyordu. Cenaze karakolu geçmiş, kitlenin bir kısmında geçmişti. Tam o esnada silahlar patlamaya başladı. İtüşmeler sıkışmalar, bu arada ayaklar altında ezilenler ve kurşunla vurulanlar oldu. Ben yanıma baktığımda bir arkadaşın kanları içinde yerde olduğunu gördüm. Karnından ve boynuna yakın yerlerden yara almıştı. Bu arada F. Işıklar anons yaparak kitleye sakin olmalarını, yere yatmalarını söyledi. Yanımda vurulan arkadaş başka arkadaşlarla kucaklayarak mil-

kalmamıştı, sonra o arkadaşın hastanede öldüğünü gazetelerden öğrendim Bu arada yolu açtılar. Cenazeyi mezarlığa götürdük. Milletvekillerinin bazıları otobüsten inmemişti. Cenaze gömülürken yaklaşık 7-8 bin kişi kalmıştı. Çünkü çatışmadan kaçanlardan tekrar dönen ol-duysa da polisler bırakmıyordu. Cenazeyi gömme esnasında dikkatimi çeken bir şey oldu. Kalabalık ikiye bölünmüştü. Bir kısmı kabrin başında bir kısmı üst mezarlıkta duruyordu. Bende cenaze kabre konduktan sonra üst mezarlığa gidip bekledim Tabuta kırmızı bir çarşaf serilmiş, üstüne kırmızı, sarı, yeşil şeritler bağlanmıştı. İşte devletin ERNK bayrağı dediği bayrak buydu. İlk Ey Raqıp marşı söylenip, saygı duruşu yapıldı. Cenazede de ilk konuşmayı Vedat'ın kardeşi

yaptı. Sonra yaşlı bir kadın konuştu. En son " Biji PKK, biji Apo" sloganları atılınca kitleden karşılık verdi. Yukarıda belirttiğim gibi kitle ikiye ayrılmıştı. Yukarı mezarlıkta yoğun olarak değil, tek tük insanlar bu sloganları atıyordu. Daha sonra orta yaşlı bir arkadaş arapça ayetler okuyarak bunu Kürtçeye çevirip, kitleye tercüme ediyordu. Kısaca " Dinimiz islam, peygamberimiz Muhammed, hepimiz müminiz, müminlerin

letvekillerinin bulunduğu otobüse götürdük. Yaralananların ve ölenlerin olduğunu söyledik. Halk milletvekillerinin aşağıya inerek, kendileriyle yürümeleri için onları zorlamaya başladılar. Milletvekilleri ve HEP görevlileri arabadan inerek kitle önünde yürdüler. Yaralıları ve ölüleri karakolun önüne bırakmak zorunda kaldık, belki düşman acırda ambulans çağırıp hastahaneye götürür diye.

Bu esnada F. Işıklar bir anons yaptı. "Ben HEP Genel başkanım. Biz cenazemizi gömeceğiz, vuracaksanız önce beni vurmalsınız, yolları açın ve yaralıları hastahaneye kaldırın" şeklinde. Bu arada ambulans geldi. 3 ölü 7 yaralı hastahaneye götürdüler. Bekleme anında surun dibinde oturmuş yolun açılmasını beklerken, surların üstünden kocaman taşların düştüğünü gördük. Koşmaya çalıştık ama yaşlı bir arkadaşın boynuna değdi. O arkadaş da kaldırdık ama hali

görevi haklarını savunmak, düşmana karşı savunmaktır. Bizim mücadelemizi savunan kimse hangi ülkenden, hangi din-den olursa olsun biz onların kardeşiyiz. Bizim haklarımızı savunmayan müslümanda olsa biz ona karşı olmalıyız. Hatta bu müttefik Amerikada olsa bizim kardeşimizdir. Bu da islamcı nutuktan anaşılın. Bundan sonra cenaze dağıldı. Kitle polislerin tam denetim kurtukları Fiskaya yokuşuna doğru yola koyuldu. Biz ilerledikçe Mardinkapı karakoluna doğru mezarlıktan konuşlandırılmış özel timde arkamızdan gelerek arkadan yolu kapattı. Kitlenin hiçbir çıkışı kalmadı. Sadece Dicle tarafında 30-40 m yüksekliğindeki uçurum ve sur boyundaki halk tarafından yolu kısaltmak için kırılan iki gedik kalmıştı. Bu gediklerde kitlenin kafasında kapalı tutulacakları korkusuyla kimse gitmiyor ve gidende tekrar geriye dönüp tutulmadığı söylemiyordu. Bu arada F.

Işıklar anonsla geriye dönüp Olağanüstü Hal Bölge Valisiye konuştum, buraya arabalar gönderip şehir merkezine gireceğiz, Mardin tarafına gidecekler de arabalarına binsin buradan gitsin." Tabi bu arada gidenler oldu. Bazılarında buldukları arabalarla bu yoldan dolanarak şehre girdiler. Yaklaşık saat 7'e kadar bekledik. Bu arada Urfa ve Adıyaman'dan gelen bir grup arkadaş buldum. Onlarda geldikleri yönden gitmeyi teklif ettiler, ben oranın tutulabileceğini söyledim ama yinede bakalım deyip oraya doğru yürüdüğümüzde tutulmadığını gördük. Dönüp kitleye söylemeyi düşünürken silahlar patlamaya başladı. Tam iki saat sürdü. Polis'in amacı kitleyi uçurumdan atlamaya zorlamaktı. Ama olayın zamanlamasını iyi yapamadılar. Çünkü azda olsa kitle dağılmıştı. Yine de kısmen başarılı oldular. Uçurumdan atlayanların çoğu yaralıydı. Ölülerde vardı. Ayrıca helikopterden ateş de ediliyordu. Buradan atlayıp yürüyebilenler karşıdaki gecekondu'lara sığındılar. Tabi bu çatışmalarda parlamento ve yabancı basın da nasibini almıştı. Biz Diyarbakır'a mahalle arasında ufak ufak gruplar halinde girdik. Mahalle aralarında su dağıtan ana-larımız vardı. Analık iç güdüsüyle gidin oğlum, ölmeyin diyenler olduğu gibi, devletin tavrını görüp niye kaçıyorsunuz sizde vursanıza diyenlerde vardı. Buluşacağımız yere geldik. Bizden gelmeyenlerin olduğunu gördük. Yaralı ve ölü olabiliirdi. Yapılacak tek şey gelmiyen arkadaşlarımızın isimlerini sabah araştırmak için aldık. O geceyi tedirgin, her an alınma korkusuyla geçirdik. Sabah-leyin dışarı çıktığımızda polislerin şüpheli gördükleri ve yabancıları aldıklarını, karakolda yer kalmadığı için dövüp bıraktıklarını gördüm. Bundan bende nasibimi aldım Resmen polisler Diyarbakır'da terör estiriyorlardı. Yani sonuçta katliam manzarası 15'e varan ölü, beşyüze varan yaralı, binlerce gözaltı, ayrıca sindirme hareketi....

Gözlem ışığında yorum

Diyarbakır hiç bir dönemde bu kadar değişik düşünceden ve milli duyguların şaha kalktığı, köylüsüyle, işçisiyle, esnaf ve sanatkarıyla, seyyar satıcısı ile ve tüm devrimci demokrat aydınıyla yek vücut olmamıştı. Gerçekten oluşturulan manzara insanı sevinçten ağlatıyordu. Hani TC televizyonlarında bile gösterilen, Arafat'ın küçük generali diye Türkiye solcuları ve sağcıları tarafından övgüyle bahsedilen bu generaller işte o gün Diyarbakırda da tüm çıplaklığıyla Türk basınına ve dünya basınına mal oldu. Ama du-

rum farklıydı Diyarbakırda. Basında bunların adı PKK militanı oldu. Gül uzatılan Arafat'ın generaline karşılık bizim generallerimize kurşun sıkıldı. Bu bile tüm TC basınının, yayınının iki yüzlü çifte standartını ortaya koymaya yeterliydi.

Kadınsız devrim olmaz derler ya, Diyarbakır'da hayatında feodal baskılarından dışarı çıkmayan kadınlarımız kitleler halinde cenaze törenine katılmışlardı. Katılmayanlar saygı duruşunda bulunup zafer işaretiyle kitleyi selamlıyorlardı. Bu da demektirki, Kürdistan devrime gebe-dir.

10 Temmuz'u ne HEP ne de TC bu kadar görkemli bir kalabalıkla beklemiyordu. TC'nin hesapları ve komploları başından çizilmişti. Ancak töreni organize edenler beklemedikleri bu kalabalık karşısında sarhoşluğa kapıldılar. Bu sarhoşluğun etkisiyle de sorumluluklarını unuttular. TC'nin hesap ve komplolarını boşa çıkaracak, provakasyonu engelliyecek bir örgütlenme ve tedbir içine bu nedenle de girmeleri mümkün değildi.

Gerek F. Işıklar, gereksede diğer HEP yöneticilerinin konuşma ve davranışları bu konuda oldukça açıktır ve söylediklerimize kanıttır. Legal platform, TC rejimi, seçim çıkarları, Kürdistan'da yükselen Bağımsızlık dalgası arasında gidip gelen, kelimenin gerçek anlamıyla bocalayan HEP yöneticilerinin böyle bir önlem ve örgütlülüğü düşünmeleri de mümkün değildi. Ön saflardaki kitlenin "Biji Serok Apo" sloganları karşısında konuşma fırsatı bulamayan Fehmi Işıklar "Botan'da, Cizre'de püskürttük, sıra Diyarbakırda" ajitatif sözleriyle kendi hanesine puan toplamaya çalışırken, işin sadece gelişen coşkulu yanını düşünüyor, görünüyor. Oysa hem TC'nin her halükarda Kürt halkını düşman olarak gördüğünü söyleyip katliam yapar diyecaksin, hem de katliamı önlemek için gerekli tedbir almıyacaksin. Bu şu demektir, organize bu kitleye göre yapılmış bir güvenlik değil, olsa olsa kendi tahminleri ölçüsünde bir kitle hesaplanarak sağlanmış bir güvenlikti. Tahminin üstünde bir kalabalık olunca sevinç sarhoşluğuyla kitlenin can güvenliği, sanki karşısındaki TC özel timi değilde kızılhaç görevlileriymiş gibi, düşmanı caydırıcı başka bir eylem ve tedbir, unutuldu. Sonunda olan oldu, kitle öfkesini boşaltmak için gördüğü her resmi kuruluşa ve görevliye saldırdı. TC bu coşkulu kitle karşısında zaten dehşete düşmüştü, meydana okurcasına Vedat Aydın'ın şahsında Kürt aydın ve legal platformda mücadele

veren insanları sindirme politikası geri tepmişti. Bu yenilgileri bastırmak için katliam yapması gerekirdi. Zaten kendisinde kitleyi kıskırtıp daha fazla taş atmasını sağlıyordu. Planlarını başarıyla tamamladılar. İlk katliam üç ölü 8 yaralı.

Organizasyon komitesi ise tam tersine sanki bir saat önce katliam yapan TC'nin ölüm mangaları değil de, kitleyi yine ikinci bir katliam yap dercesine kitleyi ölüm cenderesine koyup tüm can güvenliğinde TC'nin mangalarına teslim etti. Hıncını alamayan ölüm mangaları bu sefer daha büyük bir katliam yaparak 16 ölü yüzlerce yaralı bıraktular geride.

Devlet katliamı haklı çıkarmak için özel çaba harcıyıp dağı taşı bayrakla donatırken, küçük generallerin attığı taşları da kurşun yapıp, karakollar tarandı deyip yaygarayı kopardı. Bir de biz onlara malzeme taşımaya çalıştık. Yok sabaha kadar çatışma devam etti, yok şehirde 80 gerilla vardı vs. Bu sarhoşluğun dışa yansması ve hala sağlıklı düşünmemenin ürünüdür. Bir şehit kaldırmaya çalışılırken 20 şehit verdik. Üstelik şehitlerimizi ailesi bile değil, onlara kurşun sıkın düşman gömme "görevini" üstlendi. Ahmedî gömdüm deyip ertesi gün gömülen Mehmet çıkıyordu.

Şuda bir gerçektirki, TC Rejiminin Kürdistan halkına karşı açtığı 'Özel Sömürgeci Savaş' yeni boyutlara vardırdı. Diyarbakır katliamını da bu açıdan değerlendirmek ve dersler çıkarmak gerekmektedir. TC, Kürdistan'daki tüm gelişmeleri PKK'nin şahsında somutlaştırarak, halkımıza karşı topyekün ve çok yönlü savaş açmıştır. Bu durumda KUKH'nde, düşmanın 'Özel Savaş'ındaki yeni taktikleri boşa çıkaracak, gerek gerilla-partizan savaşı dahil silahlı mücadele alanında; gerekse de Serhıldan'larda yeni savaşım taktiklerini ustalıklarla yaratmak gerekmektedir. Serhıldan'larda ve silahlı mücadelede halkın militan devrimci örgütlülüğünü esas almak; bu esas ışığında devrimci kitle eylemliliğine ve çizgisine hayat kazandırmak gerekmektedir. PKK'nin son Diyarbakır somutunda yapmaya çalıştığı gibi, sadece kendisini bilmesi ve görmesi çizgisi, yerini ulusal kurtuluşçu ittifak çizgisine bırakmalıdır. HEP vb. kuruluşlarla ittifak, devrimci örgütlerle ittifaka tercih edilmemelidir. Diyarbakır eylemliliğinde benzeri anlayış ve tutumlardan dolayı, başından itibaren olaya müdahaleye engel olundu. Diğer devrimci ve yurtsever örgütlerin inisiyatif koymaya çalışmamları başka olumsuz bir etken teşkil etti.

AMED VAHŞETİNDEN GÖRÜNTÜLER!

Öncelikle, faşist Türk devleti tarafından kendisine yakışır bir yöntemle, hunharca ve kallesçe katledilen Vedat AYDIN için duyduklarımızı anlatmak istiyorum. Bir akşam V.AYDIN'ın kapısı çalınır. Kapıyı açmaya giden AYDIN'a kansı itiraz etmesine rağmen, Vedat dinlemez. Kapıyı açar. Kapıda üç T.C. polisi vardır. AYDIN'a emniyet müdürlüğüne gelmesini söylerler. Kansı yeriden itiraz eder. Vedat, hayır, ben gideceğim sabaha kadar gelmezsem, beni arayın der ve gider.

Gidiş o gidiş. Birkaç gün haber alamazlar. Aydın'ı götürün işgal kuvvetlerinin polisleri, türlü işkencelerden geçirdikten sonra, Maden tüneline götürürler. Korkunç cinayetlerini işlemeyen önce, tüyler ürpertici işkence yöntemlerini uygulamaya koyarlar. Yüzünün derisini soyup, kafatasını ayakları ile parçalayıp ezme için epey tepelendikten sonra (daha sonra yapılan otopside bu ortaya çıktı), taşlarla, ayaklarını, kollarını ve göğsünü ezip-parçalarlar. Boynunu da kırıldıktan sonra, kurşunlayıp emellerine ulaştıklarını hesap ettiklerinden, korkakça kaçıp giderler. Yapılan işkenceler tümüyle otopside ortaya çıktı.

Çobanın biri cesedi götürür. Hemen belediye ye haber verir. Caniler alel-acele, hiçbir soruşturmaya girmeden cenazeyi gömerler. Olay çok kısa sürede duyulur. Faşist canilerin beklediklerinin tersine, korku bir yana 5.000 üzerinde bir araba konvoyuyla halk cenazeyi almaya gitti. Ceset KÜRDİSTAN bayrağına sarılarak, Diyarbakır'a getirildi. Çok büyük kalabalıklar katıldığı gösterilerden sonra, Mardinkapı mezarlığına gömüldü. Vedat AYDIN yapılanlardan, cenaze töreninde kitlelere saldırılardan sonra, halkı durdurmak imkansızdı.

O gün Diyarbakır'a yüzlerce, adına özel tim denilen cellat sürüleri gelmişti. VUR EMRL almışlardır. Rastgele ateş ediyorlardı. İnsanlar, ortaya çıkan panikle dalgalanıyor. Kurşunlara hedef olanların bir kısmı ölüyor, yaralıların ise sayısı yüzü geçiyordu. Ölü ve yaralı sayısı bilinçli olarak gizlendi. Ölüleri geceleri dozerlerle açılan çukurlara gömdüler. Kimilerinin ise ayaklarına taş bağlayıp Dicle'ye atıldığı söylentisi yaygın olarak doluyor.

Göz altına alınanların sayısı bin'in çok üzerindeydi. Ama, içinde olanların yakınlannın tüm ısrarlı çabalarına rağmen, yok deniliyordu. Fazla sorup, yakınlarını arayanlar ise tartaklanıp göz altına alındı. Gösterinin yapıldığı gün Diyarbakır tam bir savaş alanına dönmüştü. Silahsız ve savunmasız halka ayrımsız olarak her türlü yöntemi kullanarak saldırıldı. Saldırının sonucunda çocuklardan ölenler, ağır yaralılar dikkat çekiciydi. Vurucu timin ateşi karşısında paniğe kapılıp, surlara çıkarak kendini aşağıya atan hamile bir kadının durumu, olayın boyutunun derecesini gösteriyordu. Cellat takımı kalabalığın arasında ele geçirdikleri 13-14 yaşlarındaki bir çocuğa, "Hadi -yaşasın Kürdistan- söyle" diyerek dipçikliyordular. Çocuk ise "ölsemde sizin dediğiniz gibi yapmayacağım, amacınız, beni öldürmek için kendinize bahane bulmaktır." diyordu. Yaralanan yüzlerce insan, tedavi için hastane yerine, işkence merkezine sorgulanmaya götürülüyordu. Olayları görüntülemek isteyen, bir Alman gazetecisi Lissy Schmitt'i, cadde ortasında dövüp-makinasını kırıldıktan sonra, hızını alamayan gözü dönmüş caniler, kadının iç amaçlarına varıncaya kadar üstünü-başını parçaladılar...

Huzur Çay Bahçesinde oturan birkaç genç(birisi de benim kardeşim) cadde ortasında polislerin bir kadını joplayıp dövdüklerini, yerde sürükleyip, küfür ettiklerini, kadının tüm itirazlarına rağmen azgınca saldırdıklarını görürler. Kadından hunçlarını aldıktan sonra, gençlere yönelirler. Ellerindeki demir çubuklarla rastgele saldırırlar. Kardeşim iki ayağından sakat olmasına rağmen saldırıların hedefi olmaktan kurtulamaz. Bir yandan vurup, bir yandan "ne çıkarsa, sizin gibilerden çıkar" diyerek, Kürdistan'lı olan herkese düşman olduklarını gösterirler.

Öte yandan ise, sözde Vedat'ın katilini tespit etmek için, (basının demokratik kuruluşların ve eşinin katillerin polis oldukları yönündeki çabaları karşısında) 100'ün üzerinde polisi, kimisine sakal takarak, bıyık takarak, esas olarak olayda yer almayan polisleri karsısına gösterip "hangisi" diye sözde yüzleşürme yapmışlar. Bunun suçlarını gizlemek için düzenlenenmiş üçüncü sınıf bir gösteri olduğu başta V.AYDIN'ın eşi olmak üzere herkesin ortak görüşü.

Gülê 13 Temmuz 1991 Diyarbakır

*Devrimci Hareketimiz KAWA'nın
Diyarbakır-Botanda dağıttığı bildiriye
okurlarımıza sunuyoruz.*

YURSEVER KÜRDİSTAN HALKI

Kürdistan'da yükselen toplumsal muhalefet çok somut bir biçimde dünya kamuoyunun gündemindedir. Kürdistan'da gelişen ulusal, toplumsal muhalefet dünya kamuoyunda olduğu kadar Türk sömürgecilerinin de gündeminde ana madde olarak işlenmektedir.

Türk sömürgecileri artık daha hesaplı, kitaplı ve düşünelerek adım atmak zorunda olduklarını çok iyi bir şekilde anlamış ve planlı bir çaba içerisinde girmişlerdir. Onlar ustalarının, yani emperyalist devletlerin iyi bir öğrencisi ve izleyicisi olmayı ilke olarak benimseyip harekete geçmişlerdir.

Bu çerçeveden baktığımızda, göstermelik olarak, bir yandan sözde bir af havası yaratıp, Kürt diline sözde serbesti verirken, Kürt halkının ve kendi halkının muhalefet ruhunu bastırma-ya çalışmaktadırlar. Öte yandan çok daha bilinçli bir şekilde toplumdaki siyasal dinamiği bastırma, ve esas olarak Kürdistan'daki baş kaldırmayı sindirmek amacıyla, çok daha kurnazca bir biçimde Terörle Mücadele Yasası çıkartmışlardır. Bu yasa terörle mücadele kişvesi altında Kürdistan halkına terör uygulamak, ulusal kurtuluş mücadelesini bir devlet politikası olarak terörle bastırmaktır.

Şu açıktırki; ne kadar kurnazca davranırlarsa davranırlar, Kürdistan halkının ve proleter devrimci, sosyalist, yurtsever unsurların gözünden hiç bir şey kaçmıyor artık. Ne Kürdistan eski Kürdistan'dır, ne de mücadele bayrağını yükseltenler yüzyılların oyununa gelecek durumdadırlar. Artık sapla samanın iyice ayrıştığı bir dönemde yaşıyoruz.

Bu denli açık ve net, hedefi Kürdistan'daki Ulusal Kurtuluş Mücadelesini bastırma olan bu yasaya karşı alınması gereken tavır ve verilmesi gereken tepki hayati öneme sahiptir. Bu tepkinin Güney Kürdistan mücadele sürecinde hayata geçirilen bir Kürdistan cephe örneğinde olduğu gibi yekvucut olarak yaratılan değeri yaygınlaştırıp birlik ruhunu gelenek haline getirmek yolu ile verilmesi kaçınılmaz olmalıdır. Bugün çok çarpıcı bir biçimde, Kürdistan'da birlikler olmaksızın büyük sonuç ve hedeflere ulaşamayacağı ortadadır. Çok klasikleşmiş olsa sömürgecilerin tek geçer akçesi olan böl, parçala, yönet politikasını işlevsiz, etkisiz hale getirmenin tek yolu söz konusu birliklerden geçer. Biz, Kürdistan Sosyalistleri ve Proleterleri olarak bu amaç ve hedef ile mücadele etmeyi kendimize bir ilke olarak benimsedik. Ve Kürdistan'daki ulusal, toplumsal muhalefete, mücadeleye ivme kazandıracak her tepkide, her faaliyet ve eylemde bu ruhla yer almamız gerektiğinin bilincindeyiz. Kürdistan'da savaşan, mücadele veren bütün sosyalist, yurtsever, devrimci güçlerin de aynı ruh hali ile hareket etmesi gerektiğini ve hatta bunun vazgeçilmez bir ilke olduğunu biliyoruz.

**TERÖRLE MÜCADELE YASASINA HAYIR!
YAŞASIN KÜRDİSTAN HALKININ BİRLİK,
BAĞIMSIZLIK VE SOSYALİZM MÜCADELESİ!**

KAWA

SON GELİŞMELER ÜZERİNE BİRKAÇ NOT

Güney Kürdistan'da halk kitlelerinin ayaklanmasıyla birlikte, ülkede olduğu gibi, Avrupa'nın dört bir yanında Kürdistan'lı güçler ve onların dostları seferber oldular. Bu seferberlik bir yandan emperyalistlerin himayesi altında BAAS yönetiminin giriştiği katliamları teşhir etmek, diğer yandan Kürdistan baharını desteklemeyi içeriyordu.

Bilindiği gibi, 2 Ağustos'ta başlayan "körfez krizi" uluslararası emperyalist burjuvazi ve ilerici devrimci güçler için bir mihenk taşı oldu. Doğulu ve batılı emperyalistlerin vardığı konsensüs ve yaratmak istedikleri "yeni dünya düzeni" için, Ortadoğu muazzam bir laboratuvar görevini arz ediyordu. Palazlanan Arap-burjuvazisi, nüfuz alanlarını genişletmek amacıyla Kuveyt'i işgal ederek çağımızın en büyük soygununu gerçekleştirerek yaratılmak istenen Gorbacov ve Bush'un "yeni dünya düzeni"nde kendine bir yer kapmak istiyordu. ABD, emperyalistleri, diğer emperyalist güçler ve yandaşları Irak'ın senaryolarını bilmelerine rağmen, gelişmelere "göz yumdular". Hatta diyebilirdik, Irak devletine "umut" verdiler. Gelişmeler sonrası, dönemin Amerikan Bağdat Büyükelçisi April'in: "Biz bu kadarını da beklemiyorduk" demesi, Beyaz Saray danışmanlarından birinin: "Biz Irak'ın gelmesi gereken yere ulaşmasını sağladık." demesi emperyalistlerin gerçek niyetini açık bir şekilde ele veriyordu. Amerika Birleşik Devletleri'nin içine düştüğü ekonomik çöküntü ve dış ticaret açığı, ancak ve ancak askersel üstünlük kullanılarak bertaraf edilebilirdi. ABD, Rus emperyalistlerinin içine düştüğü dekompozisyondan yararlanarak ve Rus emperyalistlerinin devlet sınırları içerisinde bulunan halklara karşı mevcut marjinal yönetimi destekleme karşılığında Körfez krizinde onları yedeğine aldı. ABD emperyalizmi yaratmak istediği "yeni dünya düzeni"nde Alman ve Japon emperyalizminin ekonomik ağırlığını bertaraf etmek için (kısa vadeli de olsa) askeri potansiyelini devreye soktu.

Körfez savaşında, Batılı emperyalistlerin ve onların yandaşlarının "uluslararası hukuk", "devletler hukuku" maskesi altında oluşturduğu uluslararası emperyalist blok'un yanısıra, nüfuz alanlarının "adilce" paylaşılmasını isteyen Irak

sömürgecileri ve onun ilkel anti-Amerikancı yandaşları da söz konusu olan blok'un yaramaz çocukları durumunu aşamadılar. Bu savaşın ortaya çıkardığı incelemeye değer bir dizi ayrılıklara (siyasal, ideolojik vb.) rağmen oluşan anti-savaş blok'u idi. Yaratılmak istenen "yeni dünya düzeni"ne karşı olan bu güçler Marksist-Leninstler açısından, sınıfsız toplumun muazzam dinamiklerini bağrında barındırdığı bilince çıkarılması gerekmektedir.

Emperyalistler ve sömürgeciler arasındaki çelişkilerin yarattıkları avantajlı konjüktürel durumdan yaralanan Kürdistan işçi sınıfı ve diğer emekçi halk yığınları ayaklandılar. Objektif olarak, ulusal ve sosyal-kurtuluş mücadelesini hedefleyen bu başkaldırıyı, batılı emperyalistlerin statüko'yu korumak için, "Hitler" diye lanse ettikleri sömürgeci-faşist SADDAM yönetimini halka karşı ayakta tutmaya ve bastırmaya götürdü.

Irak'ın güneyinde ayaklanan Şiiler ve Güney Kürdistan'da gerçekleşen toplu ayaklanmalar mevcut olan karşı-devrimci statüko'yu zorluyordu. Emperyalistler mevcut durumu korumak için, demokratik bir yönetim yerine "cani" ve "insanlığa karşı suç işlemiş" dedikleri Saddam yönetimini ayakta tutmaya çalıştılar. Son dönemlerde ortaya çıkarıldığı gibi, Saddam'ın çevresinde bazı generaller darbe yapmak isterlerken batılı emperyalistler tarafından dikkate alınmamışlar. Bunun yanısıra Amerikan emperyalistleri tarafından kuşatılmış 40.000 (kırkkbin) kişilik "Cumhuriyet Muhafızları" Kürdistan'daki anti-sömürgeci halk ayaklanması, Şii ayaklanması ve Türkmen ayaklanmasını bastırmak için serbest bırakıldılar. Batılı emperyalistlerin suç ortaklığıyla gerçekleşen 20.yy'ın en büyük göç'ü yaşanmış oluyordu. Kürdistan halkının bu trajedisi, dünya kamuoyunu hayretler içinde bıraktı. Aylarca emperyalistlerin yapmış olduğu "hak", "hukuk" demogojisi boşa çıkmıştı. Demogojye kanan milyonlarca insan kütlesi, "insan hakları" ve "uluslararası hukuk" için değil, petrol, ekonomik ve stratejik çıkarlar için bu savaşın vukuu bulduğunun bilincine vardılar. Milyonlarca insan, Kürtlerin kurtarılması için askeri müdahale dahil olmak üzere, tüm yöntemlerin kullanılmasını istiyordu. Emperya-

listler bu baskılar neticesinde, Kürdistan halkının politik istemlerini hiçe sayarak ya da "hümanist yardım" bağlamında boğmaya çalışmak için harekete geçtiler. Böylece dramımızın sorumluları "barış melekleri" oluverdiler. Geleneksel Kürt burjuva-feodal önderliği ise, mevcut konjüktürel durumu sınıf karakteri gereği doğru değerlendirmeyip, eskiden beri savunduğu anti-bağımsızlıkçı "otonomist, reformist" tezlerini hayata geçirmeye çalışıyordu. Zaten bu güçlerden daha fazlasını bekleyenler, hayal dünyasında yüzüyorlar. Sadece bu güçlerle ilgili değil, Türkiye, Irak, İran ve Suriye sömürgeci devletlerinden "yardım" alan tüm güçler, savundukları tezler ne olursa olsun sonuç itibarıyla anti-bağımsızlıkçı ve otonomisttirler. Çünkü, söz konusu devletler mevcut sömürgeci statüko'nun bekçileri olduklarını her zaman açık pratiklerinde sergilemişlerdir. En son örneği, 'Irak devlet sınırlarının korunması' noktasındaki ortak deklarasyonlarıydı. Bugün Kürdistan'da ulusal anlamda Kürt milliyetçisi örgüt yoktur. Ancak ve ancak yöresel milliyetçilikten bahsedilebilir ki, o da belirli ekonomik kısımlar koparmak amacıyla kullanılıyor. Kürdistan'da gerçek bağımsızlıkçılar, Kürdistan Marksist-Leninstleridir. Kürdistan gerçekliğini bilen herkes bu bilimsel gerçekliği görüp de hak verir.

Biz Fransa'da bulunan KAWA taraftarları olarak Kürdistan halkının trajedisini Fransa kamuoyuna maletmek ve Kürdistan ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesinin sesini yükseltmek için, bir dizi faaliyetlere giriştik.

Bu faaliyetler esas itibarıyla bizimde içinde yer aldığımız, birçok Kürt örgütü, dernek ve demokratik kuruluşların desteklediği, 17 Şubat 1991'de kurulan "MALBENDA KURD LI FRANSA(M.K.F.) tarafından yürütüldü.

O . FIRAT

KISA HABERLER

Diyarbakır son yıllarda Kürdistan'daki siyasal eylemliliğin merkezi olma görevini belirgin bir şekilde devam ettiriyor. Devrimci Hareketimiz KAWA'nın savaşıncıları ve taraftarları da bu gerçeği dikkate alarak siyasal mücadeleye yön vermeye çalışmaktadırlar. Bu noktada ulusal kurtuluşçu platform temelinde yaratılacak birliklerin önemi tartışma götürmez. Biz, bu nedenlerden ötürü, platform çalışmalarına önem veriyoruz. Bağımsızlık hedefinde, militan-devrimci esaslara dayalı olması, ülke sathına yaydıkları geniş kitleleri temsil etmesine özen ve çaba gösteriyoruz.

Mayıs ayı içerisinde çalışmalar 'Dünya işçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü' olan 1 Mayıs için çalışmalarla geçti. Hareket adına bildiri hazırlanarak, yaygın bir şekilde dağıtıldı. Ayrıca faaliyet ve eylemliliği birlikte gerçekleştirme talebinde bulunan KUK-SE'nin talebi dikkate alınarak işbirliği içinde faaliyetlilik gösterildi.

Bir süre önce başlatılan platform çalışmalarında bir ilgisizlik gözlemledik. Resmi olarak öneri sunulan hareketlerden, Deng yanlıları net bir yanıt vermemekte, sürekli olarak kaçamak bir yol izlemektedirler. Peşeng şu andaki örgütsel durumunun iyi olmadığını, resmî temsil güçlerinin olmadığını gerekçe göstererek, platform önerisine yanaşmadılar. PKK, gerçi eylem tarzları ve anlayışları ile birlik değil tekliklerinden yana olduklarını her vesile ile açığa vurmaktayken, resmi temsilcileri olmadığı gerçeğiyle görüşme dahi gerçekleştirilemedi. Bu durumu sadece söz konusu anlayışları ile değerlendirmek gerekir. Rızgari ve Ala Rızgari gibi örgütler henüz yapılanma üzerine görüşme aşamasında olduklarından onlarla da bu türden bir ilişki şimdilik kurulamıyor.

Sonuç olarak, sürekli bize yanan ve birlikte faaliyet öneren KUK-SE ile hasbel kader işbirliği çalışmaları yapılıyor. Mayıs ayı içerisinde gerçekleşen bir diğer faaliyet 23 Mayıs tarihinde başlayan Açlık grevidir. HEP binasında, Terör Yasasına tepki olarak geliştirilen bu faaliyet PKK taraftarlarıncı başlatıldı. Herhangi bir kurum veya kuruluşa öneri götürülmesine rağmen, biz, öncelikle gidip bir durum değerlendirmesi yaptık. Kürdistan'daki olumlu, olumsuz bütün gelişmelere karşı duyarsız kalamayacağımız anlayışıyla grevi destekleme ve katılma kararı aldık. Dönüşümlü olarak devam eden

greve bir haftalığına katıldık. Anlayışımızı belirten bir bildiri hazırlayıp dağıttık. Gerçekleştirdiğimiz her faaliyetin bildirisini çevre ilçelerde ve bölgede de dağıtımını sağladık.

Açlık Grevi boyunca edindiğimiz izlenimleri, Kürdistan genelinin bir yansıması olduğu tesbitine dayanarak aktarmak gerekiyor. Eylem her ne kadar Terör Yasasına karşı bir tepki oluşturmaksa da, ana amaç bu konuda toplumsal muhalefeti yükseltmekten ziyade, PKK örgütünün propaganda ve örgütlenme çalışmalarını organize etme hedefine yönelikti. Bu çok aşkar bir şekilde grev mekanında sürekli gerçekleştirilmekteydi. (Bu arada Deng ve Peşeng taraftarlarının eyleme katılıp katılmama konusunda görüş ayrılıklarının çıktığını, Deng grubunun HEP kongresinden gelen tepkiyle de olsa eylemi benimsemediklerini, belirtelim)

*1 Mayıs ve Anti Terör yasasıyla ilgili KAWA, TKSP, KUK-SE nin ortaklaşa imzaladığı bildiriler yaygın bir şekilde dağıtıldı. (Yer darlığından dolayı bu bildirileri okurlarımıza sunamıyoruz)

ALMANYA

Devrimci hareketimiz KAWA, Almanya'nın Hamburg, Köln, Hanover, Hagen, Göttingen şehirlerinde 'Kürdistan Devrimi ve Türkiye Solu' adlı seminerler düzenledi. Bu seminerler devrimci kamuoyu tarafından ilgiyle izlendi. Hareketimizin konuyla ilgili analizi ve devrimci eleştirileri büyük kabul gördü. Aynı seminer Paris'te de verildi.

*Diyarbakır'daki katliamı protesto amacıyla 13 Temmuz'da Köln'de düzenlenen Mitinge hareketimiz destekleyici olarak katıldı. Ayrıca Almanya'nın çeşitli şehirlerinde çeşitli eylemlilikler gösterildi. Konuyla ilgili Alman kamuoyuna yönelik hareketimizin düzenlediği bildiri yaygın bir şekilde dağıtıldı.

*Yine Diyarbakır'daki katliamı protesto amacıyla Sömürgeci TC'nin Köln Konsoloslugu önünde Hevkarî platformu (Kürdistanın dört parçasından örgütlerin çoğunluğunun oluşturduğu birlik) çerçevesinde protesto eylemi gerçekleştirildi. Hareketimiz taraftarları aktif bir şekilde katıldılar.

*TC'nin Güney Kürdistan'ı işgal eylemini protesto ve Ulusal Kurtuluş Mücadelemiz'le dayanışmayı yükseltmek amacıyla Almanya'nın Hagen şehrinde 10 günlük Açlık Grevi çerçevesinde çeşitli eylemlilikler Hareketimiz taraftarlarıncı gerçekleştirildi. Değişik basın ve yayın kuruluşları ve Alman kamuoyundan büyük ilgi gördü. Almanya 3. kanal TV'u

WDR, eyleme yer verdi.

*Gerek Diyarbakır Katliamı döneminde, gerekse TC'nin G. Kürdistan'ı işgali sırasında Avrupa kamuoyunu duyarlı kılmak ve onların desteğini almak amacıyla Avusturya, Danimarka ve diğer Avrupa ülkelerinde eylem birlikleri çerçevesinde değişik protesto aksiyonlarında Hareketimiz Kawa taraftarları aktif olarak yerlerini aldılar.

* Vedat AYDIN cinayeti, Diyarbakır ve İstanbul katliamları çeşitli eylemlerle protesto edildi.

Değerli Kürt aydını, yurtsever Vedat AYDIN'ın katledilmesinden sonra, cenaze töreninde, sömürgeci ve ırkçı Türk Devletinin özel timleri tarafından Diyarbakır'da gerçekleştirilen katliam ile, yine İstanbul ve Ankara'da 12 Dev-Sol militanının "infaz" edilmesini protesto etmek amacıyla İsviçre'nin Basel, Zürih ve Bern şehirleri başta olmak üzere değişik yerlerinde çeşitli eylemler düzenlendi.

Basel'de, 13 Temmuz 1991 akşamı "Meşaleli" yürüyüş düzenlendi. Yaklaşık 300 kişinin katıldığı yürüyüş güzergahı boyunca atılan sloganlarla V.AYDIN cinayeti ve Diyarbakır katliamı ile 'Anti-Terör' yasası lanetlendi. Yürüyüş 'Platform' tarafından ortak olarak düzenlendi.

20 Temmuz 1991 Cumartesi günü ise, Zürih'te daha külesel bir yürüyüş tertiplendi. Yaklaşık 700 kişinin katıldığı yürüyüşün, İsviçre basın-yayın kuruluşları tarafından yansıtılması, kamuoyundan da olumlu bir intiba bıraktı. Yürüyüşe, Türk solunun altı grubu ortak 'Platform' altında katılırken (DS, HK, TKP-ML/Partizan, TKP-ML H. ve Ekim), başından beri platformla beraber hareket eden KAWA, Dev-Partizan ve H.Gel'i dışlamaları yanlış ve sekte bir tutumdur.

Kawa'nın kendi pankartını açarak yürüdüğü kortejde, yaklaşık 80 yurtsever, attığı Kürtçe ve Almanca sloganlarla, Kürdistan'da yaşanan vahşeti kınarken, özel olarak da V.Aydın cinayeti ile Diyarbakır ve İstanbul katliamları nezdinde 'anti-terör' yasası lanetlendi. Ayrıca, yürüyüşün sonunda Bush'un Türkiye ziyareti protesto edilirken, bir Amerikan bayrağı da yakıldı.

Bunların dışında yine Zürih ve Bern'de Türk konsoloslukları ile Türk banka ve kuruluşlarına karşı işgal vb. değişik eylemler düzenlenmiştir. Ayrıca, ERNK taraftarları, ayrı olarak Basel, Zürih, Luzern ve daha başka bir çok şehirde açık grevleri ile değişik eylemler gerçekleştirdi

G.KÜRDİSTAN ile ilgili se-
miner.

22 Haziran 1991 günü İsviçre-Basel'de, Güney Kürdistan'daki ayaklanma ve mücadeleyi içeren bir seminer düzenlendi. KAWA taraftarlarının düzenlediği toplantıya, Kürdistan-i Cephe ve YNK(Kürdistan Yurtseverler Birliği) ile KAWA'yı temsilen birer konuşmacı katıldılar. Güney Kürdistan'dan henüz ayağının tozuyla gelen, YNK temsilcisi, anlattıkları ile sıcak mücadeleyi toplantı salonuna taşıdı. KAWA temsilcisi yoldaş ise, Kürdistan gerçeğini bazı teorik belirlemelerle anlatmaya çalıştı.

100'e yakın kitlenin katıldığı toplantı, soru-cevap ve yapılan konuşmalardan sonra bıraktığı olumlu etkilerle sona erdi.

AÇIKLAMA

Kısa bir dönem önce, Temmuz 1991, gazeteci Rafet Ballı tarafından hazırlanan ve Cem Yayınevi tarafından çıkarılan "Kürt Dosyası" adlı kitapta Hareketimizin bir temsilcisi ile yapılan röportajda;

- Bağımsızlık-Federasyon ilişkisi sorununda,

- Sosyalist örgüt ve ülke tanımlamalarında,

- Silahlı mücadele noktasında,

- Sömürgeci burjuva parti liderlerinden İnönü ve Ecevit kıyaslamasında,

Kitapta yer alan belirlemeler Devrimci Hareketimiz KAWA'nın düşüncelerini yansıtmamaktadır. Konuyla ilgili geniş düzeltmeyi devrimci kamuoyuna sunacağımızı bildiririz.

KÜRT ŞİİRİ VE "NEWROZ ÇİÇEKLERİ" ÜZERİNE BİR SÖYLEŞİ

Zafer KOÇ

K... ulusal bağımsızlık mücadelesinin giderek yükseldiği günümüzde sanat ve kültür cephesindeki faaliyetlikte hiç azımsanmayacak oranda gün geçtikçe artıyor. Bu çalışmalardan biri de Ali BİÇER'in "Newroz Çiçekleri" adlı şiir kitabıdır. Sosyalizm mücadelesinin ve on yıllık cezaevi mücadelesinin birikimiyle, onuru, sevdayı ve halkın mücadelesini dillendirdiği bir çalışma. Bir yandan uzun bir geçmişe sahip Kürt kültürünün zenginlikleri ortaya çıkarılırken, bir yandan da sömürgecilğe başkaldırının ve direnişin efsanesi, yeni güzellikleri gündeme getirmektedir. Bu çabalar ve mücadele yalnız Kürt halkının değil, komşu ve kardeş halklarının da devrimci mücadelesine bir katkıdır. Kürtlerin dil olarak kullanımı ve bu dilde yazılı eserlerin basımı yasaklanmış durumda, en azından resmi düzeyde. Bunun doğal bir sonucu olarak birçok Kürt sanatçısı eserlerini Türkçe seslendirmek ve basmak zorunda kalmaktadırlar...

Zafer KOÇ : "Newroz Çiçekleri" Türkçe yazılmış, bir Kürt şairi olarak bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ali BİÇER : Kürt olmama karşın Kürdistan doğumlu değilim. Osmanlı bizi İçanadoluya sürmüş. Bildiğin gibi Yozgat'ta, Çorum'da, Tokat'ta, Ankara, Kırşehir ve Konya'nın kimi ilçe ve köylerinde hiç küçümsenmeyecek bir Kürt nüfusu var. Hemen hemen hepsini de Osmanlı; evlerinden, tarlalarından, yurtlarından koparıp buralara sürmüş. Bunların bıraktıkları topraklara da Türkler yerleştirilmiştir. K... 'a yerleştirilen Türkler, Kürtleştiği halde, İçanadoludaki Kürtlerin dört tarafı Türklerle çevrili olmasına karşın, dillerini, gelenek ve göreneklerini korumayı başarmışlardır. Ben Türkçeyi ortaokula başladıktan sonra öğrendim. Halende konuşurken, yazarken zaman zaman dilde zorluklarla karşılaşırım. Yine de bir kıyaslama yapıldığında, Türkçeyi, Kürtçeden daha iyi kullandığım bir gerçek. Şiirlerimi Türkçe ile yazmamın asıl nedeni de bu. Bir dilde şiir yazmak için, o dili sadece konuşmak yetmiyor. O dilde okumak gerekiyor. Yazılı üretkenlikte bulunmak için, o dilde okumak şart. Hele sorun duygularını düşüncelerini, estetik normları ifade etmenin en üst biçimi olan şiir içinse. Biliyorsun Kürtçe ile değil eğitim görmek, eğitim dışı okumak, yazmak, ko-

nuşmak türktü söylemek bile yasak. Korkunç bir asimilasyon politikası var. Bu asimilasyon politikası dünyanın başka hiç bir yerinde yok. Bu politika, T.C. sonrası resmen bir işkenceye dönüştü. Altı yaşındaki bir Kürt çocuğun öğretmeni karşısındaki tavrını düşünün. Zaten birçok öğretmen, Kürt çocukları derste başarılı olamıyor diye aptal gözle bakıyor..

Z.KOÇ : Sorun sadece dil sorunu mu? Bu konudaki yasal engeller kalktığında şiirlerinizi Kürtçe mi yazacaksınız?

Ali BİÇER: Kanımca bir yazar, en iyi hangi dile ürün vereceğine inanıyorsa, o dili kullanmalı. Zaten bugün dünyada birçok yazar, başka milletlerden olduğu halde, İngilizce, Fransızca vb. dillerde ürün veriyorlar. Burada benim için önemli olan, Kürdistan olgusuna, Kürt halkının sorunlarına karşı duyarlı olup olmama olgusudur. Bu açıdan bakıldığında, kendi halkımın sorunlarına yabancılaşmadığıma inandığım içini Türkçe yazsamda, kendimi bir Kürt şiir üreticisi olarak düşünüyorum. Birikiminin önemli bir bölümü, içinden geldiğim Kürt gelenek ve sözlü kültüründen oluşuyordu.

Yılmaz GÜNEY, Cannes Film Festivalinde "YOL" filminin ödülünü alırken, kendisinin bir Kürt film yönetmeni olduğunu belirtir. Oysa hepimiz biliyoruz ki, Yılmaz GÜNEY, bütün filmlerinin senaryosunu Türkçe yazmıştır. Yılmaz GÜNEY için ölçü dil değil, kökeni ve kendisini hangi halka ait duyumsamaması olmuştur.

Z.KOÇ: Kürt edebiyatçılarının yabancı dillerde ürün vermek özgürlüklerini kullanmaları, Kürt halkının ve Kürt sanat ve edebiyatının içinde bulunduğu konumdan dolayı bu özgürlük biraz lüks olmuyor mu?

A. BİÇER: Tabi ki lüks. Bu özgürlük kendi halkına yabancılaşma, egemen güçlerin asimilasyon politikasına alet olmaya kadar varabiliyor. Bir ulusun kültür ve edebiyatını geliştirmenin tek yolu, o ulusun dili ile ürün vermek olmasa da, dil çok önemlidir. En azından o ulusun tarihi, politikası, etik ve estetik değerleri kadar.... Bir halka, özgürlük, bağımsızlık, eşitlik ve demokrasi bilinci vermek için, o halkın dili ile sanat-edebiyat ve politika üretmek gerekiyor. Bunu sadece sözlü değil, yazılı olarak yapmak gerekiyor. Bunun nedeni de, Kürtlerin eğitimi, öğretimi kendi ana dilleriyle değil de, zorla Türkçe ile yapıyor olmaları. Kürtçenin

yazım dilini kullanmak için, Kürtçeyi bilmek yetmiyor, Kürt alfabesini kullanmak gerekiyor. Bu da belli bir eğitim gerektiriyor.

Z.KOÇ: Peki, Kürt dili edebiyat ve politika üretmek için yeterli bir dil mi?

A.BİÇER: Bu soruya en iyi dil bilimcileri yanıt verebilirler. Ben kısaca da olsa değinmeye çalışayım, Kürtçe, Hint-Avrupa dil grubundandır. Güçlü bir dil tekniğine sahip olduğu dil uzmanlarınca paylaşılan ortak bir kanı. Zaten bir dilin güçlülüğünü ve zenginliğini sağlayan asıl etken dil tekniğidir. Sözcük dağarcığıda bildiğim kadarıyla yoksul değildir. Yalnız, sayısal olarak bir zenginlik içerdiği halde, günümüz kent ve iletişim teknolojisi, felsefik, politik, ekonomik ve çağdaş edebiyat terminolojisi açısından bazı sorunlarla karşı karşıya olduğu bir gerçek. Bu da aşılıyacak bir sorun değil. Zaten bütün diller için bu sorun var. Dil canlı bir öge olduğu için kendini sürekli yeniliyor. Kürtçe, bugünkü konumuyuda özellikle edebiyat açısından yeterli bir dildir. Kürt edebiyatının köklü bir birikimi var. Kürt edebiyatı içinde en gelişkin olanı da şiidir. Kürtçe şiirsel bir dildir.

Z.KOÇ: Kürt şiiri konusunda bize biraz bilgi verebilir misiniz?

A.BİÇER: Kürt tarihinde, Kürt folklorunda, Kürt dilinde olduğu gibi, sanat ve edebiyatına dair de yeterli kaynaklara sahip değiliz. Daha doğrusu sorunumuz kaynak değil, kaynakların gün ışığına çıkmasıdır. Kürt aydınlarının büyük bir kısmı, köklerine yabancılaşarak yetişmiş, işte bu yabancılaşma, onu kendi kaynaklarına yönelip, irdelemesini önlemiştir.

Kürt şiiri, çok zengin ve köklü bir geleceğe sahiptir. Eldeki çok sınırlı kaynaklar bile bize bunu gösteriyor. Örneğin, günümüzde, Divan edebiyatındaki şairlerin hiç biri okunmuyor. Bunun nedeni sadece kullandıkları dil değil, şiirleri içerik olarak boş. Bu dönem şairleri, yeni ürünler vermek yerine, var olan kalıpları yenilemişlerdir.

Kürt şiir klasikleri ise günümüzde de değerlerini koruyor. Yazılı ürünler olmasına karşın, halkın kullandığı dilden kopuk değildir. Kürt şiirinde halk edebiyatı, saray edebiyatı diye bir ayırım yapmak çok zor. Bunlar birbirinden kopuk değil, içiçedir. Kürt şiirini başka açıdan ikiye ayırmak mümkün. Birincisi, daha çok sözlü ürün veren, gezgin ya da bir şeyh'e, aşiret'e bağlı olan ozanlardır. Bu tür ozanlar, birbirine yakın söylem ve duyarlılıklarla bağlı oldukları beyleri, aşiretleri, köy köy, diyar diyar gezerek, tanıttı

yüceltmeye çalışmışlardır. Bu tür ozanların Kürt şiirine kazandırdıkları pek bir değer olmamıştır. Tek yararı, köy köy, diyar diyar gezdikleri için bölgeler arasındaki dil birliğinin oluşmasında epey katkıları olmuştur..

İkincisi, Melayê CİZİRİ, Ehmedê XANE ve CİĞERXWIN gibi devlerin ürünü olan şiiirlerdir. Bu şairleri sadece Kürt şiiri için değil, dünya şiiri bazında ele almak gerekiyor.

M.CİZİRİ, için Mahmut BAKSİ, "M.CİZİRİ kadar Kürt dilini, Kürt şiirini ustalikle işleyen, Kürt dilini inanılmaz bir güçle şiire uygulayan hiç bir ozan çıkmadı şimdiye kadar..." der. Çünkü, M.CİZİRİ, her sözcüğü ikişer heceden, her dizesi de ikişer sözcükten oluşan uzun ve imge gücü yüksek şiiirler yazmıştır. M.CİZİRİ'nin büyüklüğü sadece Kürt dilini kullanışı ve şiir tekniğindeki olağanüstü ustalığı değildir. Birde kadın güzeliğini ve aşkı mistik değerlere en az yer vererek, o güne kadar yazılan şiiirlerin içinde en güzellerini yazmış olmasıdır. O dönemsel bir şair değil, günümüzün ve geleceğin de şairidir. Çünkü , kadın estetiği ve aşk evrenseldir..

Ünlü Kürt klasiği MEM U ZİN'in yazarı Ehmedê XANE, ise , Kürt milliyetçiliğinin ilk temellerini oluşturan bir şair olarak diğer Kürt şairlerinden çok ayrı bir yeri var. Kürt ulusal mücadele tarihinde Amede XANE'yi Dante'ye benzetirim. Dante, nasıl ki Ortaçağ da (1265-321) yaşadığı halde Rönesans'ın müjdecisi olmuşsa, bir başka açıdan Ahmede XANE'de 1600'lerde yaşadığı halde, daha Ortadoğu'da uluslaşmanın u'su yokken, o büyük bir öngörü dehasıyla Kürtlerin uluslaşma sürecine kendilerini hazırlamaları için çağrıda bulunur, yol gösterir. Bağımsızlık yolunun bütün beylerin tek bir bayrak altında toplanmasından geçtiğini Kürt beylerine anlatmaya çalışarak, Rumların, Acemlerin, Türklerin, Taciklerin ve Arapların uyrukluğunda yaşamanın utanç verici olduğunu vurgular. Kürt aydın ve edebiyatçısının da Kürt dili ile ürün vermesini ister. Bunu dizelerinde şöyle ifade eder, "....duruyu bir yana itip içti tortuyu-inci gibi olan Kürt dilini...ki el demesin 'Kürtler-insafsız-asılsız ve temelsizdirler-çeşitli milletler kitap sahibidir-sadece Kürtler nasipsizdirler' -Hem düşünce adamları demesinler ki 'Kürtler -amaç edinmediler aşkı- hep birlikte ne isterler, ne de sevinirler-onlar aşkın tadından yana hepten nasipsiz hakiki ve" mecazi aşktan boştur' -Hayır... Kürtler o kadar kemalsiz değil..

CİĞERXWIN, Kürt şiirine sınıf çelişkisini, sömürge, ezilen ulus gerçekliğini ilk işleyen Kürt ozanlarından biri, yanılmıyorsam birincisidir de. Şeyhleri, beyleri kısmen karşısına alane A.XANE'deki o milliyetçi -devrimci damar CİĞERXWIN'da sınıfsal sorunla bütünleşir. CİĞERXWIN Kürt ve Kürdistan sorununu çok yoğun işlemesine karşın, Kürt milliyetçiliğinin o dar çemberiyle kendisini sınırlamaz. Ulusal sorunla sınıf çelişkisi arasındaki diyalektik bağı çok iyi görür. Ayrıca, Kürt gerçeğini diğer ezilen halklardan ayrı düşünmez. CİĞERXWIN, toplumsal -gerçekçi bir şairdir. Yani Neruda'ların, Aragonların, Nazımların kuşağında. Sadece Kürt halkının değil, dünya devrimci güçlerin sahiplenmesi gereken bir değer, bir şiir devi...

Z.KOÇ: Her kişiden dördü şiir yazar, espirisini biliyorsun. Sizi şiire yazmaya iten etkenler nelerdir, açıklar mısınız?

A.BİÇER: Her şeyden önce şiiri seviyorum. Şiir üreticisi olmaktan en büyük pay bu. Ayrıca şiir içeride benim için bir mücadele boyutu oldu. Şiirin tarifsiz bir büyüğü var. İyi şiirden etkilenmeyecek çok az insan vardır. Şiirin umut, direnç, karşı çıkma, savunma, değiştirme.. gibi duyguları diri tutan bir işlevi söz konusudur. Şiir militandır. Bunu içeride daha iyi ayırdettim. Biliyorsun Cunta döneminde cezaevlerindeki yasak listesinde en çok pay alan şiir oldu. Mamak A Blok'ta ise bu yasak hiç kalkmadı. 12 Eylül sonrasında toplumun diğer kesimlerinde olduğu gibi, sanat ve edebiyatta da büyük bir yozlaşma başgösterdi. Yeni bir "eylülüst" sanat ve edebiyatçı kuşağı türedi. Faşist Cunta büyük oranda devrimcilerin eylem gücünü kırdı. Devrimci değerlerin gücünü kırmayı ise bu "eylülüst" sanat ve edebiyatçı kuşağı üstlendi. Yayınladıkları her payı düzenin gazeteleri ve dergileri tarafından "aman da ne güzel olmuş.." yaklaşımıyla göklere çıkarıldı.

Devrimci değerleri yaratmanın, korumanın, yaygınlaştırmanın bir cephesi de sanat ve edebiyattır. Bu cephede yerimi alarak soyut, kitlelerden (sınıfsal ve ulusal bilinç' ten) kopuk, yabancılaşmış şiir anlayışına şiirlerimle yanıt vermeğe çalışıyorum. İsteğim şiirlerimin devrim için, özgürlük için, eşitlik için, dostluk ve sevgi için verilen savaşında bir nebze güç olmasıdır.

Z.KOÇ: Sanatçıların büyük bir kesimi "geniş kitlelere seslenemem(!)" kaygısıyla örgütlü olmaktan çekiniyorlar. Örgütlü olanlarda örgütleriyle bağlarını

koparmaya çalışıyorlar. Bunlar, örgütler üstü olmayı hedefliyor olmalılar. Sanatçının örgütlü olmasına ne diyorsunuz?

A.BİÇER: Geniş kitlelere ulaşmanın yolu örgütlü yada örgütsüz olmaktan geçmiyor. Önemli olan ürettiği yapının niteliğini (estetik düzeyli) ve yapının yeterince tanıtımını ve dağıtımını yapıp yapmamaktan geçiyor. Örgütlü insanlar bir sanat yapısına karşı yaklaşımlarında sanatçının kendi örgütünden olup-olmamasını ölçüt alamazlar. Bu çok ilkel bir mantuktur.

Sınıfsal ve ulusal devrimlerden yana olan, yani yeni bir toplumun kurulmasına gönül veren sanatçının bilinçli olarak örgütsüzlüğü seçmesi kanımca kendi teorik değerlerine ve sanatına ihanettir. Hiç bir sanat yapısı yada sanatçı tek başına siyasal devrim yapamaz. Devrimi örgütlü sınıflar ve kitleler yapar. Devrimci sanatçının yeri de örgütlü sınıf ve kitlelerin içindedir.

Z.KOÇ: Cezaevlerinde yetişen şair kuşağı hakkında ne düşünüyorsunuz? İlk zamanlar oldukça olumlu eleştiriler aldıkları halde, son zamanlarda ise yoğun saldırılara hedef oluyorlar, neden?

A.BİÇER: Evet, şimdilerde içerdeki ozan ve yazar arkadaşlara oldukça yoğun saldırılar var. "İçerde iyi ürün verilemez" havasını estirtiyorlar. Bu eleştirilerin birçoğu yeterli bir araştırma ve irdelemeden yoksun. Zaten bir çoğuna eleştiri demek zor. Adeta pislik saçıyorlar. İçeri -dışarı ayırımını doğru bulmuyorum. Bu tür yaklaşımlar yüzeysel ve biçimsellikten öteye

geçmez. Sorun, ortaya çıkan yapının kalite düzeyi olmalı, estetik ölçütlerle yaklaşılmalı. Sorunu içeri-dışarı sorunu yapılarının nedeni içerdeki arkadaşların biraz da politik yapısından kaynaklanıyor. Bu yaklaşımlar, devrimci düşünceye olan genel saldırının bir parçasıdır. Bildiğin gibi içerdeki arkadaşlar masa başında yazmıyorlar. Devrimci savaşımın ve yaşamın içindedirler. Ürünleri de bundan kopuk olmuyor. En azından kimi arkadaşlar için bu böyle. Bu gün halktan ve mücadeleden kopuk soyut bir edebiyat anlayışını egemen kılmaya çalışanlar tabii ki devrimci sanatın üreticilerine saldırırlardır. İlk bir iki örneği övgüyle karşılamalarının nedeni, onları kendi soyut anlayışlarının içinde eriteceklerine inanıyorlardı. Bu ilk örnekler sadece Aysberg'in görünen yüzü idi. Bunu anlayınca da çözümü saldırmakta buldular. Bu çabaları şimdilik başarı elde etse de uzun süreçte kaybetmeye mahkumdurlar. Devrim savaşımını kendi sanatını ve edebiyatını yaratıyor, yaratmaya da devam edecektir.

Z.KOÇ: "NEWROZ ÇİÇEKLERİ"ni gün ışığına çıkarırken karşılaştığın zorlukları bize özetler misiniz?

A.BİÇER: Kendi olanaklarıyla kitap bastırmaya çalışan her şair ve yazar gibi ilk sorunum ekonomik oldu. Çeşitli zorlukları aşip, ekonomik zorlukları da çözümlendiğimiz halde, kimi yayınevleri "NEWROZ ÇİÇEKLERİ"ni basmaya yanaşmadılar. Gerekçeleri şiirimin estetik düzeyi değildi. Sorun kimi şiirlerim de

Kürt gerçeğini işlemiş olmamdı. Aynı şekilde bir Filistin sorununu işlemiş olsaydım, "bizim çizgimize ters düşüyor" demeyeceklerdi.

Z.KOÇ: Ali son bir soru, Jose Marti dıyorki, "mutlu olmak için üç şey gerekli, ağaç dikmek, çocuk sahibi olmak ve kitap yayınlamak", kitabını yayınlamakla bu mutluluk üçgenini" tamamladın mı?

A.BİÇER: Sanırım bu soruya hem evet hem de hayır demek gerekiyor. Evet, mutluyum ama bu mutluluğumun nedeni ağaç, çocuk, kitap değil. Bunlar olsa olsa mutluluk kalemin burçları olur. Mutluluğumun ana nedeni birey olarak halen inançlarım uğruna savaşım veriyor olmam. Düşe kalka, yenile doğrula da olsa hedefime kararlı bir şekilde yürümem. Ve dönmeye de hiç niyetimin olmaması.

Mutlu değilim, çünkü mutluluk bireysel yaşansa da toplumsal olarak elde edilen bir duygudur. Biz halk olarak halen sömürünün, zulmün, sürgünün, tut-saklığın zincirlerinden kurtulmuş değiliz. Bir Kürt devrimcisi olarak nasıl mutlu olabilirim ki?. Herkes için eşitlik, sevgi bilinci ve özgürlük olmazsa ne bir insan ne de bir şiir üreticisi olarak mutlu olmam söz konusu dolabilir mi?. Bunların dışındaki mutluluk yarım, ilkel, biçimsel ve yalancı bir mutluluktur.....

26 Şubat 1991

NOT: Ali Biçer yoldaş ile yapılan bu söyleşi daha önce kısaltılarak Yeni Ülke gazetesinde de yayınlanmıştı.

ÇUKURCA YOLCULUĞU Baştarafı Sf. 26 da

Önce destek sözü verdiler, sonra Saddam'ın uçaklarını kaldırmasına izin çıkardılar, ardından da uçaklardan yardım atmaya çalışıyorlar. Ve daha sonrada Güney Kürdistan'ında mülteci kamplarını kendi emperyalist çıkarları için oluşturup, KUKH'ni reformize edip, kendi emperyalist sınırları içine çekerek, halkımızın kendi topraklarına mülteci olarak dönmelerini zorlayacak. Emperyalistlerin barışçılığın maskesi altında, sömürü ve Kürdistan petrolleri yatmaktadır.

Tepede sussuzluk ve pislikten geçilmiyordu. Binlerce insan iç-içe, üst-üste, analar minik bebeler kucaklarında bir paket mama almak için çadırın önünde bek-

liyorlardı. Üç gün önce meydana gelmiş bir olayın izleri hala vardı. Türk sömürgeci askerleri kadınlarına elatmış, bunu kabul etmeyen halk, askerleri taşlamaya başlamışlardı. Askerler de ateş ederek 8 kişiyi öldürüp 36 kişiyi yaralamışlardı. Askerler 3 gündür tepelerden inmiyorlardı, korkudan. Ama, o gün gene inmişlerdi. Bayan doktor, askerlerin patika yollara mayın döşediklerini söyledi. Tam o sırada tepede iki mayın patladı. Ölü olup olmadığını anlamak için birkaç kişi oraya doğru koşmaya başladılar. Birgün önce gene bir mayın patlamış üç kişi ölmüştü. Halkın anlattığına göre gündüz birisi oraya bir mayın döşeyip saatini ayarladıktan sonra uzaklaşmış ve

yarım saat sonra mayın patlamış, halkın içinde 2.000'e yakın Saddam ajanı olduğu söyleniyordu. Ajanlardan birisi bir hafta önce suya zehir atmaya çalışırken yakalanmıştı. Güney Kürdistan'ından bir doktor;"Otonom haklarımızı tam anlamıyla almadan geri gitmeyeceğiz." diyordu.

Sonunda hüznü ve üzüntülü bir halde oradan ayrıldık.

25 NİSAN 1991

Hiva Çiya

KÜRDİSTAN JENOSİDİNE EMEKÇİ SESSİZLİĞİ

Nükleer, kimyasal ve biyolojik silahlar sınır ve sınıf tanımazlar. Belli bir bölgeye atıldıkları zaman, sömürücü egemen sınıfı da, ezilenleri de toptan veya sınırlı imha ederler. Hiroşima ve Nagazaki'ye ilk defa atılan atom bombaları, bu şehirlerdeki gerek egemen, gerekse ezilenleri hedef almıştır. Halepçe'ye atılan kimyasal silahlarda aynı biçimde, Kürt burjuvalarını, feodal ağalarını ve köylü-emekçi halkı ayırmamıştır. Tabii bunlar, ezenlerle-ezilenler arasındaki "revizyonist" sınıf mücadelesi bitiyor görüşünü haklı çıkarmıyor.. Aksine sınıf mücadelesini daha da şiddetlendiriyor. Çünkü, bu silahları yapanlar emekçiler değil, arksine burjuva sınıfıdır. Ne zamanki egemenliklerine son verilirse, o zaman proletarya, Lenin'in belirttiği gibi bütün silahları tarihin çöplüğüne atacaktır.

Genellikle emperyalist ve sömürgeci ülkeler tarafından başka ülkeleri tahakkümleri altına almak amacıyla kullandıkları bu silahların bir gün kendilerini de yok edeceğinden habersizdirler herhalde. Çünkü, onlarla aynı gezegende yaşıyoruz. Bilmiyorum ki, kendilerine başka bir gezegen bulabilsinler. Bu silahlar sınıf mücadelesinde değil de ulusal mücadelelerde daha çok kullanılıyor. Kapitalist ülkelerde, bu silahlar belkide hiç kullanılmıyor. Ama, aynı kapitalist veya sömürgeci ülkeler bu silahları sömürge veya yarı sömürgelelere karşı kullanıyorlar. İlk defa, ikinci paylaşım savaşı döneminde, Nazi Faşizm'i tarafından kullanılan kimyasal silahlar, bugün en çok Irak, Türkiye ve benzeri yarı-sömürge ülkelerin rağbet ettikleri bir silahtır. A.B.D., ikinci dünya savaşı döneminde, ilk atom bombasını Japonya'ya karşı kullandı, daha sonra Vietnam halkına karşı kimyasal, biyolojik ve napalm bombalarını kullandı. Sovyetler birliği, Afganistan'da halka karşı yıllarca kimyasal, napalm ve benzeri silahlar kullandılar. Gene Sovyet sosyal emperyalistlerinin Irak'a verdikleri silahlar 1974-75'lerde Kürt halkına karşı kullanıldı. 1988'lerde Sovyet ve Batı emperyalistlerinin yardımıyla (personel, hammadde, bilgi) üretilen kimyasal silahlar Halepçe'de binlerce insanın canını aldı. Savaşlar, emperyalistler için birer kazanç yolu olduğu gibi, birer kobay niteliğindedir de. Çünkü yeni silahlarını bu ülke halklarını öldürerek ve dolaylı

uşaklarının vasıtasıyla kullanarak ne kadar başarı sağladıklarını keşfediyorlar.

Kürt halkının imhasına yönelik saldırılar karşısında, dünya halkları olduğu gibi, özellikle Ortadoğu halklarının sessizliği kabullenemez bir durumdur. İsrail siyonizmi tarafından öldürülen bir Filistin'li için ayağa kalkan (hep lafta kalıyor) Arap milliyetçiliği, Kürt jenosidine bir kınamada bile bulunmamaktadır. Bizler, Filistin imhasını onaylamıyoruz, aksine her dönemde Kürt halkı olarak, Filistin'in bağımsızlığını da desteklemiştir. Aynı şeyleri onlardan da bekliyoruz.

Halepçe katliamından 2 gün sonra (20 Mart 1988) toplanan İslam Konferansı Zirvesi, Halepçe katliamı için tek bir eleştiri getirmediği gibi, bilakis Saddam faşist'ini alkışlamışlardır. Arap proletaryasında da tek bir ses çıkmamıştır. Özellikle, Irak emekçilerinin sesiz tutumu insanlık için bir utanç kaynağıdır. Irak emekçilerinin enternasyonalist görevi, kendi sömürücüleri tarafından sömürgeleştirilen Kürdistan'ın bağımsızlığını desteklemek ve Kürt katliamlarını meydanlarda kınamaktır. Ancak bu yapıldığı sürece gerçek enternasyonalizmden söz edilebilir. Ortak devrimci savaştan ve halkların kardeşliğinden söz edilebilir. Nükleer ve kimyasal silahlar eğer, bütün insanları yok ediyorsa, bütün insanların karşı çıkması gereken bir görevdir. Özellikle de dünya emekçileri, buna karşı seslerini çıkarmadıkları zaman, egemen sınıflar daha çok kullanacaklardır. Ses çıkarmamak, onaylamaktır. Ve şunuda unutmamızın ki, elbette bir gün sömürgeleler bitecektir, o zaman sıra onlara gelecektir.

Kemalistler, Arap monarşileri ve İran şahları Kürdistan'ı, Fransız ve İngiliz emperyalistlerinin yardımıyla aralarında dört parçaya paylaştıkları zaman, gene bu ülke halklarından bir ses çıkmamıştı. Daha o zaman milli devrimini tamamlayan, cılızda olsa proletarya, sol bir hareketi içinde barındıran Türkiye'de bile, T.K.P., Kemalistlerin Kürt jenosidine alkış tuttular. Revizyonist ve sahte komünist olan bu parti böyle derse (doğası gereği demek zordur.) emekçi halk hiç bir şey demez. Çünkü o dönemde kimin sahte, kimin gerçek komünist olduğunu tahlil edecek sınıf bilinci aşamasına varmamıştı halk. Aradan 70 yıl yseçmesine rağmen hala Türk

solundan ve emekçilerinden yeterli destek ve güven almamışız.

1988'de Türkiye'ye sığınan binlerce Güney Kürdünü dağlarda bekleterek, İran'a sürerek, kalanlarını toplama kamplarına toplayıp, aç, susuz, perişan bir durumda bırakıp, zamanla çoğunu İran'a iade edip orada kurşuna dizdiren, Irak ajanlarıyla işbirliği yaparak ekmeçlerinin içine zehir atıp toptan imha etmeye çalışan Türk sömürgecilerinin yaptıklarını, Türk halkı ne zaman meydanlarda toplanıp protesto etti. İşte bu tepkiler olmadığı sürece sömürgeciler daha da vahişelceklerdir. Daha dün İstanbul'un göbeğinde bir eve yapılan baskında iki kişi evden alınarak kurşuna dizdirildi. Kürt halkına karşı yapılan imhalara ses çıkarmayan bir halk bunlara da katlanmak zorundadır. Hitler, insanları kamplarda gaz odalarında öldürüyordu. Türkiye ise daha modern bir teknikle aç, susuz, perişan, giyimsiz, yakacaksız vs. bırakarak zamanla yok ediyordu. Gene 1991'de Irak'tan sığınan binlerce insanı dağlarda bekleterek, binlercesinin ölmelerini sağladı. Kuzey Kürdistan halkı olmasaydı hepsi açlıktan öldü. Kürdistan halkının kendi kardeşlerine yaptığı bu yardımları emperyalistlerden biraz kııntı almak için, şu kadar milyar ekonomik yardımda bulundum, şu kadar milyar zarar verdiler bize....Bir kere zarar verdikleri yer Kürdistan'ın dağlarıdır. Eğer Ankara ve İstanbul'a gidip zarar verdilerdi o zaman haklıydılar. Güney Kürtleri sığındıkları Kuzey-batı Kürdistan'ında donmamak için ağaç kesmişler, biraz da yerlere çöp atmışlardır. Türkiye sömürgecileri Kürdistan dağlarına atılan çöpleri bile zarar ilan edip, emperyalistlerden yardım beklemektedir. Bizde diyoruz ki: "Ne olur emperyalist ülkeler, bu adamlara bir kııntı atın da bu kadar havlamasınlar, yoksa kııntı yerine gene Kürt halkını yemeye başlayacaklardır."

Ankara'daki hava kirliliğini ve sokaklarındaki çöpleri temizlediler de, Kürdistan dağlarındaki çöpleri sorun ediyorlar.

03.HAZİRAN.1991

Hiva Çiya
VAN

ÇUKURCA YOLCULUĞU

Kürdistan yollarından Çukurca'ya (Çelê) doğru ilerlerken, dağların yüksekliği, görkemliliği, yeşilliği ve özgün dorukları insanın başını döndürecek güzellikteydi. Çukurca'ya 10 km. mesafedeki asfalte Serti köprüsünden dar bir patika takip edilerek çıkılıyordu. Deştan'daki mültecilerin konaklama yerine, yağmur yağdığı için kamyonlar, yardımcı mültecilere, ulaştırılmıyordu. 7-8 km. aşağıdaki Serti köprüsünden katırlar ve insanların sırtladıkları eşyaları yukarıya çıkarılırken, patika yollar aşağıdan, karıncaların çalışmalarını andırıyordu. Deştan, bir tepenin doruğundaydı ve binlerce çadırda güneş tepelerine vururken parlıyorlardı. Deştan'a gelen insanların çoğu Duhok'tan gelmişlerdi. Çoğu "dostki" aşiretindendiler. Güney Kürdistan'da yıllarca bu aşiretler üzerinde örgütlenme kurulmuştu. İnsanlar kaçarken bile aşiretleriyle beraber hareket ediyorlar, başka sığınacakları alternatif bir örgüt örgütlenme hala sağlanmış değil. Lezgin ağa'nın çadırı gene görkemli, adamları etrafında çember oluşturmuş, gelen yardımların aslan payını gene o alıyor! Bir gençle konuşuyoruz; "Bize aşiretler önderlik ettiği sürece halimiz budur", diyor. Gene devam ediyor; "Kürdistan bölgesinde bütün halk ayaklanmıştı. Saddam 1970 anlaşmasının 17 maddesini kabul etti. Ama ABD bize ihanet etti, Bush ve Özal'ın görüşmelerinden sonra Saddam'a destek verilip mücadelemiz bastırıldı" dedi. Buradaki Kürt halkının kendilerine nasıl davrandıklarını sordum; "Çok iyi gelen yardımların çoğu halkımız tarafından gönderiliyor. Ama sizde de cahş'lar var. İlk günlerde korucu cahş'lar bize ekmeğin tanesini 5.000,- sigaranın paketini 5.000-10.000.-TL.dan satıyorlardı", dedi. Serti asma köprüsünün Çukurca yolu tarafına Deştan'da binlerce kişi getirilip, çadır kurulmuş ve perişan bir haldeydiler. Onlarla da biraz sohbet ettik. Sömürgeci Türk askerleri, içlerinde dolaşıyor, asma köprüünün öbür tarafında ise Deştan'ta inip akrabalarını görmek isteyen insanları askerler dipçikleyip kovuyorlardı. Çocukların bazıları toprağın üzerinde kayıyor, bazıları ağlayarak ayakbağız ortahıkta dolaşıyorlardı. Bazı analar sağlık çadırlarının önünde durmuş ağlıyorlardı. Bütün zorluklara rağmen hayat devam ediyordu. Bir erkeğe, "niçin geldiniz dedim", "Gelmeseydik, hepimizi kimyasal silahlarla öldürürlerdi", dedi.

Çukurca'ya doğru yola çıktık. Yolda kamp yerine dönen herkesin sırtında birkaç odun parçası vardı. Bazı çocuklar perişan bir halde yolların kenarında oturmuşlardı. Bir erkekle bir kadın gidiyorlardı, durup sorduk, "dağa pancar toplamaya çıktıklarını" söylediler. Kürt halkı dağlara ve pancara yabancı değil. Dağlarda çok yaşadıkları için şifalı otların çoğunu tanıyorlar. O yüzden günlerce aç bile kalsalar, yenilecek birşeyler bulabilirler.

Sonunda Çukurca'ya vardık. Çukurca'daki geçici kamplar bir tepenin üzerinde başlayıp dereye iniyor, gene tepeye çıkıyordu. Denizden yüksekliği 3.000 m.'dir. Dayanılmaz sıcaklar başlamıştı. Verilen birkaç çadır ve battaniye yetersizdi. Yağmur ve pislik çocukları kırıyor. 49 No.lu 'sınır taşının(!)' ötesinde kurulan sağlık çadırında birkaç Kürt doktor çaresizdiler. Çadırın içinde yetişkin bir kız öldü, birkaç gün oldu hala gözlerimin önünde gümüyor. Biraz ötede Danimarkalı bir sağlık çadırı kuruyorlardı. Çukurca'dan tepeye yaya çıktığımızda yolda etrafa yayılmış binlerce kutu vardı. Bir bayan doktora sorduk, "Amerikalılar tarafından uçaklardan atılmış, çocuk ishal ilaçlarıdır, son kullanma tarihleri 1985'te bitmiş, ayrıca uçaklardan makyaj malzemesi atarak alay ediyorlar. A.B.D. emperyalistlerinin insancıl ve barışseverliklerine çok güzel bir örnek. ABD.emperyalistleri

Devamı Sf. 24 de

KAWA ÖRGÜTÜNÜN GÜNEY KÜRDİSTAN'DAKİ KAMP SORUMLULARINDAN CELİL KASIM İLE YAPMIŞ OLDUĞUMUZ SÖYLEŞİYİ OKURLARIMIZA SUNUYORUZ!

- * Bize kendinizi ve kısa özgeçmişinizi anlatırmısınız?
- Mademki kısa olmasını istiyorsunuz, bende kısaca anlatmaya çalışayım. 1955 doğumluyum. Adım Celil Kasım . 1970'lerden beri siyasal olayların içindeyim. 1980 12 Eylül darbesinden sonra, 6 yıl Diyarbakır askeri cezaevinde yatım. Orada bütün işkence çarkını ve iğrençlikleri ayrıntılarına kadar yaşadım... Dışarı çıktıktan sonra, Kürdistan halkına olan sorumluluğumu yerine getirmek için mücadeleyi daha azimli, daha bilinçli ve daha inançlı bir şekilde yürütmeye çalışıyorum. Gördüğünüz gibi şimdi de yoldaşlarımızla birlikte mücadelenin en sıcak yerinde, yani savaşın içindeyiz.
- * Savaşın içinde olduğunuzu görüyorum. Sizce sakıncası yoksa, örgütünüzü ve örgüt içindeki yerinizi söylemişiniz?
- Hayır hiç bir sakıncası yok. Çünkü düşmana karşı açık savaşıyoruz ve düşmanlarımızdan korkmuyoruz. Örgütümüzün adı KAWA. Buradaki görevim ise, kamp sorumluluğu(kamp komutanı), ancak şu anda sıradan bir nefer, bir peşmergeyim.
- * Özel sohbetimizde, hareket olarak başından, sonuna kadar savaşın içinde olduğunuzu söylemiştiniz. Savaşı yaşamak nasıl bir duygu, anlatırmısınız?
- Emperyalist ve sömürgeci zihniyetlerden kaynaklanan savaşlar bildiğiniz gibi, haksız ve karşı çıkılması gereken savaşlardır. Örneğin başını ABD emperyalistlerinin çektiği, Batılı emperyalistlerle Irak sömürgecileri arasındaki savaş haksızdı ve karşı çıkılmıyordu. Fakat bu böyle olmadı. Kimileri Kuzey-Güney klasik ve çürümüş anlayışından hareketle, söylemde bile olsa BAAS sömürgecilerini destekler konuma düştü. Kimileride Saddam ve onun yönetimi sömürgeci ve katildir diye emperyalist politikaya hizmet etti. Biz hareket olarak, hiç bir zaman duygusallığa kapılıp da anti sömürgeci, anti emperyalist ilkelerimizden vaz geçmedik. Gördüğünüz gibi, halkımızın anti sömürgeci ve ulusal bağımsızlık mücadelesi için faşist sömürgeci BAAS yönetimine karşı savaşıyoruz. İşte haklı ve sonuna kadar desteklenmesi gereken bir savaştır. Çünkü bu savaş halkımızın varlık yokluk savaşıdır. Bu yüzden, bütün yurtsever, demokrat, devrimci, sosyalist güçlerin, hatta bireylerin bile bu mücadeleye omuz vermeleri gerekir. Aksi durumda halkımız bir gün bunlardan mutlaka hesap soracaktır.
- * KAWA'nın Kuzey Kürdistan'da oluştuğunu ve 12 Eylül öncesi mücadele arenasında hatırı sayılı bir yeri olduğunu biliyoruz. Fakat son yıllarda yine Kürdistan'da, özellikle bazı çevrelerce, olumlu bazı gelişmeler dikkate alınmıyarak, KAWA'nın varlığı tartışılırken, Güneyde gördüğüm kadarıyla önemli bir güçle savaşın içindediniz. Bunun açıklamasını yaparmısınız?
- Hareketimizin Kuzey Kürdistan'da oluştuğu doğrudur. 12 Eylül'den önce ülkede geniş yığınları etkilediğimiz ve mücadele arenasında önemli bir yerimizin olduğuda doğrudur. Fakat dönemin küçük burjuva örgüt anlayışını aşta Leninist örgüt anlayışını uyguluyamadığımızdan dolayı yığınlarla olan ilişkilerimizi istenilen düzeye ulaştıramadık. Bunun dışında değişik faktörler de var elbet. Örneğin 12 Eylül darbesinden sonra, Türk ve Suriye sömürgecilerinin iş birliği sonucu, aralarında MK üyelerimizin de bulunduğu 15 yoldaşımızın Kamışlı'da katledilmesi, keza

birçok önder kadro düzeyinde yoldaşımızın zindanlara atılması gibi faktörleri saymak mümkün. Kısacası 12 Eylül sonrası hareketin çok büyük darbeler yediği, sürece müdahale edemez konuma düştüğü bir gerçek. Fakat 1988 birlik konferansından sonra önemli başarılar elde ettiğini söyleyebilirim. Savaşa önemli bir güçle katılmış olmamız bunun en bariz göstergesidir. Bu durumumuz, şu anda ülkedeki rolümüz, varlığımızı, yokluğumuzu tartışmanın ne kadar anlamsız olduğunun açık bir ifadesidir. Hareket olarak Kuzey Kürdistan'da oluşup da şu anda "neden Güney Kürdistan'da savaşıyorsunuz?" sorunuza gelince, Bizim Kürdistan'daki hareketlerden farklı en önemli özelliklerimizden biriside, hareket olarak ortaya çıktığımız günden bu güne kadar, Bağımsız, Birleşik ve Demokratik Kürdistan şiarını atıyor olmamızdır. Bu şiarın ruhuna uygun olarakta ülke temelinde örgütlenmeyi savunuyoruz. Bu anlamıyla burada savaşıyor olmamız söz konusu şiarımıza uygun hareket ettiğimiz sonucudur. Biz başkaları gibi attığımız şiarlara ters düşen pratikler sergilemedik hiç bir zaman. Bugün, Bağımsız, Birleşik ve Demokratik Kürdistan şiarını, K. Kürdistan'lı bütün yurtsever güçler atıyor. Ancak sizde gezip izlediniz, bizim dışımızda hiç bir güç bu ulusal davada üzerine düşeni yapmadı. Bu durum bizleri üzüyor elbette. Biz isterdik ki, bütün yurtsever güçler Bağdat cellatlarına karşı üzerlerine düşen görevleri yerine getirsinler. Diğer hareketlerin bu durumu halkımız arasındaki birlik umutlarını da zayıflatıyor. Bu çok önemli bir olaydır. Diğer yönden, esas savaşım alanlarımız için de belli düşünce, hazırlık ve çalışmalarımız var. Bu çalışma için, bu alanı iyi değerlendirme durumundayız.

* Kuzey Kürdistan'lı güçlerden söz açılmışken, şu anda Güney'de savaş içinde sizden başka kimse yokmu, demek istiyorsunuz, ya da varlarsa savaşta tutumları nedir?

- Sizde gördüğünüz gibi biz Soran (Süleymaniye ve çevresi) mıntukasındayız. Bu mıntukada Kuzey Kürdistan'lı yurtsever güçlerden hiç birisi yanımızda yok. Bu mıntukada olduklarını da duymadık. Bahdınan mıntukasında (Zaxo, Dihok ve çevresi), biz oralarda bulunmadığımızdan dolayı kimlerin olup olmadığını bilmiyoruz. Yalnız G. Kürdistan'lı siyasal güçler dışında bizimle beraber İKDP (Iran Kürdistan Demokrat Partisi) savaşıyor. Diğer güçler yanımızda olmadıklarından dolayı doğal olarak tutum-

larını bilmiyorum.

* Savaşta siz kendi insiyatüfinizle mi savaşıyordunuz, yoksa komuta diğer güçlerdemiydi?

- Savaş iki yöntemle sürdürüldü. Birincisi gerilla savaşı, ikincisi cephe savaşıydı. Gerilla savaşında her örgüt kendi anlayışıyla savaşıyordu ve insiyatüf kendisindeydi. Tabi bizde bunlardan birisiydik. Cephe savaşında ise, komuta Kürdistan Cephedeydi.

* Yoldaşlarımızdan şehit düşen, yaralanan yada düşmana esir düşen oldu mu?

- Şehit yada esir düşen yoldaşımız olmadı. Malesef yaralılarımız oldu.

* Genelde Peşmergelerden şehit, esir yada yaralı sayısını biliyor musunuz?

- Peşmergelerden şehit sayısı, yaklaşık 400 civarında sivil halktan ise, yaklaşık 5000 insanın öldüğü söyleniyor. Esir ve yaralıların sayısını bilmek mümkün değil. Çünkü göç sırasında büyük izdiham yaşandı. Bu izdihamda bir çok insan esir düştü, bir çoğu da yaralandı. Ayrıca ölen de çok, fakat bunların kesin sayısını bilmek olası değil.

* Bir iki hafta gibi kısa bir sürede, Güney Kürdistan'ın tamamına yakın bir bölümü düşman işgalinden kurtuldu. Fakat yine çok kısa bir sürede düşman yeniden kurtarılan yerlerde etkinlik sağladı. Hemen ardından toplu katliamlara girişti. Bunu nasıl yorumluyorsunuz, ve etkenleri nelerdi?

- Bir kaç hafta içinde Kürdistan'ın büyük bir bölümünün düşman işgalinden kurtarıldığı doğrudur. Hala Güney Kürdistan'ın önemli şehir merkezleri Peşmergelerin denetimindedir. Düşman kurtarılan bölgelerde yeniden etkinlik sağlayamadı. Buna katılmıyorum. Düşmanın bazı başarılar elde ettiği doğrudur. Bununda bazı etkenleri var.

* Etkenler nelerdir sizce?

- Etkenleri bir çok yönlü görmek gerekir. Örneğin uluslararası alanda ABD, Batılı emperyalistler ve Türk sömürgecilerinin tutumu çok önemli faktörlerdi. Kuveyt savaşının yenilgisinden sonra ABD Irak uçaklarını, kalktıkları durumda vuraçağını söylüyordu. Hatta Kürdistan'lı güçlerle Irak sömürgecileri arasındaki savaşın ilk günlerinde havalanan birkaç Irak uçağı ABD tarafından düşürüldü. Gelişen ulusal hareket Türk sömürgecilerini rahatsız etti doğal olarak. Hemen ardından Özal ABD ye gitti. Özal'ın, ABD başkanına Saddam'dan mektup da götürdüğü de söyleniyordu. Ardından Irak uçaklarının kalkışına izin verildi. Zaten ne ABD, ne Türkiye bağımsız bir Kürt devletinden ya-

na değillerdi. ABD'nin amacı orada kukla bir yönetim yaratıp, Ortadoğu petrolü üzerinde hak sahibi olmaktı. Türkiye de sözümona Kürtlerin hamiliğine soyunarak, Kerkük petrollerine sahip çıkmak istiyordu. Fakat Kürt liderler TC'nin bu isteğine olumlu yanıt vermeyince, TC Güney'deki hareketleri PKK'ya karşı kullanmak istedi. Butün bunlar olmayınca sonuçta, yine bütün emperyalistler ve sömürgeciler gelişen ulusal mücadelemiz karşısında omuz omuza verdiler.

* Yenilginin uluslararası nedenlerini anlatınız. Peki bu yenilgide Kürdistan Cephelerinin hataları olmadı mı?

- Hataları oldu elbette. Onları da şöyle sıralamak mümkün: 1. Organizasyon eksikliği, 2. Yılların savaşçı örgütleri olmalarına rağmen yeterince silah (tank, uçak vs) kullanma tekniklerinin olmaması, 3. Göç sırasında dünyada halklar düzeyinde yeterince olmasa bile, önemli destek sağlanmasına rağmen ateş kesip, görüşmelere başlamaları, 4. En önemlisi otonomist çizgi dışına çıkmamaları gibi hataları, sıralamak mümkün. Eksikliklerden birisi de 100 bin dolayında olduğu söylenen askeri esir aldıktan sonra silahsızlandırarak serbest bırakmaları. Bu askerler yeniden silahlanarak halkımıza karşı savaşa katıldılar. Bu esirleri koruyacak yerleri yoktu. Ama yine de bir çare bulunmalıydı.

* Genelde Kürdistan Cephelerinin elinde, özelde ise, sizin elinizde esir düşman askeri varmı, yaklaşık olarak sayılarını biliyor musunuz?

- Kürdistan Cephelerinde de esir var, bizim elimizde de esir ve tutuklarımız var. Kürdistan Cephelerinin esir sayısını kesin bilemiyorum. Fakat bizim elimizde 56 esir var. Bunların içinde general ve daha düşük rütbeli subaylar var. Normal asker hiç yok.

* Bu subayların askerleri yokmuydu. Askersiz general ya da subay olur mu?

- Olmaz elbette, ilk günler Peşmergenin muazzam saldırısı, Irak ordusunda çok büyük bir telaş yarattı. Bu subaylar askerlerini bırakıp, bir yere sığınmışlardı. Biz de istihbaratlarını alıp baskın düzenliyerek bunları yakaladık. İstiyorsanız, nasıl esir aldığımızı kendilerine sorun, hatta kendileriyle röportaj yapın. Çok acı ama, bunların içinde biriside Filistinli. Üstelik general rütbesiyle. Oysa Kürdistan halkı bütün ezilmişliğine ve mazlumluğuna karşı, bu güne kadar Filistin halkı için bir çok şey yaptı.

* Yukarıda Kürdistan Cephelerinin hatalarını sıraladınız. Peki sizin tavrınız ney-

di?

- Biz onları eleştirdik. Şu anda eleştirilerimizin haklı ve yerinde olduğunu söylüyorlar.

* Organizasyon eksikliği dediniz, bunu biraz alıttırmissiniz?

- Kısa bir sürede Kürdistan da bir milyon insan silahlı güç haline geldi. Bu güç düzenli örgütlenip, gerekli yerlere aktarılmadı. Bütün güçler Kerkük'e toplatılarak diğer alanlar savunmasız bırakıldı. Örneğin Süleymaniye'nin nüfusu 1 milyon. Bu bir milyon insan kendi kaderleriyle başbaşa kalmıştı. Düşmandan ganimet kalan, peşmerge kıyafetli düşman askerlerine geri veriliyordu.

* Peşmerge kıyafetli düşman askerlerini tanımak mümkün müydü?

- Tanımak mümkün değildi. Çünkü herkes Peşmerge elbisesi giyiyordu. Ayrıca Talabani ve Barzani'nin posterlerini taşıyorlardı. Böyle görünen herkes Peşmerge olarak kabul ediliyordu. Mesela Halkın Mücahitleri o yöntemle silahlanarak halkımıza ve ulusal devrimimize çok büyük darbeler vurdu.

* Bu savaşta Kürt kadınlarının rolünü anlatırmısınız?

- Kürt kadınları bu savaşta gerçekten çok önemli başarılar kazandı. Biraz evvel 1 milyon silahlı insandan söz ettim, bunların yaklaşık 150-200 binini kadın savaşçılar oluşturuyordu. Süleymaniye, Kaledizan ve Hewler kadın peşmerge tarafından kuşatıldı.

* Şu andaki duruma tam anlamıyla yenilgi diyebilir miyiz?

- Hayır, çünkü kazaların çoğu ve şehirlerin dört etrafı Peşmergenin kontrolü altındadır. Şehirlerde insan kalmadığı için, Peşmerge istediği zaman alıp, bırakıyor.

* ABD askerlerinin rolü nedir?

- Onların hiç bir rolü yok, onlar Peşmergenin denetimindedirler. Durum Türk basınından ya da TV sinden yansıtıldığı gibi kötü değil. Halkımız büyük başarılar kazanmıştır. Hiç kimsenin bu başarıları küçümsemeye hakkı yok ve hiç kimse de bunu başaramıyacaktır.

* Kürdistanı Cephe'nin Saddam'la görüşmelerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

- Zamanlama olarak hatalıdır. Çünkü Saddam'ın ömrünü biraz daha uzattı. Fakat talepler göz önünde bulundurulduğunda, o kadarda geri olmadığını söyleyebilirim. Ama önemli olan, hangi mantıkla görüşmelere gidildiğidir. Halkımızın bağımsızlık ve özgürlük hedefi gözetilerek hareket ediliyor mu, edilmiyordu? Bu davaya hizmet varmı, yokmu? Bu konuda

bütünüyle olumlu cevap vermek güç. Saddam düşmanı ve diğer koşullar dikkate alındığında, sonuç hakkında iyimser değiliz.

* Savaş bu, adı üstünde, herşeye rağmen insanlar ölüyor. Kazanılan zaferlerin dışında savaşın güzel anıları olduğu söylenemez. Fakat ilginç anılarınız vardır mutlaka. Bu anılardan belleğinizde kalanları anlatırmısınız?

- Bir çok şeyi yaşadım. Yanımda kolu, bacağı, kafası kopanlar oldu. Bunların her birisi birer vahşetti. Fakat hayatım boyunca unutamayacağım iki anımı anlatayım sizlere. Birincisi, elimizdeki 56 esiri Raniye'den Zele'ye doğru götürüyorduk. Yolda bütün yakınlarını şehit vermiş, yalnız kendisi ve beş altı yaşında bir torunu kalmış 70 yaşında bir dede karşımıza çıktı. Yanımıza yaklaşarak, " Kake can, ewan dilin?(bunlar esirmi) diye sordu. Evet dedim. Kak yeki bidemin bila neviyemin bikuje(abi birisini bana verin de torunum öldürsün) dedi. Biz gülererek geçtik. Daha sonra baktık ki torununu güzelce kuşandırmış, çocuğun eline birde kaleşinkof vermiş, bu kez çocuk geldi. "Mamo, mamo çi dibe yeki bidin ez ji xwe ra bikujim"(amca, amca ne olur verin ben kendime öldüreyim) tam bu sırada kaleşinkofu esirlerden birisinin göbeğine dayamıştı. Adamı çekince silah boşuna pathıyiverdi. Çocuk ağlamaya başladı. Çocuğu avutmak için arkadaşlardan birisi bunları biz kendimize getirdik, fakat aşağıda çok var, sen de kendine getirebilirsin dedi ve çocuk bu sefer gülererek arkadaşın gösterdiği yöne doğru koşmaya başladı.

Bir diğeri ise, yine esirlerle birlikte Süleymaniye'den bir başka yöne gidiyoruz, Aynı zamanda kaçan insanları korumakla görevliyiz. Kar ve yağmur hiç durmadan yağıyordu. Kaç gün oluyordu hiç bir şey yememiştik. Ancak yiyecek bir tek lokma ekmeğimiz bile yoktu. 2 Milyon insan dağlara doğru yürüyordu. Birden önümüze 20-25 yaşlarında bir kadın çıktı. Üzerinde yalnız tül bir entari, başı ve ayakları çıplak kucığında bir yaşında bir çocuk, elinde de arkasında sürükleyerek taşıdığı 3-4 yaşlarında bir kız çocuğu vardı. Birden çamura saplanarak durdu. Mahsum bakışlarıyla bir etrafa, birde elinde tuttuğu çocuğuna bakıyordu. Var gücüyle de ağlıyordu. İçimizden bir arkadaş, bakın bu kadın çocuğunu bırakacak dedi. Bütün arkadaşlar çöküp silahlarını dizlerinin üstüne bırakarak, kadını ve çocuğunu seyre koyulduk. Sonuçta tıpkı televizyondaki ağır çekim gibi, ellerini çocuğun elinden sıyrarak çekti. Ve var

gücüyü bağırarak uzaklaşmaya çalıştı. Bu yürek parçalıyıcı görüntüm karşısında herkes olduğu yerde ağlamaya başladı. Önce sandımki, yalnız ben ağlıyorum. Meyerse benden başka bütün arkadaşlar ağlıyormuş. Sonra yoldaşlarımızdan birisi çocuğu sırt çantasının üstüne atarak yola koyulduk. Bu yolculuğumuz aç susuz kırk saat sürdü. Bütün arkadaşlar uykusuzluktan yorgunluktan ve açlıktan bitkin bir haldiydi. 40 saat sonra, iki milyon insanın bir araya biriktiği bir dağ yamacına vardık. Bu kalabalık içinde çocuğun annesini aramaya başladık. Sonuçta tesadüfen bulabildik. Kadın ağlamasından hiç bir şey kayıp etmemişti, hala aynı tempoyla ağlıyordu. Arkadaş yanına yaklaşarak Xwuşkamin ji bo çi digir?(Bacım neden ağhyorsun?) diye sordu. Kadın yaşlı gözlerle arkadaşın yüzüne bakarak, bira ez nagirim ki bigire?(kardeş ben ağlamayayım da kim ağlasın?) dedi. Arkadaş bak burada bu kadar insan var hiç kimse senin gibi ağlamıyor dedi. Kadın dediki kardeşim benim kocam, kayınlarım daha doğrusu köyümüzde ben ve iki çocuğumdan başka herkes şehit oldu. Bütün bu acıların üstüne ben çocuklarımdan birisini yolda bıraktım. Arkadaş peki senin çocuğunu getirirsem bana ne vereceksin dedi. Kadının gözleri fal taşı gibi açılarak, hum galte dikin(siz şaka yapıyorsunuz) dedi. Ve arkadaş çocuğu getirdi, kadın çığlık atarak arkadaşın boynuna sarıldı. Arkadaşın boynuna sarılıp ağlaması herkesi ağlattı. Daha sonra arkadaş müjdesini isteyince, ne istersen sana veririm dedi. Birden bir sesi kısılarak başını öne eğerek, ama sana verecek hiç birşeyim kalamamışki dedi. Arkadaş kendisine bu benim görevim ben hiç bir şey istemiyorum, dedi.

Gerçekten çok ilginç ilginç olduğu kadar da acı bir anı. Son olarak ilemek istediğin bir mesaj var mı?

- Var elbette. Yurtsever Kürt, Türk, Arap ve Fars güçleri, bu halkların gerçek temsilcileri, emperyalizme karşı, Saddam'a karşı ve bölgedeki gerici işbirlikçi ve sömürgeci güçlere karşı Kürt halkı ile dayanışma içinde olmalıdırlar, dahası olmak zorundadırlar. Saddam'la birlikte halkımızı katledenler, varlığını inkar edenler(Türkiye, İran ve Suriye sömürgecileri ve emperyalistler) bugün halkımızın "dostu" oldular. Halkımızı çaresiz, kendilerine sığınmaya ve kendileriyle dost olmaya zorunlu bir halk olarak görüyorlar. Artık Kürt halkı (Güney Kürdistanında) kendi örgütülüğünü yaratmış, isteklerini onlar aracılığıyla sömürgecilere ve dünya kamuoyuna iletebiliyor. Artık halkımızın başta sömürgeci ve emperyalist güçler olmak üzere hiç kimsenin sahte dostluğuna ihtiyacı yoktur. Bana göre halkımızın yegane dostu, kendi ulusal çıkarlarını koruyan, onun temsilcileri ve sömürgecilige, emperyalizme karşı mücadele bayrağını yükselten dünya işçi sınıfı ve ezilen halklarıdır.

* Açıklamalarınızdan ötürü dergimiz adına çok teşekkür ediyorum.

- Bu anlatımlarını kamuoyuna duyuracağımızdan dolayı, Ala Yekitiye teşekkür ediyorum. 20.5.1991

KAJİN

(BİR KÜRT KIZININ ÖYKÜSÜ)

Kajin'in şimdilik sığınıp yaşam bulduğu Diyana, Hewler'in kuzeyinde, Türkiye, İran ve Irak'ın oluşturmuş olduğu tabii olmayan sınırların keşiştiği "se sinor" mıntikasına yakın, dört tarafı dağlarla kaplı, yeşilimsi örtüyle kaplı ovaya kurulmuş, Asurilerin yoğunlukta yaşadığı bir Güney Kürdistan ilçesi. Hemen yanıbaşında, 5 Km ötesinde, eski ve gri rengiyle kayalıklar üzerine kurulu Rewanduz şehri, bir dağın eteğinde bulunuyor. Rewanduz Diyana'dan görülmez. Görmek için de, Diyana ile Rewanduz arasında bulunan geçidin öte yakasına gitmek gerekir. 5 Dinar üzerinde resmi görülen Geli Ali Beg (Ali Bey Boğazı) Diyana'nın Hewler istikametindeki şehir çıkışından başlar ve büyük bir çağlıyanın görüntüsüyle bölgenin güzelliğine güzellik katar. Diyana'yı daha çok kırsal alanlarda rastlanan ev yapıları kaplamaktadır. Damların toprakla örtülü haliyle, Diyana Kuzey Kürdistan'daki orta halli insanların yaşadığı köylere benzer bir imara sahip bir ilçe. Diyana çevresindeki dağlık alanlarda bulunan köyler tümüyle yıkılmış, tarlalar ortasına yığılan büyük taş yığınlarını (kurçları) andıran bir görüntü sergilemekte.

Diyana, çevresindeki köylerin taş yığınınına dönüşmesinin sonucunda, bu köylerden merkeze akan göçler, Hewler'in büyük ilçelerinden biri durumunda. Son gelişmelerle birlikte, Bahdınan ve Hewler bölgesinde yaşanan toplumsal göçün merkezileştiği Diyana ve çevresinin insan seli afetine uğramış bir görünümü var. Takriben bir milyona yakın insanın karınca trafiğini andıran trafiğinden geçilmiyor. Bu insanlarda tam bir kaos içinde. Bu insanların bazıları İran sınırına, bir kısmı ise Çukurca-Şemdinli yöresine doğru kaçış halinde bulunuyorlar. Çok büyük ölçüde yiyecek kıtlığı var. Geceleri çok soğuk ve bazende gün boyunca yağmurlu olmasına rağmen, sığınacak yer bulamayan yüz binlerce insanın dramına şahit olmak ne acı. Bu yığınlarda büyük bir hayal kırıklığının yüz ifadesi, asık suratlılık var. Yüz hatları keskin, ama çökmüş, dağ yamaçlarından süzülüp gelen kar sularında çamurumsu kirliliğiyle, adeta bu karamsarca havayı yansıtır Diyana'ya ulaşıyordu. Belediye hizmetleri hemen hemen hiç yoktu. İnsan dışkısından etraftan geçilmiyor, denilebi-

lirdi. Şehirin tüm alt yapı hizmetleri harabeye dönmüş, şehirin kendisi bir hastalık tuzağı haline gelmişti. G. Kürdistanın bu cennet beldesi bulaşıcı hastalıkların kol gezdi.

Saddam Hüseyin diye adı bilinen, yeryüzünde nesli tükenmek üzere olan ya-

milleti sessizce süzen yeşil gözleriyle, tatlı yüz hatlarına sahip bir kız çocuğuydu. Üstünde tek bir elbisesi vardı. Havalarda çok soğuktu. Adı Kajindi. Neredenmiydi? Diyana'da Hacı Ümran'a, Merga Sora, Hewler'e giden yolların keşiştiği kavşakta bulunan Yekitiye Niştımani Kurdistan'ın

ratık tipinin vahşeti, Orta Doğunun cenneti olarak bilinen bu toprakları koyu gri bir renge boyamıştı. Bitki örtüsü dahil, her canlı varlıkta yaşanan hüznün Diyana'nın çehresine damgasını vuruyordu. Diyana'nın Kuzey ve kuzeybatısında Şemdinli yöresinde bulunan dağlar, acınası acınası, hiç bir şey yapmaksızın sadece boy gösterisinde bulunuyordu.

Ya tüm şeylerin bilincinde olmayan, ama bütün acılara en ağır şekilde katlanan, çıplak ayaklı, yırtık elbiseli o çocuklar bu vahşet çemberinde ne olacaklardı? Şehire akan bu geleneksel kıyafetli insan seli içerisinde tüm acılara katlanmakta, onların suçu neydi? Bu vahşet tablosu içine mahkum edilmiş bu çocuklar günlerini nasıl geçiriyorlardı? En azından kendilerinden büyük olanlar oyun oynamazken, onlar pek neşeli bir tarzda olmasa dahi oyun oynayabiliyorlardı. Ölüm onlara daha çok yakındı, ama ölüme öyle yakın olduklarını düşündükleri yoktu. O ölümcül, insanı acıyla kavuran hastalıklara daha yakındılar, ama ölüme bu kadar yakından dost olduklarından bihaberdiler. Bazıları annelerinin eteklerine tutuşmuş geziniyor, bazılarında kendilerinden daha küçük yaşta kardeşlerini kucaklarında taşımaktaydılar. Bazılarının ağlamaları, bazılarının sessizliği, insan denen nesnenin duygularını felç edecek cinsteydi.

Bu çocuklardan biri vardı. Kumral yer yer sarıya çalan kirliliğiyle, bazen

makarında bulunuyordu. Sokakta halktan insanlar, Kajin'in bu tufan içinde anne ve babasını kaybettiğini anlayınca, YNK'nin makarına getirmişlerdi. Daha 5 yaşındaydı. Peşmergelerin Kajin'e yönelik sevgi duvarı hemen belli oluyordu. Durumu perişan olmasına rağmen yine de kendisine gösterilen bu ilgiden Kajin'in mutlu bir görüntüsü vardı, arasını bu nedenden dolayı yaramazlıklar yapıyordu. Ayağında papuç, ayakkabı veya çorap cinsinden bir şey yoktu. Çıplak ayaklarıyla betondan yapılmış binanın zemini üzerinde geziniyordu. Karnında hafif tuhaf şişkinlik vardı. Kirliydi ama tatlıydı. Mutluydu ama yüzündeki hüznün, gülümserken bile, hiç mi hiç eksik olmuyordu.

Bazen yüzü asık olanların yüzüne gülümserdi. Bazen yalnız olanın yalnızlığını farkedince onun yanına gidip sessizce otururdu. Bir peşmerge ona anne ve babasını sorduğunda, "bilmiyorum" derken hüznün içindeydi. Nereli olduğunu sorduklarında ise Hewler'den geldiğini söylüyordu. Annesi ve babasının Hewler'den bu yana hiç görmemişti. Diyana ise Hewler'e 110 Km uzaklıktaydı ve bu hat boyunca yoğun çatışmalar yaşanıyor. Kajin yinede yalnız değildi. Peşmergelerin içindeydi, bu savaşın tüm sefaletini ve acısını yaşıyordu.

Öğleden sonra saat üç sıralarıydı. Kajin, sessizce Peşmergelerin arasında dolaşıyordu. Aradığı, istediği bir şey

vardı. Birden, elinde kuru ekmek bulunan Peşmergenin önünde durdu. Peşmerge okşayıcı tavırlarla baktı ve bir anlık duraksamadan sonra elindeki bir parça ekmeği Kajin'e uzattı. Kajin duraksamaksızın ekmeği kaptı, bir ranzaya doğru yürüdü, ranzanın bir köşesine oturdu. O kuru ekmeğini yavaşça ağzına götürdü, küçük dilimlere bölerek yedi. Azda olsa doymuştu, yatağın üzerine sessizce uzandı, gözlerini aydınlığa kaparken, taze beyninide bir anlık durgunluğa bıraktı. Hurdaya dönmüş ranzanın üzerinde, derin ve sessiz bir uykuya teslim olmuştu.

Bu esnada dışarıda seyyar bir arabadan, Bereye Kurdistan'ın(Kürdistanı Cephe) halka yönelik çağrılarının sesleri geliyordu. Hewler'den Şaklava'ya uzanan yol boyunca düşmanla inatlaşa inatlaşa direniş destanı yaratan Peşmerge güçlerine katılım isteniyor ve son haberler veriliyordu. Bir ara YNK'nin makarında, PDK'nin (Kürdistan Demokrat Partisi) radyosu olan Irak Kürdistan'ının Sesi radyosu iştiliyordu. Cephedeki gelişmeler aktarılıyordu. Yayın sonunda ise, birbirlerini kaybeden ailelerin buluşmaları için uyarı ilanları isim vererek bildiriliyordu. Demek, Kajin yalnız değildi, bu akibeti paylaşan binlerce, onbinlerce insan vardı.

Saat akşamın 7si olmuştu, Kajin'in ailesinden haber yoktu. Kajin uykusundan uyanmıştı. Kapıda nöbette duran, peşmergelerin yanına gitti ve onların ilgisini çekmeye çalışan biraz yaramazca bir hali vardı. Makarın penceresine konulan bir gaz fenerinin ışıkları kapının önünü zayıfca aydınlatıyordu. Peşmergelerden biri başka bir bölgeden gelmişti ve Makardaki ilk nöbetiydi. Kajin'in niçin makarda bulunduğunu, diğer nöbetçi peşmergeye sanki arkadaşını sorar gibi sorgulamaya başladı. Anlaşılan böyle durumlara hiç de yabancı değildi. Ama yine de Hewler'den gelen bu küçük kızın kesin bir şekilde bilinmeyen hikayesi gözlerini buğulamaya yetmişti. Kajin'i Hewler'den bir kamyon getirmişti. Kamyondakiler ise Hewlerin bir sokağında, helikopter ve tanklarla, toplarla ve roketatarlarla Hewler'in bombalanması esnasında, bir çok kişinin bindiğini, bu çocuğun binen bu guruptan olduğunu belirtmişlerdi. Bilinen bir şey vardı, annesi ve babası kamyonunda değillerdi. Belki Hewlerde şehit düşmüşlerdi, belki yaralıydılar veyahutta onlarda her hangi bir yoldan Hewler'den uzaklaşıyorlardı. Peşmerge makarında bekletilmesinin nedenide Radyodan anons yapıldığını, eğer anne ve babası sağ ise, gelip Makarda Kajin ile buluşma-

larını sağlamak içindi. Makardaki peşmergeler de bir tebessümle de olsa çocuga şefkatle ilgi gösteriyorlardı.

Saat 8,30 olmuştu. Karanlık tam çökmüştü. Hudutlara doğru yol alan araba farlarının aydınlatığı yol boyunca insan selinin akışı görülüyordu. Çoluk çocuk kadın ihtiyar herkes bu dramatik yürüyüşün içinde yer alıyordu. şehirde elektrik yoktu. Bu esnada yol kavaşağını gözetlerken, bir karartının yavaşça Makara doğru yavaşça farkedilen nöbetçi peşmergeler oturdukları yerden ayağa kalkular. Gelen, yaşlı ve yürüyemeyecek durumdaydı. Merga Sor'dan geldiğini söylüyordu. Yeri yoktu. Kalacak bir yer arıyordu. Peşmergeler buldukları yerin Makar olduğunu, onun için burada sivil kimsenin kalmadığını, ihtiyara anlattılar ve ona camiyi gösterdiler. Cami yüz metre ötede insan kalabalığıyla tıka basa doluydu. Yaşlı adam Molla Mustafa Barzani döneminde Peşmerge olduğundan bahsediyordu. Konuşmasını zar zor sürdürürken, binanın avlusunun ön direğine yaslandı ve yavaşça aşağıya doğru süzülerek, beton zemine oturdu. Kajin de tam onun karşısına oturmuş, boğuk sesle konuşan ardı arkası kesilmeyen, öksürük krizine tutulmuş ama yüz çizgileri karanlığın derinliğinden görülmeyen adama bakıyordu. Yaşlı adamın ağzına tutturmuş olduğu pipodan ağır tütün kokusu geliyordu. Yaşlı adam cephedeki gelişmeleri sordu. Savaşın devam edişine, peşmergelerin direnişine sevindiği belliydi. "Bave" kelimesinin iki hecesi üzerinde tonlama yaparak boğazından gelen gücüyle "Mesut Bave Kurdaye, Mesut Bave Kurdaye" diye inledi. Kapıda duran iki peşmergenin yüzleri ihtiyara dönüktü. Kajin ayakta dikilmiş haliyle ürkmüş, tuhaf bakışlarıyla ihtiyarı süzüyordu. İhtiyar bu seferde "Mesut Bavê min e , Mesut Bavê Kurdaye" diye inledi. Peşmergelerden biri, bu sefer ya " Celal Talabani çiye Kurdaye?(Celal Talabani Kürtlerin nesidir?)diye gülümseyerek sordu. "Ew ji şahsê dûye Kurdaye "(o da kürtlerin ikinci adamıdır) diye rahatça bir cevap verdi. Diğer Peşmerge, en önemlisinin Peşmergeler ve Peşmergelerin savaşı olduğunu, Mesut Barzaniyi de, Celal Talabani'yi de yüceltenlerin peşmergeler olduğunu söyleyince; ihtiyar da ona hak vererek; "Her bijî Peşmergeyê me, Her bijî Peşmergeyê Kahraman" diye homurtuyla karışık bir cevap verdi. İhtiyardan bir ara hiç ses çıkmadı. Kajin korkuyla karışık bir halde ihtiyara bakıyordu. Bir an sonra, yaşlı adamın uyuduğu homurdanmasından far-

kedildi. Peşmergelerden biri onu usulca kaldırarak, "Mamo were li hundir rakeve" diye seslendi. İhtiyar uyandı ve hiç oralı olmadı. Puposundaki tütünden ciğerlerine bir iki nefeslik duman çekmek istedi, ama piposundaki tütün ihtiyarın ihtiyacına cevap vermemişti. Peşmergelerden biri çakmakla piposunu yakmaya çalıştı. Işık ihtiyarın yüzünü aydınlatmıştı, kırışmış yüz çizgileriyle en azından 75 yaşında vardı. İhtiyar bir kaç kez piposunu tütürdü, yavaşça ayaklarının üzerine doğruldu, bastonuyla şehir merkezindeki kalabalığa doğru sendeleye sendeleye geldiği gibi yavaş yavaş yol aldı. Ölümün yakın dostlarından biride bu ihtiyardı.

Kajin gece uykusuna daldı. Nöbetçi Peşmerge, bir battaniyeyi ikiye katlayarak Kajinin üzerine attı. Makarda tam bir sessizlik hüküm sürdü.

Kajin sabah uyandığında yüzlerce peşmerge Makara dolmuştu. Bu esnada, büyük bir kamyon Makara yanaştı. Kamyona yüzlerce Arpici (RPG) mermileri taşındı. Yüzlerce Peşmerge kamyonun üzerinde zafer işaretleri yaparak, Hawlere doğru hareket ettiler. Bu arada bir peşmerge makarın kapısının önünde "Serhildan Jiyane, Berxwedan Jiyane" ezgisini mırıldanıyordu.

Hava güneşliydi. Diyan'a toprağı insanlarla doluydu. Büyük çoğunluğunun üzerinde Klaşinkof marka silahlar vardı. Yol kavşağında Peşmergeler kimlik kontrolü yapıyorlardı. Bir ara 4 kişi getirildi. Peşmergeler silahlarını onlara doğrultmuş şekilde makara geldiler. Bunlar İrandaki "Halkın Mücahitleri " örgütüne mensup insanlardı. Yöredeki halk bunlara, "Meryemin mücahitleri" diyordu. Saddam'ın hizmetinde uşaklık, köpeklik yapıyorlardı. Kurtarılmış bölgeler sabotaj düzenlemek ve içerden, arkadan vurmak için gelmiş Kürt katilleriydiler.

Açlık ve kıtlıktan halk perişan haldeydi. Küçük çocukların hemen hemen hepsi ishal olmuştu. Özellikle kadınların ve çocukların ayakları çıplaktı. İnsanlar genellikle pis dere sularını içiyorlardı. Bulaşıcı hastalıklar ortalıkta kol geziyordu. Diyana'da büyük bir hastahane vardı. Ama sadece bir doktorun bulunduğu söyleniyordu. İlaç ve tıbbi malzemeler son derece azdı. Diyana'yı çevreleyen zengin doğa yapısı içinde "Diyana bir yıkım ve sefaleti" sergiliyordu. Oysa dağlar arasında, Merga Sor istikametinde ilerleyen vadi uzaktan temiz görünüyordu.

Kajin'in annesinden, babasından haber yoktu. Öldürülmüşlermiydi?

Sağlarmıydı? Herhangi bir cevap yoktu. Ama şimdilik annesini, babasını sayıklayan Kajin, arkadaşları Peşmergelerin arasında annesini babasını görme umudunu taşımaktaydı. Peşmergelerin ona verdiği cevap buydu ve de o Peşmergeleri sevmekle birlikte, onlara inanıyordu da. Daha öncedende onlarla ahbap-çavuş olduğu belliydi. Peşmergelerin sevgisi, Kajin'i sarıp kuşatırken, hiç olmazsa kendini biraz rahat hissediyordu.

Güneşin dağların arkasına gömülüğü bir gün öncesi gibi tekrarlanmıştı. Peşmergeler Kajin ile şakalaşıyorlardı. Akşam olmuştu. 11-12 yaşlarında bir çocuk makarı çevreleyen duvarın önünde belirdi. Hiç bir şey konuşmuyordu. Üzerindeki eskimış montun içine girip kaybolmak, saklanmak gibi bir durumu vardı. Kendisini Peşmergeye tanıtmaması için sorulan hiç bir soruya cevap vermiyordu. "Nereden geliyorsun?" " Niçin geldin?" "Isteğin ne?" vs gibi sorulara cevap vermiyor, sessizce, ama titreyerek ağlıyordu. Peşmergeler üstünü başını aradılar, fakat hiç bir şey bulamadılar. Sonra kolundan tutup içeriye çektiler. Dinlenmesi için bir ranzaya oturtular. çocuk ağlamaya ve titremeye devam ediyordu. Uzaktan bakılırsa titremesi farkedilmezse ranza üzerine heykel gibi çakılıp kalmıştı. Kajin oturduğu ranzadan korku dolu gözlerle çocuğa bakıyordu. çocuğun ayağından ve omuzlarından tutulup yatağa uzatıldı. Çocuk dizlerini midesine doğru çektiği küçülüyordu. Üşüdüğünü düşünen Peşmergeler, üzerine bir battaniye attılar. Çocuk titremeye ve sessizce ağlamaya devam ediyordu. Bir an sonra, üst katta telsiz cihazından sorumlu Peşmerge aşağıya indi. Bu arada, Peşmergeler ona ısrarla sorular yöneltiyorlardı. Ama cevap yine ağlama ve titremeydi. Telsizci çocuğun yanına, arkadaşım gibi yanaştı. Diz çökerek yanına oturdu. Çocuğun kulağına fısıldarcasına "Te nan xwariye?" (ekmek yedinmi?) diye yumuşak bir ses tonuyla sordu. Çocuk "Na"(hayır) diye cevap verdi. "Nivro?(öğleleyin?) "Na", "Duhe-ni?" "Na", "Per"(evvelki gün) "Na". Çocuk günlerdir açtı, bir dilim ekmeğe boğazından girmemişti. Hemen kapının önünde duran toyota marka bir jiple çocuğu bir eve göttürdüler. O akşam çocuk makara dönmedi. Açlık öyle bir boyuta gelmişti ki, çevredeki insanlar tüm bahtsızlıklarının nedenini Saddam yaratığının vahşetinden çok, açlık vahşetine bağlıyorlardı. Açlık bu direnişçi halkı mağlup etmişti. Tarımsal üretimin tarihte ilk yapıldığı bu topraklar, onları, canavarların yarattığı tahribatın sonucu olarak aç bırakmıştı.

Ertesi gün güneşin ışması öyle canlı değildi.! Diyanadan Merga Sor'a uzanan vadinin yeşilliği matlaşmıştı! Dağların heybetliliği pek birşey ifade etmiyordu! Revanduz çayı bulanıktı! Geli Ali Beg'de çağlayanın yarattığı doğal güzellik özelliklerini kaybetmişti. Öyleki, Diyanadan Hacı Ümran'a kadar, 65 Km yolun tümü araba ve insan konvoyundan oluşmaktaydı. Bu yolda Kajin'in onbinlerce arkadaşı, yaşıtı yürümekteydi. Belki yaşıtılarının çoğunluğu annesi babası veya yakın akrabalarıyla birlikte yolculuk yapıyordu. Ama tanık oldukları olaylarda Kajin'den farkları yoktu. Yalın ayaklar ve de yol boyunca büyük taş yığınlarına dönüşmüş olan köylerin enkazına şahit oluyorlardı. Hastalıklardan yol kenarında gözlerini yuman yaşıtılarının yüz hatlarına şahit oluyorlardı.

Kajin'in annesi ve babasından herhangi bir haber gelmemişti. Kajin ortadımı kalmıştı? O bir Peşmerge makarından bir Peşmergenin evine taşınmıştı. Kajin'e sahip çıkmıştı. Ama, Kajin en derin yaralarla, acılarıyla tanışmıştı. Vahşetle zülmün alası ile içli-dişli olmuştu. Kajin bu acılarıyla birlikte büyüyecekti. Büyüdükçe de bu acılarıyla hesaplaşacak, hesaplaşma metodları bulacaktı. Hesaplaşmada tüm metodlar onun için meşru olacak... Tarihin koyduğu yargı; Kajin'e bu hesaplaşmada suçluların kurtulamayacağı hükümünü şimdiden vermiştir...

Artık Kajin devrimizin çocuğuydu.....

SERHAT Bestun

THE AFTER DAY DES KURDES

Kürt trajedisini iyi kavrayabilmek için yakın geçmişe bir göz atmak gerekir.

Irak Baas yönetimi 5.000 Kürt köyünü ve 20 Kürdistan şehrini en son Haziran 1988'de Kala-Dıza şehri dahil olmak üzere yerle bir etti. Kürdistan kırsal alanını yerle bir eden Baas yönetimi aynı zamanda Kürdistan ekonomisinin iki temel taşı da yıkmıştı. Bu temel taşlardan biri hayvancılık, diğeri ise tarımdı. "Ot bitmez insan yaşamaz" politikası neticesinde Kürt halkının tamamı, yani 5-6 milyon Kürt şehirlerde ve şehirler arasında kurulan, askerler tarafından kontrol altında tutulan toplama kamplarında yaşıyorlardı. Mart 1988'de Irak rejimi Kürdistan gücünün kontrolü altında bulunan bölgelere karşı büyük bir saldırıya geçti. Bu saldırı "Anfol"(Askerler özgürdür öldürmeye, soymaya ve tecavüz etmeye...) adı ile anılmaktadır. "Anfol" saldırısını gerçekleştiren askerler halkı katlederken, diğer yandan 60.000 kadın, çocuk ve yaşlıyı Süleymaniye ve Kerkük arasında bulunan Kala-Dıza şehrinde tutukladılar. O günden bu yana bu insanlardan hiç bir alınmadı, fakat, geçenlerde Irak Devlet Başkanı yardımcısı bu tutsaklar hakkında yapmış olduğu açıklamada:"1990 öncesi tutuklular yaşamıyorlar" Bu açıklama da gösteriyorki, 60.000 insanımız imha edildi. Buna kimyasal silahlarla katledilen 5.000 kişilik "Halebçe" dramını da eklemek gerekir. Mart ayı Kürtler için hem özgürlük hem de katliam sembolüdür. Birçok hayati olay bu ayda meydana geldi. 21 Mart zorbalığın sonunu ifade eden Kürt Ulusal Bayramıdır.

11 Mart 1970'de, Kürtlere otonomiye ön gören antlaşma Kürt yönetimi ve Irak rejimi arasında imzalandı. 6 Mart 1975'te İran Şahi ve Saddam Hüseyin arasında imzalanan antlaşma neticesinde Kürt hareketinin yenilgiye uğraması, bu yıl yine Mart ayı o hem özgürlük hem de trajedi sembolü oldu. "Kürt Baharı" kısa sürdü, fakat mutluluğun ta kendisiydi.

O, tam bir mutluluk, sürekli bir bayram, sonuç itibarı ile kötü bir rüyadan kurtulmuş özgür bir halkın yaşadığı ortamdı.

Kürt şehirlerinde halk ne gözüne ne de kulaklarına inanmak istemiyordu. Çünkü doğan ortam 6 ay önce kimsenin aklında bile geçmiyordu. Şehirlerdeki yaşam bana ikinci dünya salvası sonrası Paris'in kurtuluşunu hatırlatıyordu.

Dahası tüm halk kitleleri silahlanmıştı. Buna rağmen en küçük bir kaza, şehirlerde meydana gelmedi. Bu duruma insanların kötü yaşam şartlarında yaşadıkları ekonomik durumuda eklersek, daha da anlam kazanır. Halk en asgari ile yaşamayı diktatörlüğe tercih ediyordu.

Zaho'lu bir entellektüel bana dedi ki:"Eğer özgürlüğümüzün bedeli günde bir ekmeğe ile yaşamaksa, biz hazırız kabul etmeye." Tam ve gerçek bir demokrasi vardı şehirlerde, tüm politik partiler özgür bir şekilde faaliyetlerini yürütüyorlardı, herkes özgür bir şekilde savaş, Kürdistan'ın geleceği vs. konular üzerine düşüncelerini açıklıyordu....

Bu mutluluğun ve Kürdistan baharının ömrü kısa oldu. Şehirlere göre bir yada üç hafta sürdü.

Kerkük'ün kurtuluşundan bir hafta sonra 40.000 kişilik Cumhuriyet Muhafızları, Kerkük'e saldırdı. Bu askerlerin büyük çoğunluğu daha önce Amerika'lılar tarafından sarılmışken Güneyde Şiilerin, Kuzeyde Kürtlerin isyanını bastırmak için Amerikalılar tarafından serbest bırakıldılar.

Amerika'lılar, Irak'a saldırırken sivil mevzilere dikkat ederken, Irak devletinin bu sivil halkı katletilmesine göz yumması paradoksal görünüyor. Sivil halkın Amerika'lılar tarafından katledil-

mesi kirli, Saddam Hüseyin tarafından katledilmesi ise temiz görülüyor. Irak devletinin "Cumhuriyetçi Orduları" şehirleri sardılar, uzun menzilli silahlarla şehirleri ateş altına aldılar, günlerce şehirler, napalm ve fosfor bombalarının hedefi haline geldiler. Bu durum Dehok, Erbil ve Süleymaniye şehirlerinde meydana geldi. Bu bombardıman olayı Anfol ve Halabçe'yi andırıldığında halk kitleleri paniğe kapılarak bu büyük göçe başladılar.

Bu insan seli yüzlerce kilometrelik alanı kapsıyor ve her türlü aracı kullanarak canını kurtarmaya çalışıyordu. Yani, taksi, traktör, at arabası v.s.

Yollarda binlerce, üç ve dört yaşındaki çocuklarla karşılaştık. Bu çocuklar yalın ayakla ayakta uyuyarak günlerce yol alıyordu. On yaşındaki çocuklar için durum daha vahimdi. Çünkü, o yaşta ya bir yükü ya da küçük kardeşlerinden birini sırtlamak, zorundaydılar. Bu ailelerden bazıları özellikle Kerkük'ten gelenler 10 günlük yol almışlardı. Biz yollar boyunca yeni ve küçük mezarlarla çokça karşılaştık. Bu göç, işte öyle bir göç idi. Irak askerleri şehirlere girdiğinde insansız şehirlerle karşılaştılar. Süleymaniye gibi 800.000 kişilik bir nüfusa sahip iken Iraklılar vardığında 10.000'den daha az insan ile karşılaştılar. Bu insan kitlesi, Süleymaniye'yi terk ederken araba ile 3 yada 4 saatlik bir yol boyunca hiç bir şey ile karşılaşmamıştı. İran sınırına kadar olan bölgede hiç bir köy bırakılmamış ve hepsi yerle bir edilmişti.

Bu esnada boş askeri karakollar ve mayından başka hiç birşey yoktu. Aileler gecelerini ve gündüzlerini bu yıkılmış şehirlerde geçiriyorlardı. Daha da doğru bir şekilde ifade etmek gerekirse, durum "The After Day" filmi andırıyordu. Peşmergelerin yerleşmesini engellemek için yerleştirilen mayınlara çarparak ölen insanlar ve hayvanlar günlük yaşamın vaz geçilmez unsurları haline gelmişti.

Kerkük'e karşı saldırıya geçmeden önce günde bir iki defa şehir üzerine uçaklar, deneme uçuşları yapıyordu. Amaç açıktı: ittifak devletlerinin özellikle Amerika'nın nabzını yoklamak, güney'de ittifak devletlerinin askeri mevzilerine yaklaşmadan bölgede istedikleri gibi rahat uçuş yapacakları ve serbestliğine kavuşacaklarına emin olmak istiyorlardı. Daha sonraki süreçte, uçaklar sadece savaşta aktif bir rol almakla yetinmeyip, BAAS yönetimini hayal kırıklığına uğratmadılar. Çünkü, uçaklar acımasızca ve sistematik bir şekilde her tarafı bombaladılar..... Gerçeği söylemek gerekirse,

Kürtler kendi dağlarında iyi savaşçıydılar. Fakat, ovalardaki savaşta zayıflıklarını ortaya koydular. Daha fazlası şehir savaş meselesinde hiçbir tecrübeleri yoktu. Peşmergeler eşi görülmemiş bir şekilde hafif silahları kullanırken, ağır silahlar konusunda da hiçbir tecrübeleri yoktu. Savaşçılar, tank, ağır toplar, helikopter ve savaş uçaklarını ele geçirdiklerinde, hayati savaşta belirli rol oynayabilecek olan, bu silahlarla ilgili eğitimsizliklerinden dolayı kullanamıyor ve düşmanın eline geçmemesi içinde tahrip ediyorlardı. Sonuç itibarıyla savaşçılar, düşmanın bir üstünü ele geçirmek için, iyi düzenlemelerine rağmen, ne yazık ki bir çok saldırıyı koordineli bir şekilde düzenleyecek ve aynı ruhla düzenli bir geri çekilmeyi sağlayacak gerçek askeri önderlerden yoksundular. Diğer yandan, Kürt yöneticileri çok önemli bir askeri hata yaparak, tutukladıkları yüzoniki bin(112.000) Irak askerini serbest bıraktılar. Yöneticiler, askerlere verilebilecek hiç bir şey olmadıktan, bu hata kaynaklandı, diyorlar. Bu askerler, Irak tarafına geçtikten sonra, yeniden silahlandırılarak Kürt Hareketi üzerine gönderildiler. Diğer bir hata ise, büyük şehirlerin kaybedilmesine neden olanıydı, ve politik içerikliydi. Kürt yöneticileri, Irak'ın dört bir yanında toplu ayaklanmaların olacağını, Saddam yönetimin kesinlikle düşeceğini ve karşı atağa geçemeyeceğini sanıyorlardı. Bu bakımdan, Kürdlerin fazla zamanı olmadı örgütlenmeye.... Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketinin büyük şehirleri ve ulaşım yollarını kaybetmesi, her ne kadar doğru ise, yine de bir çok sağlam kozları mevcuttur. Kürdistan'ın %85'i Kürt hareketinin kontrolü altındadır. Azmir'den, Süleymaniye'ye 54 km.ye kadar, Selahattin'den Erbil'in 10 km. yakınına kadar Kürt savaşçıların kanunları hüküm sürüyor.... Yalnızca Kürdistan Ulusal Cephesinin bünyesinde çalışan partilerin birliği değil, Kürdistan'da tam bir ulusal birlik gerçekleşmiş oldu. Kısacası, yıllardan beri Irak rejimleri, halkın bir kesimini savaşçılara karşı silahlandırmasına rağmen, bu savaşta peşmergelerle tam bir dayanışma içine girdiler ve büyük şehirlerin peşmergelerin eline geçmesinde önemli rol aldılar. "Kürt baharı" esnasında, polis sistemi, gizli servis, BAAS yönetiminin Kürdistan seksiyonu tamamıyla imha edildi. Bu şartlar altında, Irak Kürdistan Cephesi, 11 Mart 1970 antlaşmasında ön görülen, özgür seçimler, çok partili sistem ve özgürce kendini ifade edebilmeyi içeren Irak'ın görüşme istemini kabul etti. Saddam'ın bu istemi, geçmişte yaptığı gibi zaman kazanıp, iktidarını sağlamlaştırmak için mi? yoksa dediği gibi; "Askeri çözümün, Kürt sorununu çözemeyeceğini" kanaat getirdiği için mi? gelecek bize gösterecektir.

**KYB. YÖNETİCİLERİNDEN
Ahmad BAMERNİ**

DIHOK RÖPORTAJI

(Aşağıda sunacağımız röportaj, Adar 1991 Ayaklanması ve akabindeki Yenilgi döneminden Ala Yekiti:' ye ulaştı. Daha önceleri de vurguladığımız üzere, dönemin bütünüyle devrimci kamuoyuna götürülmesi ve tarihi değeri açısından, peşmerge savaşı içinden çıkan böylesine yazı ve belgeleri okurlarımıza sunmakta yarar görüyoruz.)

Ala Yekiti: Kimsiniz, göreviniz neydi?
Emin Salih: Ben Emin Salih Ömer. Dihok şehri iç örgütlenme sorumlularındanım.

Ala Yekiti: Devrimden önce örgütünüz ne tür hazırlıklar yaptı?

Emin Salih: Devrimden önce örgüt iç yönetimi ile koordineli olarak, denetimdeki güç ve akraba çevremle, silahlanma, haberleşme, önemli yerlerin istihbaratının keşfi ve planlama çalışmalarıyla gelecek isyana hazır hale geldik.

Ala Yekiti: Bereye Kürdistan'a ne kadar Peşmerge gücüyle katıldınız?

Emin Salih: Kesin bir sayı veremiyorum ancak ben aile ve akraba çevremle hepsi silahlı 40-50 kişilik bir güçle katıldık.

Ala Yekiti: Dihok şehrinin düşman elinden alınmasını anlatırmısınız?

Emin Salih: 13 Mart günü, saat 03'te iç örgüt yöneticisince hazırlanan plana göre beş hareket noktası kabul edilerek, isyan hareketi başlatılacaktı. Bu tarihten bir gün önce, BAAS rejiminin yöneticileri tarafından şehir içindeki örgütlenme sorumlularımız, İbrahim Ali Hacı Melo, Mızuri aşiret reisi aracılığıyla 21. istihbarat ve emniyet makamına çağrıldı. İbrahim Ali Hacı Melo, orada Baas temsilcilerine cevaben, "halk tarafından oluşturulan silahlı güçlere teslim olmaları halinde affedileceklerini, aksi takdirde imha edilecekleri" çağrısında bulundu. Ve de isyan hareketinin başlangıç tarihi 13 Mart tarihinden 14 Mart saat 04'e alındığı ilan edildi. Ve 14 Mart'ta sabah saat 03'ten itibaren Emniyet binasına saldırıldı. Bu binayla birlikte önceki tüm askeri kurumlar elimize geçti. Vali, Baas rejiminin siyasi ve askeri sorumluları kaçtılar. Şehrin denetimi tamamen Bere'nin(cephenin) eline geçti. İstihbarat, Baas rejiminin yöneticileri, Emniyet polis teşkilatı ve askeri sorumluların hepsi Emniyete(Genel Asayiş komutanlığına) yapılan baskından sonra ya kaçtılar, ya teslim oldular, yada imha edildiler. Baas rejiminin önemli derecedeki siyasi ve askeri yöneticilerinden 6 kişi alayın içinden helikopterlerle alındılar. Helikopterleri durdurmak için giriştiğimiz silahlı mücadeleler elimizdeki silahların kapasitelerinden

dolayı bir sonuç vermedi. 14.03.1991 tarihinde Dihok tamamen kurtarıldı ve Dihok ile Musul arasında bulunan 5. Kolordü merkezi ele geçirildi.

Ala Yekîti: Düşman kuvvetlerine ne kadar kayıp verdiniz ve halk güçlerinin kaybı ne kadardır?

Emin Salih: Dihok ilinde, düşmanın 150'i Emn. olmak üzere 230 civarında üst düzey yöneticisi, önemli yöneticiler imha edildi. Dihok vilayeti ve çevresinde 50 bin kişilik düşman askeri esir alındı. Bizden 15 şehit ve 10 yaralı vardı.

Ala Yekîti: Şehirin alınmasından sonraki dönemde yaşamın örgütlenmesi nasıl oldu?

Emin Salih: Şehir otonom bölgenin içinde bulunduğu dolayısıyla, sivil yöneticilerin hepsi, valisine kadar Kürt'tü. Fakat Süleymaniye'li olan bu Vali de Devrimin soracağı hesaptan korkarak, Baas'ın üst derecedeki yöneticileriyle birlikte kaçtı. Biz de örgütlü, hazır alt yapının hizmet, sağlık vb. tüm kurumlarına yeni yöneticiler atayarak kurumların işletilmesini sağladık. Cephe tarafından Dihok'a Vali de atandı. Ek olarak yakıt komitesi oluşturulmuştu. Örgütler, iç örgütlerine yönelik faaliyetlerini, şehit ailelerine yardım çalışmalarını sürdürüyorlardı. Şehirin iç asayiş Peşmergelerin elinde bulunmaktaydı. Bu örgütlenmenin kısa bir zamana ve savaş koşullarına tekabül etmesinden dolayı, merkezi olarak şehir içindeki yaşama ikincil derecede önem verildi. Ayrıca halk her konuda faaliyetlere yardımcı olup, katılıyordu.

Ala Yekîti: Şehirde Komiteyi Bala (Yüksek Komite) oluşmamış mıydı?

Emin Salih: Oluşmuştu. Komiteyi Bala içinde Partiden (Kürdistan Demokrat Partisi) Zeim Ali, YNK'den (Kürdistan Yurtsever Birliği) Amediye'li Ali Seban ve PDGK'den (Kürdistan Demokratik Halk Partisi) Zerevan bulunmaktaydı.

Ala Yekîti: Silahlı devrimci güçlerin (Çekdaren Şoresger) görevleri neydi?

Emin Salih: Silahlı Devrimci Güçler aynı örgütsel yapılarıyla korundu. Müşterek olarak, ihtiyaca göre kendilerinden cephe için savaşçı alındı. Yöneticileri çeşitli örgütlerin taraftarlarıydılar ve yapı olarak, Cephenin ortak gücü olup savaş kuvvetleri görevini yapıyorlardı. Faal bir şekilde çalışan bazıları da daha çok kendi örgütlerinin iç faaliyetlerinde yer alıyorlardı.

Ala Yekîti: El koyduğunuz silahlar ne kadardı? Bu konuda bilgi verebilir misiniz?

Emin Salih: Düşmanın 5-6 bin adet civarında çeşitli çaplarda (57milimlikten 125

mil.kadar) Hava savunma alanına ait silahlara el koyduk. Ayrıca 30 nemsevi (Avusturya malı büyük toplar) topu dahil, 1000 in üzerinde topa el koyduk. Diğer yandan elimize 30 adet tank geçmişti.

Nemsevi topları ve tankların bazı küçük parçaları alınarak, işlenmez hale getirilmişlerdi. Teknik olarak yeterli olmadığımdan, bu silahlar pek kullanılmadı. Hava savunma alanına ait silahların bir kısmına iğneleri alınmıştı. Bunlardan bir kısmında kullanılmıyordu. Fakat geri çekiliş döneminde, önemli derdede çatışmadığımızdan ve halkın büyük çoğunun ailelerini top ve roket saldırısından kurtarma çabalarına girdiğinden, ne bu silahları kurtarabildik, ne de kullandık. Çoğunluğu imha edilmekle birlikte, tekrardan bu silahlar düşmanın eline geçti. Az bir kısmı kurtarılabilirdi.

Ala Yekîti: Peki şehirin tekrardan düşman eline geçmesi nasıl oldu?

Emin Salih: Şehirin Musul yönüne bakan tarafında bulunan dağ, düşman kuvvetlerince ele geçirilmişti. Oradan Rasat (ileri gözetleyici, uzaktan atılan topların hedefini bulmasını sağlayan cihazları taşıyan askeri birim) ile, şehir 2 Nisan akşamı 8 saat boyunca top ve roket yağmuruna tutuldu. Herkes, aile ve çocuklarının canını kurtarma telaşı içinde o akşam şehiri terk etti. Düşman ise tüm kuvvetiyle saldırdı. Düşmanın İç İşleri Bakanı Ali Hasan Mecit müsteşarlarla (Kürt hafif tabur komutanları) Musul'da yaptığı bir toplantıda isyan yapılacağı konusunda bilgiler elde ettiklerini ve eğer bir isyan gerçekleşirse, kimyasal silahların kullanılacağı tehdidinde bulunmuştu. Bu tehdit, Halepçe vb. yerlerdeki katliamlarla birleşince, halk bu korku ve dehşeti göz önüne getirince fazla bir direniş göstermeden şehiri hemen hemen tümüyle boşalttı. Düşman az bir direnişle karşılaşarak, şehirin tümünü 3 Nisan, saat 10 sularında ele geçirdi.

Ala Yekîti: Peşmerge kuvvetlerinin tavrı nasıl oldu?

Emin Salih: Peşmerge direnmeden yanaydı, direnmekteydi. Fakat oluşan durum karşısında yapacakları fazla bir şey yoktu. Aileleri kurtarma sorunundan dolayı güçleri o anda azaldı. Çoğu ailesini kurtarmaya çalıştı. İrandan gelen az sayıda Peşmerge kendi başlarına yeterli olmadılar, tavırları direnmekten yanaydı.

Ala Yekîti: Biliyorsunuz, şimdi SERHILDAN hareketinin erken başladığı konusunda tartışmalar var. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Emin Salih: İran-İrak savaşından sonraki dönemde Kuveyt işgaline kadar Baas

yönetimi halkın büyük çoğunluğuna çok ağır derecede baskıları yaptı. Her gün 5-10 kişi, Dihok'ta öldürülüyordu. Kuveyt işgaliyle birlikte tekrar Kürtler içinde aşiretler dayalı askeri örgütlenme yapıldı. Herkes, halkın her tabakasından insan, Saddam ve rejimi için gerekli olduğu zaman kullanılıyordu. Onun dışında, Kürt halkı düşman muamelesi görüyordu. Ve bu fırsatı hiç kaçırmamak gerekiyordu. Saddam ve rejimini affetmemek gerekiyordu. Hatta SERHILDAN'a başlamada geç bile kalındı. Saddam yönetimi halkı kendisine düşman, halk da Saddam yönetimini kendisine düşman biliyordu. Hatta isyandan 1,5 ay önce iç işler bakanı, 350 Müsteşarla (Kürt tabur komutanları) yaptığı toplantıda, isyan etmeleri veya isyana katılmaları halinde kimyasal silah kullanacağı tehdidinde bulundu.

Ala Yekîti: Hata ve yanlışlarımız konusunda bir bilgi verebilir misiniz?

Emin Salih: Tabii. Bizim bir çok hatamız oldu. Ama hatalarımızdan en büyüklerini şöyle sıralayabilirim. Birincisi, biz Dihok ve çevresinde 50 bin civarında esir almıştık. Bu esirleri bırakınca bunlar Musul'da Ali Hasan Mecit tarafından tekrardan örgütlenip üzerimize yollandı. İkinci büyük hatamız, Musul şehrinin alınmamasıydı. Biz tam almaya hazırlanmıştık ki; Mam Celal bunu engelledi. Daha sonra da Musul örgütlenip üzerimize saldırdı.

Ala Yekîti: Peki bugün devam etmekte olan savaş konusundaki düşünceleriniz nelerdir?

Emin Salih: Eğer yöneticilerimiz durumu iyi değerlendirip, örgütlenmesini yaparlarsa halk kitlelerini savaş alanına çekip, doğrudan savaşa katılmaları sağlanır, ve sonuç olarak da önemli gelişmeler elde edebilirler. Saddam yönetimi çok yıpranmış ve güçsüz bir dönemi yaşamaktadır. Bu dönem iyi gelişmelerin olacağına umuyorum. Zaten şimdiden, cephe 1960-1973 doğumluları silah altına çağırmış bulunmaktadır. Eğer cephe tarafından erzak ve yerleşim sorunları halledilirse, gelişmeler en güçlü dönemi yaşayacaktır. Söyleyebilirim ki; Kürt hareketi bugün en güçlü dönemini yaşamaktadır.

Ala Yekîti: ABD'nin bölgedeki durumu ve Kürdistan'daki SERHILDAN hareketi karşısındaki düşmanca tavrını nasıl görüyorsunuz?

KÜRDİSTAN'DA ZORUNLU HALE GELEN BİRLİK SORUNU ÜZERİNE!

Diyalektik materyalist anlayışı ve Bilimsel Sosyalist ideolojisi açısından ileriye doğru yol katetmek isteyen, hele büyük ideallere sahip olan bir güç, önce mutlaka geçmişe ait tarihsel, toplumsal olayları detaylı bir şekilde irdelemeli, yani içinde bulunduğu toplumun ekonomik, sosyal yapının, eskisinden nasıl ve hangi yöntemlerle koparıldığının doğru analizini yapmalı ve kendi ideallarına ulaşabilmek için kendini yenilemeli ve onunla yürüyebileceği modern yöntemlere sahip olmalıdır.

Genel olarak günümüz dünyasında özel olarak Kürdistan'da yaşanan siyasal ve sosyal olaylar ve bunun sonucunda gerçekleşen değişimler artık her insanı ister istemez düşündürmeye ve yeni perspektifler edinmeye itiyor, itmelidir de. Öyle olaylar ki, toplum uzmanlarının bile önceden tahmin etmedikleri ve bütün insanları da hayretler içinde bırakan olaylardır. Gerçi biz hızlı ve atmosferli bir dönemeçten geçtiğimizi hesaplırsak, bu olaylar bize gayet doğal gelecektir. Dolayısıyla tarihin bu hızlı döneminde, özellikle Kürdistan'da yaşanan son gelişmeler, siyasal hareketlerin pratiğinin çok ilerisinde olan kitlesel başkaldırıları artık Kürt halkının temsilcisi veya örgütü olduğunu iddia eden bütün Kürt siyasal hareketlerini düşündürmeli ve yeni politik perspektifler edinmeye yeterli bir motiv olmalıdır. Hiç kimsenin bunu ertelemeye, savsaklamaya ve kendi siyasi grupsal çıkarları doğrultusunda istismar etmeye hakkı yoktur.

Herkesinde bildiği gibi yerküremizde ve tarihimizde Kürt ulusu gibi ezilen, sömürülen gayri insani muameleyle tabi tutulan, varlığı bile inkar edilen, kültürüne, sanatına, müziğine yabancı edilmek istenen ve halende sömürgecilerin baskısı altında inim-inim inliyerek parçalanmış hiçbir ulus kalmamıştır. Gerçekten de Kürt halkı açısından bundan daha fazla utarılacak hiçbir şey olmamalıdır. Ama hiçbir zamanda Kürt ulusunun özgür olmayışına, Kürt ulusu yeteri kadar direnmedi, gerekçesi öne sürülmemelidir. Bu da bir gerçektir ki Kürt halkı kadar başkaldırmış, özgürlüğü ve bağımsızlığı için bu kadar kan akıtmış çok ender halk vardır. Amacına ulaşamamasının nedenleri; bilinçsizlik, dağınıklık, örgütsüzlük, bölgesel hareket etmek, birlikte hareket etmemelik, hatta

birbirlerine karşı savaşmak ve aşiretsel hareket etmektir. Bu durumun, Kürt halkının bir ayıbı olduğu doğrudur, ama en büyük ayıp ise suçu hep geçmişe ait ederek, mevcut Kürt siyasal hareketleri arasındaki dağınıklığı görmezlikten gelerek, böylece sorunun içinden sıyrılmaya gayreti içinde olanlara aittir.

Burada birlik sorununa yaklaşıırken Kürdistan genelinde "tek parti çatısı altında birleşmeli" ütopyasına düşmüyoruz. Biz Kürdistan'ın sosyal-ekonomik ve çarpık bir biçimde gelişen toplumsal yapısını göz önünde tutarak bunun sonucunda politik yelpazede siyasi-ideolojik ayrıntıların olacağını varsayıyor ve biliyoruz. Ancak, bu aşamada Kürdistan'da gereğinden fazla politik örgütlerin olduğu gerçektir. Bunun en azından asgariye indirilmesini ve daha sonra bunlar arasında da ulusal demokratik bir cephenin yaratılmasını savunuyoruz. Günümüzde bunu zorunlu olarak hepimize dayatıyor ve hata geçte kalınmıştır, denilebilir. Bu da ciddiyet, fedakarlık, samimiyet ve özveri istiyor, yoksa kağıt üzerinde "birlikten yanayız" diyerek pratikte hiçte adım atmak gerçekte samimiyetsizliğin ta kendisidir. (Burda çok cılız da olsa bazı örgütlerin samimi olduğunu söylemek gerekir.) Dolayısıyla Kuzey (Türkiye) Kürdistan'ında cephe oluşturduklarını ilan eden güçler vardır, ancak hiçte objektif temeller üzerinde, bu örgütlerin cephe yaratmadıkları apaçıktır. Biri de, Avrupa'da birkaç kafa denk örgütün (özünde ise aynı ideoloji ve politikaya sahiptirler) oluşturdukları ama hiçte pratikte bir adım bile atmıyan "TEVGER" güçleridir.

Diğeri ise yalnız sığ bir siyasal örgüt tarafından oluşturulmuş ve diğer örgütlerin varlığına bile tahammül göstermeyen tek bir düşünceyi temsil eden PKK'nin kurduğu "ERNK"dir. Burada da anlaşılıyor ki hiç biriside Kürt ulusunu temsil etmiyor, her biri ancak Kürt halkının çok az bir kesiminin çıkar ve görüşlerini yansıtıyor. Kürdistan hiç bir zamanda ne yurt dışında oluşturulacak birlik-cephelerle, ne de tek bir siyasi görüşün oluşturduğu cephe ile kurtulur. Cepheden anladığımız kadarı ile cephe; çeşitli sınıfların temsilcisi olan siyasal örgütlerin, yani ideolojik-politik olarak ayrı görüşlere sahip olan ama, belirli politik amaçlar (asgari hedefler) üzerinde anlaşarak özellikle Ulusal Demokratik muhtevalı bir birlikteliktir. İşte

söz konusu oluşturulmuş her iki "Cephe"de ulusal demokratik muhtevalı cephe değildir. Kanımızca en sağlıklı yol bunların cepheyi lağvedip, güçlü birer siyasal parti oluşturmalarıdır. Bunların dışında mevcut küçük ama, radikal Kürt örgütleri ise onlar gibi bir cepheyi değil, onlar da güçlü bir partiyi oluşturmaları en istikrarlı yoldur. Çünkü aralarında nüans farklılıklardan başka hiçte birliği engelleyici görüş ayrılıkları yoktur, düşüncesindeyiz. Kürdistan'da bu örgütlerin oluşturacakları güçlü bir partinin en büyük ve Ulusal Cephe de inisiyatif sahibi olacağını iddia etmiyor, ama büyük ihtimal veriyoruz. Söz konusu örgütler böylesi bir M.L. partiyi yaratmadan önce diğer güçlerle cepheye gitmesini doğru görmüyoruz. Çünkü gelecek mücadele açısından tikanıklıklara yol açması ve cephede M.L. bir partinin inisiyatif sahibi olmaması durumu sözkonusudur. Yani, önce güçlü bir M.L. parti, sonra, cephe diyoruz. Ki, burda parti yaratılmadan cepheye gidilmemesi gerektiğini mutlaklaştırmıyoruz. Bu bir fırsattır, ertelenmemelidir kanısındayız. Burda birliğe engel olacak olan küçük burjuva anlayış, dogmatizm ve inatçılık ayaklar altına alınmalı, aralarındaki nüans farklılıkları birliğe gidilmemesine gerekçe gösterilmemelidir. Birliğe bilimsel yaklaşılmalı ve provakator unsurlara yer verilmemelidir. Bu birlik diğer güçleri de hiçbir zaman dışalamamalı, onlarla hemen cepheleşmeye gidilmelidir ve bu birlik yalnız yurt-dışında kalmamalı, aksine Kürdistan'da hemen yaşama geçirilmeye çalışılmalıdır. Bir daha altını çizerek söylüyoruz ki Kürdistan'da siyasal başarımlar belirginleşmedikçe güçlü partiler yaratılmadıkça, sağlam bir temel üzerinde ve M.L. bir parti önderliğinde bir cephenin oluşmasında hayalden öte anlam taşımıyacaktır.

Bu tarihsel ve onurlu görevi Kürdistan'da Marxizm-Leninizm yolunda yürüyen KAWA hareketinin üstleneneğine ve bu öneriyi önce devrimci KAWA hareketinin ele alacağını ve birliğe uzanan yolda KAWA hareketinin önderlik edeceğine güvenimiz tamdır.

YAŞASIN BAĞIMSIZ BİRLEŞİK DEMOKRATİK VE SOSYALİST KÜRDİSTAN!

A.COTKAR
Bir Ala Yekiti Okuru

GENEL DÜŞÜNCELERE DÜŞÜLEN BİR KAÇ NOT

Günümüzde emperyalizmi, sosyal ve ulusal devrimleri olgu olarak bir arada yaşamaktayız. Emperyalizm, hakimiyetini dünya çapında tüm ezilen uluslar ve emekçi yığınlar üzerinde alabildiğine hissettirmektedir. Dünya halkları bunu mali, askeri, kültürel ve siyasi yaşamında hergün ve her an yaşamaktadır. Emperyalizm bir ülkeye girerken, en başta tekelcilik olmak üzere diğer sahip olduğu tüm gerici karakterlerini ve bu arada kapitalist üretim biçimini de zorunlu olarak bu geri halklara ulaştırır. Bu haliyle klan, kast, ataerki, feodal halkları da tarih sahnesine çekmektedir. Emperyalizm olmasaydı, bu halklar kendi iç dinamikleriyle ile KAPİTALİST ÜRETİM ilişkilerine ulaşacaklardı. Yükselen kapitalizm, yani serbest rekabetçi kapitalizmini daha önceden yaşayan ve aynı zamanda burjuva ulusal devletler şeklinde örgütlenen ileri ülkeler, tekel aşamasını da yakaladıklarından; ezilen uluslar, bu ulusların ya doğrudan sömürgeleri, ya da askeri, mali, kültürel, siyasi vs. yönden bağımlı uluslar durumuna geldiler.

Kapitalizm ile birlikte onun bağrından ve yine onun mezar kazıcıları olarak işçiler, ihtilafçı sınıf olarak varoldular. İşçilerin bu eylemine Sosyal Kurtuluş Devrimi dendi. Öğretisini Marx'ta alan bu sınıf savaşımına günümüzde de devam ediyor.

Ulusal savaşım, yükselen kapitalizm şartlarında, henüz burjuvazinin feodalizme alternatif olduğu dönemde burjuva ulusal kurtuluş hareketleri olarak anılıyordu ve ilericiydi. Ne zaman ki işçi sınıfı yegâne alternatif güç olarak kendini ispatladı, artık Ulusal Sorun'da sırtında bir kambur olarak kaldı. Günümüzde burjuva ulusal hareketler olabilir, geçerlidir; ancak, ulusun tek tek komünist unsurları öncülüğü ele geçirmek, bunu bir sınıf savaşımına dönüştürmek ve iktidarı sadece proletarya iktidarı olarak almakla mükelleftirler. Çünkü, tüm toplumun çıkarlarını en iyi işçi sınıfı savunmaktadır. İşçi sınıfı kendi yaşama şartlarını ortadan kaldırmadan kendini kurtaramaz. Bu durum da tüm toplumun çıkarını içerir. İşçi sınıfı kapitalist toplumda en çok sömürülen, ezilen, horlanan sınıftır. Bu yüzden mantıklı olarak tek ihtilafçı sınıftır. İşçiler, sanayi devrinin ürünü olmaları nedeniyle gele-

cekte de yine bu alanda var olacağından geleceği temsil eden tek sınıftır. İşçiler, üretim araçlarına sahip olmadıkları gibi onun bir parçası konumundadırlar. Emeklerini sattıkça varlıklarını sürdürürler. Özel bir mülkleri yoktur. Özel mülkiyeti kaldırıp toplumsal mülkiyeti kurmakta kendi kurtuluşunu görmektedir.

İşçi sınıfı kapitalist düzende sayıca en çok olan ve hergün daha çok çoğalan sınıftır. Muazzam bir çoğunluğu temsil etmektedir. İşçiler, büyük tesislerde, fabrikalarda çalışmakla disiplini, topluluk ruhunu, işbirliğini, karşılıklı yardımlaşmayı, dayanışmayı, doğruluğu, fedakarlığı, hoşgörüyü çok iyi bilir. Bu nedenle örgütlenmeye en yakın olan sınıftır.

İşçiler, bilimsel dünya görüşü Marksist ideolojinin neferidirler. Onların kendilerine ait dünya görüşleri vardır. Onların bu görüşleri doğrultusunda; yardımcı-ittifak güçleri olarak çiftçiler, aydınlar, şehirlerdeki küçük burjuvazi de vardır.

İşçiler ülke içinde iktidara dostlarıyla birlikte yürütürken aynı zamanda diğer ülkelerin işçileri de onun dostu ve müttefidirler. Bu da enternasyonalizmdir.

Dünya, emperyalist paylaşım savaşlarıyla zorla ve diplomasinin nazik eldivenleriyle kimi zaman sömürge ve yarı sömürge şeklinde parselenmiştir. Sömürge, yarı sömürge ve bağımlılık ilişkisi içinde bulunan uluslar ve emekçi halklar bu sınırlara boyun eğmede kaderine razı olursa emperyalist gericiliğin yedeğine düşmüş olurlar. Onun gerici köklerini oluşturmakla kendi kendini inkar etmiş olurlar. Yok eğer kendi iradesi dışında çizilmiş olan bu sınırları tanımaz, kendi tarihsel koşullarını değerlendirir, sömürgeci devrim savaşımını başlatır, ülkesini kurtarır ve kendi sovyetik iktidarını kurarsa, o zaman sosyalizmin, modern toplumun bağlağı olur. Bu haliyle de enternasyonal görevin esası yerine getirilmiş olur.

Marksist ideolojiyi kendine rehber edinen proletarya, kendi ülkesinin devrimden sorumlu önder sınıftır.

Kürdistan ve Türkiye'de günlük siyasal tartışmalarda, siyasal literatürde çokça kullanılan bazı kavramların kısa anlamlarını vermeyi yararlı görüyorum.

Halk; devrimden menfaati olan sınıf ve

tabakaların tümü birden halk kavramının kapsamındadır.

Ulus; tarihsel olarak kurulmuş, kararlı bir dil, toprak, iktisadi yaşam ve kendini kültür ortaklığında dile getiren, ortak ruhsal biçimlenme birliğinde ifadesini bulan tarihsel-toplumsal birliktir.

Milliyet; ulus tanımında belirtilen öğelerin bir veya birkaçı eksik ise bu halk toplulukları milliyeti oluşturur.

Yarı-sömürge ulus; göstermelik de olsa, ayrı siyasi bağımsız devleti olan uluslar yarı sömürgeci. Göstermelik te olsa parlamentosu vardır. Devlet erkine kavuşmuştur.

Sömürge ulus; ulusun bütün yönlerini hedefleyen azgın bir baskı, ülke topraklarının işgali, ulusun kendi dilinin yok sayılarak yabancı dilin zorla kabul ettirilmesi, yeraltı-yerüstü zenginlik kaynaklarının ve doğal güzelliklerin talan edilmesi, kültürel yönden kişiliğizleştirilmesi ve devleti de dahil olmak üzere tüm örgütlenme haklarının zorla elinden alınarak köleleştirilmesidir.

Bağımlı ulus; (himayecilik) ulusun mali, askeri, siyasi veya kültürel yönlerinden biri veya birkaçı ile yabancı emperyalist ezen ulusa bağımlılık ilişkisi içine girer. Emperyalistler ya mali ya da kültürel yönlerinden bir veya birkaçı ile yazılı güvenceye alınmasıdır. Aslında emperyalistlerin güvencesi güvensizlik olduğundan bu, halklar genel sömürge siyasetinin kapsamındadırlar.

Ezen uluslar; ya doğrudan kendi adına veya başka güçlü emperyalist ulusla çıkar birliği içinde çeşitli uluslara egemenlik koyan uluslardır.

Ezilen uluslar; bir başka yabancı ulusa sosyal, siyasal, askeri, mali, kültürel v.s. yönlerin biri, birkaçı veya tümü ile bağımlılık arzeden sömürge, yarı-sömürge, bağımlı halk ve ulusların tümü için kullanılan terim.

İşgal; bir ülkenin yabancı güçler tarafından askeri anlamda baskı altına alınmasıdır.

İlhak; Askeri olarak işgal edilmiş ülkenin mali, iktisadi, kültürel, siyasi, sosyal, dil bakımından da özümlemesidir. Her ilhak aynı zamanda bir işgaldir. Fakat her işgal bir ilhak değildir. İlhak, kendine katmadır, sömürgecilerdir. Bu da tarihsel bir

süreç içinde geçerlidir.

Ulusal hareket; ulusun, kendine yabancı ulus veya ulusların her türden egemenliğine karşı başkaldırısıdır.

Burjuva ulusal hareket; öncülüğünü burjuvazinin üstlendiği, politik iktidarın burjuvazi tarafından kullanıldığı anti-feodal devrim. Serbest rekabetçi dönemde burjuvazi feodalizmi yıkmayı ve ulusal devlet kurmayı hedeflediği için ilericiydi. Kapitalizm tekel aşamasına geldiğinde, burjuvazi gittiği her yere egemenlik ilişkisini beraberinde götürdü. Her egemenlik aynı zamanda gerici“zor” ögesini içerdiği için gericiliktir. Ve her ögesi, onu kullananın ahlakını bozar. Ahlakı bozuk bu burjuva hareketlerine biraz yakından bakalım: “Savaşım, genel olarak ya ezilen ulusun kentli küçük burjuvazisi tarafından ezen ulusun büyük burjuvazisine karşı (.....), ya da ezilen ulusların tüm sahiplerine karşı(.....) ya da ezilen ulusların tüm “ulusal” burjuvazisi tarafından ezen ulusun hükmeden soyluluğuna karşı (...) yürütülmüştür.

Ulusal sorunun özü kimi yerde toprak, kimi yerde dil, kimi yerde pazar, kimi yerde eşitlik, yurttaş hakkı, kimi yerde kültürel özerklik vb. gibi maskelerle karşımıza çıkabilir. Başını burjuvazinin çektiği bu ulusal hareket yaygaraları için bilinçli proletaryanın kendi denenmiş bayrağı vardır. O'nun için burjuvazinin amacı kendi pazarına sahip olmaktır. Kendi pazarında kendi sömürü düzenini inşa etmektedir. Uluslararası ilişkiler de de kendi ülke topraklarını başka ulusların zararına genişletmektedir. (Uluslarla savaş ve düşmanlık) Tüm bu olaylar zor ögesiyle, gericilikle olagelmektedir. 1917 Ekim devriminden önce durum böyleydi. Burjuvazi ulusal sorunu çözme konusunda sınıfta kaldı. 17 Ekim Proletarya Devriminden sonra ulusal sorun karşılıklı dostluk ve dayanışma ilişkisine dayandı. Ezen ve ezilen ulus ilişkisinin olmadığı bir evreye gelindi. Bu düzene de SOVYETİK düzen dendi.

Sömürgeci devrim; sömürge ulusun işçi sınıfının kendi ülkesini, tarihsel koşullarını değerlendirerek, ulusunu siyasi olarak köleleştiren, kültürel olarak kişiliksizleştiren yabancı emperyalist baskıya karşı bağımsızlık ve İKTİDAR savaşımıdır.

Ülke; ulusu oluşturan ögeleri kapsayan kara, deniz ve hava sınırlarının tümünü kapsayan anayurttur.

Referandum; Emperyalist-Kapitalist düzen içerisinde bağımsızlığını elde edememiş ulusun, siyasal kaderini tayin et-

mesi, ayrılma ve ayrı bir devlet kurma hakkını oy kullanarak, iradesini belirlemesidir. (Ulusların kendi kaderini tayin etmesi hakkının oy kullanarak belirlenmesi biçimidir.) Referandum, kimi yerde (burjuva demokratik hakların yaygın olarak kullanıldığı ülkelerde) oy kullanmayla gerçekleştirilebileceği gibi, kimi yerlerde de silahlı başkaldırı şeklinde savaşılarak bu hak elde edildikten sonra da kullanılabilir. Referandum döneminde ezen ulus Marksistleri ezilen ulusun ayrılma haklarını savunur. (Kendi işçi sınıfına propaganda yaparken, hakim ulusun büyük soyluluğunun önüne geçmesi, ulusal kini ve saldırıyı engellemesi ve dolayısıyla enternasyonalist dayanışmayı sağlaması böyle olur.) Ezilen ulusun Marksistleri ise, kendi işçi sınıfı içerisinde kendi ezilen halkına propaganda yaparken, birleşmeden yana tavır koyar. (Tarihten gelen fiili hak eşitsizliğinden kaynaklanan ulusal düşmanlık, kin ve çatışmaların önüne geçmek için) Zira ezen olsun ezilen olsun, her ulusun Marksistleri, meseleye sınıf menfaati açısından bakmak zorundadırlar. Referandumun kendisi özellikle örgütlülüğünden geçtiği içindir ki, ezen ve ezilen ulus marksistlerinin kendi politik örgütlülüklerini gerçekleştirmiş olmaları şarttır. Bu işe örgütsüz kalkışmak yığınları sürü görmek ve alanı burjuvaziye terketmekle aynı anlama gelirken, bu da anlamsızlıktır.

Kozmopolitizm; “Milli kültürün hor görülmesini ve ulusal geleneklere karşı kayıtsızlığın propagandasını yapan ve bugünkü şartlar altında vatan mefhumunun hiçbir önemi olmadığını iddia eden,” genel anlamda, dünya vatandaşlığını savunan sapma bir anlayıştır.

Milliyetçi; Ülkesinin, bağımsızlığını, burjuvazinin egemenliğini savunan kişi.

Yurtsever; Ülkesinin bağımsızlığını, işçi sınıfının egemenliğini savunan kişi.

Nihilizm; (inkarcılık) “bütün kaide ve prensiplerin, gelenek ve kanunların inkar edilmesini içeren sapma hareket.

Oportünizm; “intibak, uzlaşma, işçi hareketinde burjuva menfaatlerine uyulması ve proletaryanın çıkarlarının burjuvaziye tabi kılınması. Sınıf mücadelesinin esasında reddedilmesi.”

Reformizm; İşçi sınıfının kapitalizme karşı, proletarya diktatörlüğü ve sosyalizm için mücadelesinin yerine sömürücü sisteminin temellerine dokunmayan, küçük reformları geçiren siyasi akım.

Revizyonizm; “Marksizm-Leninizm doktrininin eskimiş” güya “sosyal gelişme için önemini kaybetmiş” olduğu id-

diası ile “onu gözden geçiren” “onu itibardan düşüren”, “burjuvazinin işçi sınıfı içindeki Truva Atı” olan akım.

ÖZEL OLARAK “TÜRKİYE” V.S.

Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halkları birleşiniz!...Proletaryanın ve sosyalizmin bu yüce sloganının Türkiye’de nasıl içiştir edildiğine kısaca bakalım.

Marksist öğretisi, dünyanın neresinde olursa olsun tüm işçilerin ezen burjuvazi karşısında aynı konumda olduğunu kanıtlamıştır. Ezilmişlik, horlanmışlık, sömürülmüşlük, açlık ve kölelik, bu kölelik ulusal kölelik olabileceği gibi ücretli kölelikte olabilir. Burjuvazi her yerde her zaman kalın enseli, şiş göbekli, kırbaç iyi kullanan, paranın tadını ve üstünlüğünü en iyi kullandır. Nüfus kağıdında ister Turgut, ister Gorbi, ister Faht, ister Puştı(Bush) yazsın farkedilen birşey yok, herbirisi şu yaşlı gezegenin belirli bir parselasyonunda kırbaç şaklatıp kan içmektedirler. Hepsinin de rolleri aynı, sömürü ve zulüm... Peki, sömürü ve zulümden payını alan, işçi sınıfı ve ezilen halklar ne yapacak? Bizzat kendisi düzensizlik olan bu kan revan düzenini devirmek. Öğretisinde öngörülen cennetini inşa etmek. Bunu nasıl yapacak? Birleşerek yapacak. Her birlik ittifaklara dayanır. İttifaklar da ilkeleri içerir. İlkesiz birlikler oportünizmdir. Sağ sapmadır. İşçi birleşmelerine ihanettir. İhaneti dışlayan birleşmenin ilk ilkesi ise, ülke bazında birleşmektir. Kendi ülkesini tanımayan ülkesinin sınırlarını tanımayan, nereyi kurataraçağını bilmeyen, nerede egemen olacağını tespit etmeyen işçi sınıfı kozmopolit birleşmeye varan ihanet batağına batacaktır. Ne kendini ne de bir başkasını kurtarır. Demek ki ilk ve tek marksist halka ÜLKE gerçeğini iyi tanımaktan geçer. Dünyanın her yerinde işçi sınıfı vardır. Bu işçi sınıfının önünde de DEVRİM diye bir sorunları vardır. Nerede olursa olsun işçi sınıfı DEVRİM ve ÜLKE SINIRLARI’ni çok iyi belirlemek zorundadır. Bu bir ZORUNLULUK’tur. İşçi sınıfı, nereden nereye kadar savaşması gerektiğini bilmelidir. İşçi sınıfı kendi öz ülkesinde başlayıp, yine kendi ülkesinde bitirecektir. Çünkü burjuva milliyetçi hareketlerin özü neydi, kendi ülke sınırlarını komşularının zararına genişletmekti. Tarihten gelme uluslararası düşmanlıkların önüne nasıl geçilir? Durulması gereken yeri çok iyi bilmekle, öteki ulusların işçi sınıfına güven ve dayanışma duygusu kazandırmakla. Yoksa enternasyonalizm ölüdür. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER evvelallah ki gelir!....Bir başka deyişle, Fransa’da devrimini ger-

çekleştiren işçi sınıfına "hazır elin bu-
laşmışken şu Lüksemburg, İspanya, Al-
sas-Loren, Portekiz'i de kurtarın, başınız
gözünüzün sadakası olsun" diyemeyiz.

Veya diyelim ki, Afganistan Komünist
Partisi kendi devrimini yaptı, burjuvazisi-
ni devirdi, yöneldi İran içlerine Tudeh'in
de büyük yardımlarıyla Şahları, Şeyhleri,
Mollaları devirdi. Tudeh'li kardeşleri ge-
tirip yönetime oturttu, çekti gitti Kabil'e
ve dönüp "Ohh...ellerimize sağlık çok iyi
etük" diyemez. Çünkü, devrimin ihracını
ve ithalini, öğretiyi yazanın kendisi ya-
saklamıştır. Her ülkenin gerçek kurtarıc-
ıları, o ülkenin proletaryasıdır. Proletarya
da kendi politik partisini kurar. Parti de
ülkesinin ekonomik ve tarihsel inceleme
araştırma ve tahlillerini yapar, sınıf mev-
zilenmelerini, strateji ve taktiklerini prog-
ramlar, başlar işine. Yoksa, bu işin hazır
reçetesi yoktur. Esas olarak her ülkenin
işçi sınıfı kendi ülkesinin devriminden so-
rumludur. Burjuva ulusal hareketlerin ger-
ici olarak nitelendirildiği günümüzde,
esas olan ÜLKELERİN BAĞIMSIZ-
LIĞINI hedefleyen proletaryanın iktidar
mücadelesidir. Proleterya dünyanın her
yanındaki devrimle ilintili olmakla ber-
aber, esas olarak kendi ülkesinin devrimin-
den sorumludur. Coğrafik yakınlık,
uzaklık bu kuralı bozamaz. Sadece müca-
delede belirli boyutlar kazandırır. Viet-
nam proletaryası Brezilya devrimini üsle-
nemez. Afgan proletaryası A.B.D.nin
devrimiyle enternasyonal bir bağla ilinti-
lidir. Fakat kalkıp fiilen onun devrimini
gerçekleştiremez. Yani öz olarak, şunu bi-
lelim, Komünist Partileri kendi proletar-
yasının beynine onun öz ülkesinin
sınırlarını harita olarak kazınmalıdır. İşçi
sınıfı bu ülkeye sevdalanmalıdır. İnsanın
kendi öz ülkesini sevmesi yüce bir duygudur.
Bu yüce yurtseverlik duygusundan
yoksun olan kişi onun kurtuluş mücadelesini
veremez. Bu zaten eşyanın tabiatına
da aykırıdır. Yurdu tanımayan sevdalı-
larımız çok bizim....Arabesk sevdalı-
larımız var bizim....

"Dört nala gelip uzak Asya'dan

Akdenize bir kısrağ başı gibi
uzanan
bu memleket
bizim"

Nazım Hikmet(Han Yoldaş)

Dört nala geldiğininiz
doğrudur,

Uzak Asyalı olunuz...
da doğrudur.

Bu memleketin,

Akdenize bir kısrağ başı...
gibi uzandıgı.....

bu da doğrudur.,

"Bizim"

1071'den sonra sizin.

Çünkü siz henüz oralarda..

oralılarken...

O'ralı idinizken

Burası da bizimdi, biz de buralı idik,
Bütün bütün, büsbütün "bizim" deyip
kesip atmak

El insaf!....

El merhamet!...

Oldu mu ya?..

Hikmet

Oldu mu?....

Ezen-ezilen ulus ilişkisinin önemli ve be-
lirleyici faktörlerinden biri şuydu. Kendi
ülkesinin sınırlarını başka ülkelerin za-
rarına genişletmektir. Durulması gereken
nokta neydi? Komşu ülkelerin
bütünlüğüne saygı, T.K.P. 'nin ülke an-
layışına bakın... Göreceksiniz... orada...
bir kıyıda.. atların ayakları altında.. bir
ülkenin halıser.., halıfleks yapıldığını ge-
receksiniz.. Nasıl mı?

**"TÜRKİYEKOMÜNİST
PARTİSİ" ORTADOĞU SOVYETİK
FEDERASYONU'NUN İÇİNE SIZ-
MIŞ REVİZYONİST, OPORTUNİST
İHANET PARTİSİDİR.**

T.K.P.ye tepki olarak doğşalar da bile
kendisine "Türkiye....m" adını yakıştıran
her siyasi hareketler T.K.P. çizgisini...
aşamayan oportünizm ve sosyal şovenizm
yuvaları olarak kalacaktır.

Türk işçi sınıfının öz ülkesi neresidir?
Orta Asyamıdır? hayır, Karamanoğulları
beyliği ülkesi mi? hayır, Osmanlı impara-
torluğu ülkesi midir? hayır, Türkiye mi-
dir? hayır.

**TÜRKİYE=MİSAK-I
MİLLİ=ULUSAL YEMİN=ULUSAL
ANT=KEMALİSTAN**

TÜRKİYE: Milliyetçi Türk Burjuvazi-
sinin uyduruk ülkesidir. Bunun kurucusu
olması nedeniyle ismine izafeten KE-
MALİSTAN demek daha doğru. Bu Ke-
malistan, Kürtlerin öz ülkesi
KÜRDİSTAN'ın reddi ve inkarıdır.
Mücadelende hem Kemalistan'ı hedef
alacaksınız, hem de özellikle Kürdistan'ın
inkarı olan bu ilhakçı sınırları komünizm
adına yapacaksınız. Üstüne üstlük bir de bu
sınırları Kürt ulusuna ikram edeceksin.
Alın ülkeniz Kemalistan size hayırlı ol-
sun, tepe tepe kullanın diyeceksin...
Ohhh.. ne âlâ, ne âlâ. İşte "Türkiye" savu-
nucusu düşüncenin özü budur.

Merkezi feodal fetihçi Osmanlı devleti-

ne karşı ulusal ayaklanma ve ayrışmalar,
kopmalar başlayınca Mustafa Kemal, ga-
zeteci kimliğiyle Mısır üzerinden gizlice
Trablusgarp'a yollanır. Dilini bile-bile-
mediği Arap kabilelerini tercüman
aracılığıyla Devlet-ü Ali'nin yüceliğine
ve birliğine ikna etmeye çalıştı. Epeyce de
başarılı oldu. Mücahit Mustafa Kemal
Efendi, İtalyan işgal kuvvetlerine karşı
1910-11-12'ye kadar direndi. Tam da bu
sırada Balkanlarda Sırp, Hırvat, Karadağ,
Yunan halkları isyanı patlak verdi. İstan-
bul'dan alınan direktif: "Oralardan elini
eteğini yıka gel. Afrikadan vazgeçtik. Av-
rupa elden gidiyor." Mücahit Yoldaş
M.Kemal, İstanbul'a dönmeye dönecek
ama, Akdenizden geçemiyor. Yunan ge-
micileri korkusu var. Garibim ne yapsın,
kaç yıldır karşılıklı savaştığı italyan'lara
sığınp Avrupa üzerinden çar-naçar
dönüyor İstanbul'a.

Bu arada, 1908 'lerden sonra Balkan
halkları Merkezi Fetihçi feodal emperya-
list çok uluslu Osmanlı devletine karşı
ayaklanarak kendi ulusal devletlerini kur-
maya başladılar. Batı Avrupa ulusal hare-
ketlerinden esinlenen Balkan halkları
uluslaşma savaşımını kendi burjuvazi-
lerinin öncülüğünde veriyorlardı. Anti-
feodal olmaları, kapitalist üretimi hakim
kılmaya çabalamalarıyla ileri bir toplumsal
düzeni temsil ediyorlardı. Hemen hatı-
rlatalımki, bu kapitalistleşme hareketleri
kendi öz güçlerine, bağımsız iç dina-
mizmlerine dayalı, bir gelişme değildir.
Batı Avrupa'nın TEKELCİ Kapitalizmi-
nin dümen suyunda, onun isteklerine ce-
vap verir tarzda bağımlılık ilişkisiyle ge-
lişmektedir. Pek tabii ki tekelleşme gittiği
her yere kendi karakteri olan gerici,
şoven, hegemonyacı, düşman, kin yayı-
lmacı gibi ilişkilerini de bu körpe uluslara
bulaştırdı. Bulgar, Yunan, Slav, Rumen,
Arnavut, Boyar, Çek, Macar v.s. halk-
larının ulusal önderliğini yapan burjuva-
zilerin marifetleri ile birbirlerini yemeye
başladılar. Osmanlı hakimiyetinin kalk-
ması ile boşalan sömürü alanına bir yan-
dan gözü aç yerel milli burjuvazi hakim
olmaya çalışırken, diğer yandan da ikti-
saden bağımlılık ilişkisine girdiği yabancı
tekelci gücün çıkarı için komşu ilkelerin
zararına sınır genişletme savaşları almış
başını gidiyordu. 'Bu burjuva ulusal hare-
ketler bugün Gorbaçov'un imparator-
luğunda da yaşanıyor.)

Kulağına kar suyu kaçan mücahit Türk
aydınları da bu ulusal koroya "yoldaş"
olarak katılmadan edemediler. Ancak,
Osmanlılar, asırlardan beri fetihçi, işgalci
bir karakterle yetişmişlerdi. Gelenekle-

rinde üzümlü dalına altın kesesi asma, balıklara havuzda altın yedirme, gemi direklerini altundan, yelkenlerini atlastan yapmak gibi garip hovardalıkları vardı. Her ne hikmetse bu muazzam serveti SERMAYEYE dönüştürme ekonomik beceriyi gösteremiyorlardı. Kapalı köy ekonomisinin ağırlıkta olduğu geniş bir köylü toplumu ile ne yapılabilirdi.. Dönemin mürekep yalamış aydınları, feodal, bürokrat Jön Türk hareketini başlattılar. Anavatan savunmacılığı ile işe soyunan bu fesli kadrolar, Ermeni halkının soykırımından öteye gidemediler.

İtalya, İngiliz ve Fransız tekeli kapitalizmi bu dönemde güney ve doğu Akdeniz haklarını da kendi sömürü alanlarına katmışlardı. Bura halklarını kendi ekonomik çıkarlarına göre, ya doğrudan sömürge konumuna ya da ulusal kimliklerini anayasal bir takım düzmecelele ezilen bağımlı uluslar haline getirmişlerdir.

Balkanlarda hegemonyalarını sağlayan tekeller, ortadoğu pazarına doğru yollarına devam ediyorlar. Ancak, burada bir sorun daha var. Merkezi feodal emperyalist çok uluslu Çarlık Rusya yıkılmış, yönetimi proletarya ele geçirmiştir. Çalışanları, o modern köleleri eskiden olduğu gibi savaşa sürmek pek kolay olmuyordu. Tarihte yeni bir sayfa açılmıştır. Bundan böyle ulusal sorun burjuvazinin kimliğini artık taşımayacaktır, işçi sınıfı iktidar sorununda olduğu gibi, ulusal sorunda da tek çözümleyici sınıftır.

KÜRDİSTAN

Kürt ulusunun anavatanıdır, Kürdistan. Kürtler, Kürdistan ülkesi ile anıldıkça bir ulusturlar. Emperyalistlerce ülke bütünlüğü parçalanmış, ulusal bağımsızlığı yok edilmiş, egemenliği elinden alınmış, soykırımlarla yok edilmeye çalışılmış, asimilasyonlarda başka kimliklere adapte edilmeye çalışılmış bir ulustur, Kürt ulusu. Kürt ulusunun anadili Kürtçedir. Kürtçenin Latin, Arap ve Kiril olmak üzere üç alfabe çeşidinden yazımı vardır. Kürtler, Kürdistan'da, Arap, Türk, Acem, Azeri, Ermeni, Laz milliyetleri ile birlikte yaşamaktadırlar. Arap, Türk, Ermeni ve Acem halkları kendi ülkelerinde ulus hak ve özelliklerine sahiptirler. Ancak, Kürdistan ülkesinde azımlık milliyet statüsüne tabiidirler.

Kasr-ı Şirin, Lozan ve Ankara ve de Gümrü antlaşmaları ile Ortadoğu haritası çizilmiştir. Bu haritanın neresinden bakarsanız bakınız Kürdistan'ı göremezsiniz. Bu sınırları esas alan her siyasi görüş, bu çizime imza koymuş beyinlerin yılmaz

savunucusudur. Yani emperyalist bir uşaktır. Ortadoğu'da yaşayan hiçbir ulusun işçi sınıfı, bu coğrafik haritayı Anavatan belleyip uğruna savaşım veremez. Hiçbir aklıbaşında adam da çıkıp bu sınırları işçi sınıfına empoze edemez. Ortadoğuda yaşayan bu halkların, bu ulusların bir arada, bulunmaları, birlikte yaşamaları kendi gönüllü rızaları ile değildir. Mecburen ve zorla bir arada olmuşluktur. Bu zorun bu mecburiyetin tarihten gelen kökleri vardır. İşçi sınıfına bu anlatılmalıdır. Ona onun anadiliyle, onun anlayacağı bir dille sabırla inatla anlatılmalıdır. Yalan yok. Her ulusun önder kadroları, kendi işçi sınıfına kendi gerçek ülkesinin haritasını evvel emirde sunmalıdır. Propagandasını bunun üzerine yapmalıdır. Devrim ancak böylelikle somutluk kazanır. "Bütün ülkelerin işçileri birleşiniz" değil mi ya?

İşçi sınıftan kendi gerçek tarihsel araştırmalarından uzak, dayatmacı ilhakçı, işgalci zoru içeren sınırları Anayurt olarak yutturmaya kalkmak yakışmaz. Yoksa yarın bu işçi sınıfı burjuvazinin bayrağına sarılır, onun ideolojisi ile yani yalan-yalınmış şeyler uğruna savaşır. Binlerce yıldan beri Ortadoğu'da çeşitli hükümlerlikler kurulmuş, yıkılmış. Bunların hiçbirini esas alıp işçi sınıfının önüne süremeyiz. Elam, Akad, Asur, Babil, Mısır, İon, Pers, Lidya, Firigya, Etrüsk, Selçuk, Sümer, Kilik, Menteş, Safevi, Emevi, Abasi, Harem Türkiye, Irak, İran, Suriye v.s. tarihin çeşitli dönemlerinde kurulmuş, yıkılmış veya bir kısmı varlığını günümüzde devam ettirmektedir. Her hükümdar, kendine uygun bir ad, nam ile egemenlik alanını belirlemiş ve bunu çevre hukukuna geçirmiştir. Hükümlerlik yıkılınca ismidde ortadan kalkmış. Kalıcı olan iki şey vardır. Bu topraklar ve üzerinde yaşayan gerçek sahibi olan halkı 'günümüzün deyişiyile ülkesi ve ulusu) yani, Türkiye, İran, Irak, Suriye, hiçbir ulusun ve hiçbir işçi sınıfının Anayurdu, Öz ülkesi değildir. Kürt ulusunun ülkesi Kürdistan'dır. Acem ulusunun ülkesi Acemistan'dır. Arap ulusunun ülkesi Arabistan'dır. Ermeni ulusunun ülkesi Ermenistan'dır. Türkiye, yani Kemalistan kemalizmi savunan şoven milliyetçilerin, ilhakçı işgalci ülkesidir. Suriye, Hafız Esat'ın Baas Şoven milliyetçi ülkesidir. (Ülkesidir demekten çok mezarıdır demek bugünlerde daha uygun düşer de..)

Her ülkenin devrimini kendine görev edinen insan, ülkesinin haritasını belirlemek zorundadır. Kürt devrimcileri bunu

yapınca bölücü damgasını yedi. İşçi sınıfı da bu gözlükle bakmaya devam ediyor. Kendisine sevdalı 'yaşasın, kahrolsun'cular, iç soğutup seyre "ihanetçi" damgasını yememek için bu haritadan yan çizmektedirler. Meydan boş kaldıkça bu "bölücüler", "hain"ler propogandası da bayağı tutuyor. Ezen-ezilen ulus proletaryası da bu olumsuz siyasetten nasibini alıyor. "Şu sınırları devrim sonrasına bırakalım"cular da az değil hani?... İyi ama biz şimdiden dost olmaktan söz ediyoruz!...

M. BARAN

DIHOK RÖPORTAJI

Baştarafı Sayfa 33 de

Emin Salih: ABD her yerde kendi çıkarları doğrultusunda hareket eder. Bölgede Arap, Türk, Kürt olsun herkeşe karşı çıkarları doğrultusunda tavır belirler. Geçmişte de görüldüğü gibi güvenilecek bir güç değil. Zaten bizi önemli bir şekilde desteklemiyorlardır. Önemli olan bizim direnmemizdir. Kimsenin bize öyle fazla bir yardımı olacağını düşünmüyorum.

Ala Yekîti: Genelde Kürt örgütleri ve Kürt örgütlerinin birliği hakkında ne düşündüğünüzü açıklayabilirmisiniz?

Emin Salih: Kürt örgütleri tarihleri boyunca en iyi birliği oluşturmuşlar. Hepsi şu anda olumlu bir tavır içinde buluyorum. KAWA örgütünün Güney Kürdistan'a gelmesi çok iyi bir şeydir. Manevi olarak güç kazanıyoruz. Ve Kürdistan'da her bir parçadaki mücadele, ihtiyaç duyulduğundan, ki ihtiyaçtır, desteklenip geliştirilmeli, gelecek için önemli bir kazanım mevzisi haline getirilmelidir. Çünkü bir parçanın kurtuluşu, öteki parçaların kurtuluşuna hizmet eder. KAWA örgütünün böyle bir dönemde Güney Kürdistan'daki mücadeleye pratikte katılması çok iyi ve sevindirici bir olaydır.

15 Nisan 1991

BASIN DUYURUSU

"Kürdistanlı komünistler ve milli kurtuluşçular hayatın her alanında Kürdistan Ulusal Kurtuluş ve Sosyalizm bayrağını yükseltmek zorundadılar. Onlar devrimci mücadelede, milli kurtuluş savaşında ve düşman elinde mazlum bir halkın tarihini yazdıklarının bilinciyle hareket etmekle mükelleftirler. Bu bilinçle hareket etme, Kürdistan özgürlük savaşçılarında en zor şartlarda dahi direnme gücü verir."

Bedri Yolcu (Haziran 1989)

**Yurtsever Kürdistan halkı,
Türkiye devrimci demokratik kamuoyu,
Militan KAWA savaşçıları,**

Tüm yaşamını Kürdistan Milli Kurtuluş ve Sosyalizm davasına adanmış, yaşamı boyunca çeşitli milliyetlerden Kürdistan halkının davasına bağlı kalmış, en zor şartlar altında dahi Kürdistan halkının tarihini örnek bir tutumla şerefli bir tarzda yazdırmasını bilmiş, eşsiz önder Bedri YOLCU yoldaşımız 9 Şubat 1990 tarihinde; Türk devletinin eli kanlı kiralık katillerince bir buluşma esnasında tuzağa düşürülüp kaçırıldı. Hareketimiz hakkında bilgi alabilmek için yoldaşımızı tuzağa düşürüp kaçırarak ajan-provokatörler umdukları şeyleri elde edemeyeceklerini anlayınca, yoldaşımıza iki gün boyunca işkence etmişler ve daha sonra kurşuna dizerek imha etmişlerdir. Kaybımız büyük, acımız sonsuzdur....Kürdistan halkının yiğit evladı, hareketimiz KAWA'nın Merkez Komite yedek üyesi olan Bedri YOLCU yoldaşımızın şehit edilmesiyle, Kürdistan halkı mücadele tarihinde yarattığı en önemli değerlerden birini yitirmiştir. Halkımızın, militan savaşçılarımızın başı sağ olsun! Bedri yoldaşımızın tüm yaşamını adadığı Kürdistan ve proleter devrimci hareketimiz KAWA sağ olsun!

Bedri YOLCU yoldaşımıza karşı gerçekleştirilen saldırı planlı bir şekilde gerçekleştirilmiş, bu saldırı ile hareketimizin 90 yılını atılım yılı ilan etmesiyle gerçekleştirmek istediği planlar daha başından sekteye uğratılmak istenmiştir. Türk devletine bağlı ajan-provokatörlerden Cevdet Taştan ve Filiz Kahraman'ın (Ülgü) hareketimizin çevresine sızmış milli hainlerle işbirliği neticesinde gerçekleştirdikleri bu hunharca eylem, hareketimiz tarafından yürütülen soruşturmadan dolayı bu güne kadar kamuoyuna açıklanmadı. Olayın aydınlatılması, kaçırma eyleminde yer alan ajan-provokatör ve milli hainlerin tespit edilmesi gerekiyordu. Gelinen aşamada hareketimiz bu insanlık düşmanı çağdışı eylemin tüm faillerini ve sorumlularını açığa çıkarmış durumdadır.

Sömürgeciler ve onların işbirlikçileri işledikleri bu cinayetin cezasını ağır ödeyeceklerdir. Önümüzdeki dönemde hareketimiz kaçırma eyleminin nasıl gerçekleştirildiğini, bu saldırı ile neyin amaçlandığını geniş olarak yayınlayacaktır. Kürdistan tarihinde Ulusal Kurtuluş ve Sosyalizm davası uğruna mücadele veren Kürdistan devrimi önderlerine yönelik karanlıkta kalmış bir dizi saldırı vardır. Hareketimiz bu sefer sömürgecilere ve milli hainlere bu fırsatı vermedi, olayın üstüne gitti ve hain planı tüm yönleriyle açığa çıkardı. Halkımız ve proleter devrimci hareketimiz sömürgecilerin ve milli hainlerin yakasını bırakmayacaktır. Olayın failleri ve sömürgeciler hak ettikleri cezaları görecektir, Bedri yoldaşımızın bizlere bıraktığı özgürlük bayrağı dahada yükseltilecektir.

- * **Bedri YOLCU yoldaşımız ölümsüzdür.**
- * **Kahrolsun sömürgeciler ve milli hainler!**
- * **Kürdistan proleterya hareketi KAWA'nın intikamı acımasız olacaktır!**

KAWA-Merkez Komitesi

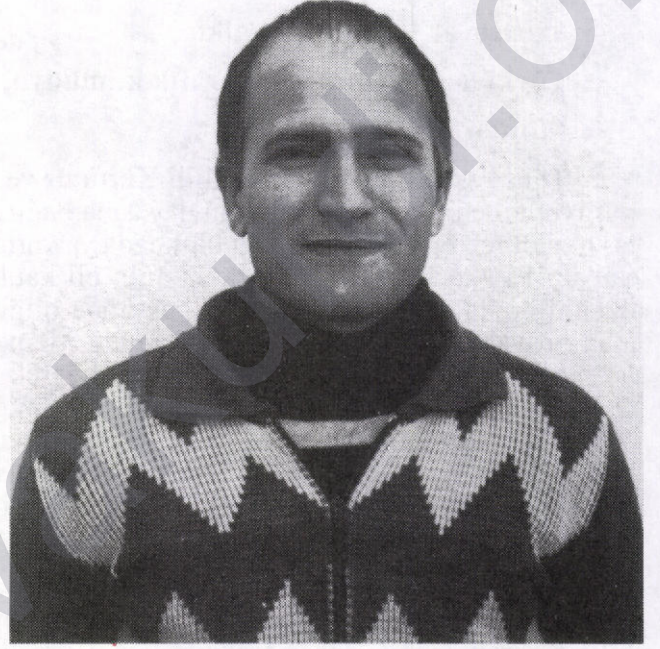
(27 Temmuz 1991)

sazûmankar û soresşgerê mezin, heval bedri yolcu bê mirine!

"Kürdistan'lı komünistler ve milli kurtuluşçular hayatın her alanında Kürdistan Ulusal Kurtuluş ve Sosyalizm bayrağını yükseltmek zorundadırlar.

Onlar devrimci mücadelede, milli kurtuluş savaşında ve düşman elinde mazlum bir halkın tarihini yazdıklarının bilinciyle hareket etmekle mükelleftirler. Bu bilinçle hareket etme Kürdistan özgürlük savaşçılarına en zor şartlar altında dahi direnme gücü verir."
(Haziran 1989)

HEVAL BEDRİ YOLCU (1955 - ...)

ulusal kurtuluş ve sosyalizm mücadelemizin dirayetli önderi ölümsüzdür!

KAWA

